

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas

Pārskats par darbu 2011.gadā

Saturs

PRIEKŠVārds	4
LATVIJAS DARBĪBA UNESCO	6
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀ KOMISIJA	6
UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja.....	6
UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību regulējošie dokumenti	7
Galvenie UNESCO LNK plānošanas dokumenti.....	7
UNESCO LNK darbinieki.....	8
LATVIJAS REPUBLIKAS PASTĀVĪGĀ PĀRSTĀVniecība UNESCO	8
UNESCO LNK DARBĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS	9
NOZARU PROGRAMMU PADOMES	9
UNESCO LNK PATRONĀŽA	9
LATVIJAS PIETEIKUMI UNESCO INICIATĪVĀM.....	10
AR UNESCO SAISTĪTAS VIZĪTES UN PASĀKUMI LATVIJĀ.....	11
UNESCO LNK DALĪBA DAŽĀDOS PASĀKUMOS LATVIJĀ	12
LATVIJA UNESCO STARPVALDĪBU UN STARPTAUTISKAJĀS INSTITŪCIJĀS	14
UNESCO ĢENERĀLĀS KONFERENCES 36.SESIJA.....	14
UNESCO IZPILDPADOME	16
UNESCO PROGRAMMAS "INFORMĀCIJA VISIEM" STARPVALDĪBU PADOME	16
UNESCO PROGRAMMAS „SOCIĀLO PĀRVEIDOJUMU VADĪBA” STARPVALDĪBU KOMITEJA	17
LATVIJAS EKSPERTĪZE STARPTAUTISKĀS UNESCO DARBA GRUPĀS, PROGRAMMĀS UN PROJEKTOS	17
DALĪBA STARPTAUTISKĀS KONFERENCĒS UN PASĀKUMOS:	18
UNESCO UN UNESCO LNK DARBĪBAS POPULARIZĒŠANA	19
DARBS AR PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻIEM	19
UNESCO LNK MĀJAS LAPA INTERNETĀ	20
AKTIVITĀTES SOCIĀLAJOS KOMUNIKĀCIJAS TĪKLOS UN INFORMĀCIJAS APMAIŅAS RESURSOS INTERNETĀ.....	20
UNESCO LNK IZDEVUMI UN PUBLIKĀCIJAS	21
UNESCO IZGLĪTĪBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA	22
GLOBĀLĀS KUSTĪBAS „IZGLĪTĪBA VISIEM” IETVAROS ORGANIZĒTIE UN ĪSTENOTIE PASĀKUMI LATVIJĀ.....	22
Starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem”	22
Aktivitātes starptautiskajā programmā “Communities of Practice”.....	22
Gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā	23
KONSULTĪVĀS PADOMES „IZGLĪTĪBA VISIEM” DARBĪBA.....	23
Konsultatīvās padomes līdzdalība konferencē „Iespēju Tilts sākumskolā”	23
Konsultatīvās padomes līdzdalība Seminārā „Skolas loma pašvaldībā: iespējas un izaicinājumi”	23
Konsultatīvās padomes sanāksmes.....	24
Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” rekomendācijas pašvaldībām	24
ANO DEKĀDES “IZGLĪTĪBA ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI” MĒRĶU ĪSTENOŠANA.....	25
ANO Dekādes īstenošanas koordinācijas grupas sanāksme	25
Diskusija par skolotāju lomu ANO dekādes IIA mērķu sasniegšanā.....	25
Baltijas jūras projekts.....	26
UNESCO ASOCIĒTO SKOLU PROJEKTA TĪKLA DARBĪBA	26
Akcija „Pasaule t@vā bibliotēkā – UNESCO Pasaules mantojuma izziņošana”	26
Inovāciju balva Izglītībā.....	26
Konference „Skolu ieguldījums, veidojot ilgtspējīgu sabiedrību Latvijā”.....	27
LĪDZDALĪBA STARPTAUTISKĀS KONFERENCĒS UN PASĀKUMOS	27
ECOSOC sesijas augsta līmeņa segments par starptautisko mērķu īstenošanai izglītībā	27
Dabas zinātņu un tehnoloģiju izglītības starptautiskā samits 2011.....	28
Diskusija UNESCO par starptautiskajiem mērķiem izglītībā.....	28
UNESCO ZINĀTŅU PROGRAMMU ĪSTENOŠANA	30

STARPTAUTISKAIS ĶĪMIJAS GADS.....	30
UNESCO PROGRAMMA „CILVĒKS UN BIOSFĒRA”	32
<i>Starptautiskā biosfēras rezervātu diena</i>	32
ZINĀTNES ĒTIKAS JAUTĀJUMU AKTUALIZĒŠANA.....	33
<i>Seminārs „Dabas resursu izmantošanas ētiskie aspekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”</i>	33
<i>6. Daugavpils Zinātnes festivāls</i>	34
L'ORÉAL LATVIJAS STIPENDIJAS “SIEVIETĒM ZINĀTNĒ” AR UNESCO LNK UN LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJAS ATBALSTU	34
PASAULES FILOZOFIJAS DIENAS PASĀKUMI	35
UNESCO KULTŪRAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA.....	36
KULTŪRAS IZPAUSMJU DAUDZVEIDĪBAS VEICINĀŠANA	36
<i>Latvijas dalība Konvencijas Pušu sanāksmēs Parīzē, Francijā</i>	36
<i>Baltijas jūras valstu pieredzes apmaiņa</i>	37
<i>Lekcijas par kultūras daudzveidības jautājumiem UNESCO</i>	37
<i>Projekts “MultiTalks: daudzas valodas, vairākas identitātes”</i>	37
<i>Izstāde “Krusts – mākslinieka skatījumā”</i>	38
NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA SAGLABĀŠANA	38
<i>Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma likumprojekta izstrāde</i>	38
<i>Sadarbība suitu kultūrtelpas saglabāšanā</i>	38
<i>Atbalsts vietējo tradīciju apzināšanai un saglabāšanai</i>	39
UNESCO PASAULES MANTOJUMA AIZSARDZĪBA	40
<i>Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome</i>	40
<i>UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālais saraksts</i>	40
ZEMŪDENS KULTŪRAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBAS AKTUALIZĀCIJA.....	42
KULTŪRAS OBJEKTU NELEGĀLAS APRITES NOVĒRŠANA.....	43
LATVIJAS PIEVIENOŠANĀS ICCROM	43
<i>Izstāde “Saglabātā harmonija. Restaurācijas darba mozaīka”</i>	44
<i>Starptautiskā Skaņas un attēla dokumentu saglabāšanas vasaras skola SOIMA 2011</i>	44
UNESCO KOMUNIKĀCIJU UN INFORMĀCIJAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA.....	45
UNESCO PROGRAMMA “PASAULES ATMIŅA”	45
<i>Programmas “Pasaules atmiņa” īstenošana Latvijā</i>	45
<i>Izstāde par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu Latvijā</i>	45
<i>Latvijas dokumentārais mantojums Pasaules digitālajā bibliotēkā</i>	45
<i>Latvijas dokumentārā mantojuma izziņošana un atpazīstamības veicināšana</i>	46
LATVIJAS IEGULDĪJUMS PROGRAMMAS „PASAULES ATMIŅA” ĪSTENOŠANĀ STARPTAUTISKI	47
<i>Latvijas delegācijas dalība „Pasaules atmiņas” kongresā Varšavā, Polijā</i>	47
<i>UNESCO Nacionālo komisiju diskusija par programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu</i>	47
<i>Pētījums par pasaules valstu pieredzi programmas īstenošanā</i>	47
INFORMĀCIJAS SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANA LATVIJĀ.....	48
<i>Iesaiste Informācijas sabiedrības padomē</i>	48
<i>E-prasmju nedēļa Latvijā</i>	49
UNESCO LNK INICIĀTĪVA „STĀSTU BIBLIOTĒKAS”	49
<i>Seminārs „Iedvesmas darbnīca” tīkla bibliotēkām</i>	50
<i>Dalība seminārā par kopienu attīstības veicināšanu Polijā</i>	50
<i>Mūžizglītības programmas Grundtvig projekts „Grand-Treasures”</i>	51
<i>Vasaras skola Pilsrundālē</i>	51
<i>Starptautisko dienu un pasākumu atzīmēšana bibliotēkās</i>	51
<i>UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” mājas lapa</i>	52
LATVIJAS PIEVIENOŠANĀS UNESCO 20. GADADIENAI VELTĪTIE PASĀKUMI	53
ATMIŅU PĒCPUSDIENA.....	53
UNESCO NEDĒĻA LATVIJĀ (10. – 14.OKTOBRIS).....	53
AINA NAGOBADS – ĀBOLA LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJAS GODA LOCKLE	55
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀS KOMISIJAS ASAMBLEJAS SVINĪGĀ SĒDE	55
STARPTAUTISKA NACIONĀLO KOMISIJU SANĀKSME.	55
LATVIJAS PIEVIENOŠANĀS UNESCO 20.GADADIENAS SVINĪGĀ PIŅĒMŠANA.....	56

Priekšvārds

2011.gadā UNESCO LNK atzīmēja svinību noskaņās – pagājuši jau 20 gadu kopš Latvija pievienojusies UNESCO. Pats pievienošanās fakts visa gada garumā ļāva gan izcelt, gan izpētīt, gan aktualizēt UNESCO lomu Latvijā un skaidrot, kāds ir bijis UNESCO pienesums Latvijas attīstībā un kādas iespējas ir UNESCO programmu attīstībai Latvijā arī turpmāk.

Ja 2001.gadā, vērtējot pirmos dalības desmit gadus, jo īpaša uzmanība tika pievērsta tam, ko UNESCO ir devusi Latvijas izglītības, zinātnes, kultūras un komunikāciju jomu attīstībā. Atskatoties uz Latvijas dalību nu jau divdesmit, gadu griezumā izcēlām to, ko Latvija pati ir devusi UNESCO un pasaulei, nodrošinot iespējas Latvijas zinātniekiem, pētniekiem, kultūras un izglītības darbiniekiem, māksliniekiem un politiķiem apliecināt savu varēšanu un zināšanas, piedaloties jaunu atziņu un inovatīvu formu attīstībā, jaunu partnerību veidošanā, jaunu standartu izstrādē un esošo pilnveidē.

Latvija UNESCO pievienojās 1991.gada 14.oktobrī un līdzās konkrētiem darbiem, Latvijas līdzdalība UNESCO ir bijis process, kura ietvaros mēs, galvenokārt, paši sev esam formulējuši, ko mēs no Latvijas gribam izcelt un dot pasaulei, un kā mēs varam veiksmīgāk piedalīties UNESCO programmās. Tāpēc īsi Latvijas dalību UNESCO var raksturot kā – **dotot gūtais**. Jo tik tiešām arvien izceļot savas vērtības un zināšanas pasaulē, mēs apzināmies, ka mēs esam ļoti bagāta valsts - mēs esam bagāti ar saviem zinošajiem cilvēkiem, ar izglītību, ar savu fantastisko un daudzveidīgo dabu un kultūras mantojumu, ar savu brīvību un neatkarību. Mūsu devums pasaulei ir pašiem nodrošināt šo vērtību, pieredzes, zināšanu saglabāšanu, vairošanu un tālāknodošanu.

Savu vērtību apzināšana, savas atbildības izprašana un nacionāla līmeņa jautājumu sakārtošana starpdisciplināri un starp nozarēm ir process, kas ir pamatā Latvijas devumam. UNESCO galu galā esam mēs paši. Mēs paši, pievienojoties UNESCO Satversmei, esam uzņēmušies pildīt starptautiskos normatīvus, ievērot noteiktus standartus un rīkoties pēc noteiktiem principiem. UNESCO ir kā platforma, kurā gūt iedrošinājumu, padomu un atbalstu savu vērtību ieraudzīšanai, savas izglītības, zinātnes, kultūras politikas dokumentu un sistēmas sakārtošanai, sabiedrības izglītošanai un zināšanu vairošanai. Ar mērķi – veicināt Latvijas sabiedrības labklājību, dzīves kvalitāti, apmierinātību ar dzīvi, vairojot iespējas ikvienam Latvijā realizēt sevi caur izglītību, zinātņi, kultūru, nodrošināt vides saglabāšanu, zināšanu un informācijas pieejamību.

Mainoties situācijai pasaulē, nenoliedzami ir mainījusies arī UNESCO loma. Šodien UNESCO būtiskākais uzdevums līdzās miera kultūras aizstāvībai, ir izcelt to, ka sabiedrības attīstības mērķis ir vispārēja emocionāla un kulturāla sabiedrības labklājība un cilvēka dzīves kvalitāte. Tā vietā, lai runātu par ekonomiski statistiskiem izaugsmes rādītājiem, UNESCO izceļ labas pārvaldības principu, dialoga, starpdisciplināras sadarbības, izglītības, kultūras izpausmju daudzveidības, savstarpēji bagātinošas attīstības vērtību. Attīstība, kas balstās uz savstarpēju cieņu un novērtējumu ilgtermiņā, ir mierīgāka, ilgtspējīgāka, pārdomātāka un iekļaujošāka nekā patstāvīga sabiedrības sacensība pēc arvien augoša un mainīga patēriņa preču klāsta.

UNESCO LNK Latvijā darbojas, lai aizstāvētu šo Latvijas devumu pasaulei – savas labklājības, dzīves kvalitātes un vērtību saglabāšanu, aktualizējot ar izglītības, zinātnes, kultūras, vides saglabāšanas un zināšanu sabiedrības attīstības saistītus jautājumus un Latvijas atbildību to īstenošanā. Tādējādi arī Latvijā pēdējos gados UNESCO LNK loma vairs nav bijusi tikai strādāt ar ļoti konkrētām un norobežotām UNESCO programmām, bet vairāk vērst tās ar mērķi dot pienesumu Latvijas attīstībā, nacionālo vērtību saglabāšanā. Tādēļ līdzās svinībām un ar svinēšanu saistītiem pasākumiem, UNESCO LNK nenoliedzami ir 2011.gadā veiksmīgi arī pildījis savas 2010. – 2011.gada prioritātes:

- Sniedzot gan priekšlikumus konkrētiem likumprojektiem, MK rīkojumu projektiem, Valdības rīcības plānam, kā arī pašai sagatavojot likumprojektu par Latvijas pievienošanos ICCROM,

UNESCO LNK ir bijis vērtīgs atbalsts nozarēm politikas dokumentu izstrādē, aizstāvot konkrētas jomas un jautājumus, kā arī regulāri skaidrojot dažādu pušu viedokļus un nepieciešamību pēc konkrētiem labojumiem vai atbalsta konkrētam jautājumam;

- Atjaunojot UNESCO LNK mājas lapu, izveidojot UNESCO LNK lapas dažādos sociālajos tīklos, kā arī caur video sižetiem, informatīvām publikācijām un rakstiem, UNESCO LNK ir aktīvi sabiedrībā skaidrojis UNESCO mandāta jautājumus Latvijā un pasaulē;
- Turpinot darbību UNESCO Izpildpadomes viceprezidenta amatā, kā arī nodrošinot Latvijas aktīvu līdzdalību dažādās UNESCO programmās starptautiski un cieši sadarbojoties ar LR Pastāvīgo pārstāvniecību UNESCO, UNESCO LNK ir veiksmīgi pildījis lomu veicināt Latvijas starptautisko sadarbību UNESCO programmu ietvaros un starptautisku pasākumu piesaisti Latvijai, kā arī nodrošinājis Latvijas starptautiskās pārstāvniecības sagatavošanu un Latvijas interešu aizstāvību dažādos starptautiskos pasākumos un sanāsmēs;
- Attīstot dažādas partnerības, kā arī piesaistot dažādu institūciju un arī finansētāju atbalstu, UNESCO LNK ir spējis īstenot vairākus starpnozaru projektus un programmas gan attiecībā par mantojuma saglabāšanu, gan ilgtspējīgas attīstības veicināšanu, gan attiecībā uz dažādu ētisku jautājumu aktualizēšanu sabiedrībā, u.c.;
- Strādājot ar atmiņu institūcijām, izglītības iestādēm, pašvaldībām un bibliotēkām UNESCO programmu ietvaros, UNESCO LNK sevi ir aktīvi iedzīvinājis reģionālā kontekstā, jo īpaši iesaistoties un izceļot vietējās vērtībās, veicinot kopienu attīstību caur skolām un bibliotēkām kā kopienu centriem ikviena izaugsmei mūža garumā, kā arī mantojuma pārvaldības ietvaros, konsultējot un sadarbojoties ar pašvaldību vadību;

Atskatoties uz 2011.gadu ir gandarījums par kopīgi paveiktu. UNESCO LNK vārdā esmu pateicīga visiem cilvēkiem, kas vairāk vai mazāk savas karjeras laikā ir bijuši saistīti ar UNESCO, par viņu atsaucību un līdzdalību šī gada aktivitātēs. Šis gads pierādīja to, ka UNESCO LNK spēks Latvijā ir cilvēkos, kas strādā ar UNESCO programmām Latvijā un tās atbalsta. Es esmu pateicīga, ka 20.gadadiena ļāva stiprināt arī UNESCO LNK darbinieku komandu, tai skaitā ļaujot piesaistīt arī jaunus domubiedrus UNESCO LNK darbinieku komandai, kas mums palīdzēja izstrādāt mājas lapu, veidot video sižetus un dažādas publikācijas, kā arī īstenot daudzus citus darbus.

2012.gads stāv priekšā kā daudzu iesākto darbu un iniciatīvu turpinātājs – ir 1972.gada Konvencijas par Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību 40.gadadiena, UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20.gadadiena, Latvijā norisināsies vairāki starptautiski pasākumi izglītības jomā, Latvija kandidēs un gatavosies kandidēt vairākās UNESCO starpvaldību institūcijās, kā arī – ir jāstrādā ar jau esošajām un izceltajām vērtībām, partnerībām un izceļot Latvijas cilvēkus un personības gan Latvijā, gan arī pasaulē.

Ģenerālsēkretāre

Dagnija Baltiņa

Latvijas darbība UNESCO

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija

UNESCO LNK juridiskais statuss atbilstoši likumam ir atvasināta publisko tiesību juridiska persona, tā darbojas LR Ministru kabineta pārraudzībā. UNESCO LNK mērķis ir stiprināt izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas lomu valsts un sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā, valstiskuma stiprināšanā, demokrātisko vērtību īstenošanā un nabadzības mazināšanā, kā arī sekmēt sabiedrības labklājību, tās locekļu līdztiesību un savstarpēju cieņu Latvijā.

Galvenās UNESCO LNK funkcijas ir nodrošināt un koordinēt sekmīgu Latvijas dalību UNESCO; būt par informācijas, koordinācijas un sadarbības veidošanas centru Latvijā UNESCO darbības ietvaros; izstrādāt un apstiprināt rīcības plānus UNESCO programmu īstenošanai; organizēt un koordinēt starpdisciplināru šo plānu izpildi; veidot, uzturēt un attīstīt sadarbības tīklus; sniegt atzinumus, paust viedokli un izteikt priekšlikumus par UNESCO izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas jomas jautājumiem; kā arī piedalīties UNESCO un ar to saistīto starpvaldību un starptautisko organizāciju darbā.

UNESCO LNK prezidents ir LR kultūras ministrs, bet viceprezidenti – izglītības un zinātnes un ārlietu ministri. UNESCO LNK augstākā lēmējinstītūcija ir tās Asambleja, kuras sastāvā darbojas 21 loceklis, pārstāvot gan valsts, gan nevalstisko sektoru ar UNESCO darbību saistītos jautājumos, tādējādi veidojot unikālu platformu sadarbībai un kopīgam darbam Latvijas interešu pārstāvēi izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas jomā UNESCO mandāta ietvaros. LNK administratīvo darbu vada ģenerālsekretārs, kuru atklātā konkursā izraugās un pieņem darbā Asambleja.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja

2011.gadā notika trīs UNESCO LNK Asamblejas sēdes – 25.februārī, 14.septembrī un 30.novembrī. 2011.gadā notika arī vairāku jautājumu izskatīšana un pieņemšana saskaņā ar UNESCO LNK nolikuma 4.daļas 29.punktā noteikto lēmuma pieņemšanas rakstisko procedūru. Kopumā Asambleja 2011.gadā izskatīja 20 jautājumus un pieņēma 29 lēmumus.

UNESCO LNK Asamblejas 2011.gada 25.februāra sēdē izvērtēja UNESCO LNK pārskatu par darbu 2010. gadā, apstiprināja UNESCO LNK galvenos uzdevumus un darba plānu 2011. gadam, izvērtēja un apstiprināja pieteikumus UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajam sarakstam, apstiprināja izmaiņas vairākos iekšējos normatīvos dokumentos – UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālā saraksta nolikumā, UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra vispārējās vadlīnijās, Nolikumā par UNESCO LNK bibliotēku tīklā „Stāstu bibliotēkas”, izvirzīja un apstiprināja UNESCO LNK pārstāvi konsultatīvajā padomē „Izglītība visiem” un uzsāka 20.gadadienas kopš Latvijas pievienošanās UNESCO atzīmēšanas pasākuma plāna sagatavošanu.

14.septembra UNESCO LNK Asamblejas sēdē tika izskatīts UNESCO LNK darbības pārskats par paveikto 2011.gada pirmajā pusgadā un Latvijas pievienošanās UNESCO 20.gadadienas atzīmēšanas pasākumu plāns, tika lemts par atbalstu UNESCO LNK finansējuma palielināšanai 2012.gadā, apstiprināti Latvijas dalības UNESCO Izpildpadomes 187.sesijā (2011.gada 21.septembris – 6.oktobris) uzdevumi, kā arī Latvijas delegācijas sastāvs UNESCO Ģenerālās konferences 36.sesijā (2011.gada 25.oktobris – 10.novembris) un delegācijas darba uzdevumi. Asamblejas locekļi pieņēma UNESCO LNK nozaru programmu padomju nolikumu un izvērtēja iesniegtos pieteikumus UNESCO LNK patronāžas piešķiršanai.

30.decembrī notika UNESCO LNK Asamblejas svinīgā sēde, kas bija veltīta Latvijas pievienošanās UNESCO 20.gadadienai. Sēdes laikā notika diskusija „UNESCO nākamās desmitgades – Latvijas vērtību un pieredzes izcēlums pasaulē”, kurā visi Asamblejas locekļi diskutēja par 20 gados paveikto,

par Latvijas guvumiem un devumiem, kā arī izcēla un vienojās par kopīgām attieksmēm, darbības principiem un redzējumu nākotnē.

Saskaņā ar lēmumu pieņemšanas rakstisko procedūru 3.februārī tika apstiprināts lēmums par Latvijas kandidēšanu UNESCO starpvaldību institūciju vēlēšanās un 11.maijā tika izskatīti un pieņemti lēmumi par Latvijas dalību UNESCO Izpildpadomes 186.sesijā (2011.gada 3. – 19.maijs), Latvijas dalību UNESCO programmas „sociālo pārveidojumu vadība” Starpvaldību komitejā, izskatīts Latvijas pievienošanās UNESCO 20.gadadienas pasākumu plāns, pārskats par globālo rīcības plānu „Izglītība visiem”, Latvijas pieteikumi UNESCO svinamo dienu kalendāram 2012. – 2013.gadam, pieņemti lēmumi par Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes iesniegumu par Programmētāju dienu, kā arī UNESCO Pasaules mantojuma vietu Nr. 852 „Rīgas vēsturiskais centrs”.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību regulējošie dokumenti

UNESCO darbības pamatā ir tās 1945.gadā pieņemtā Konstitūcija. Konstitūcijas 7.pants nosaka, ka katras dalībvalsts pienākums ir dibināt tās nacionālo komisiju, kas, apvienojot ekspertus un intelektuāļus no valsts un sabiedriskā sektora UNESCO mandāta jomās, koordinētu un virzītu valsts dalību UNESCO un nodrošinātu valsts viedokļa formulēšanu tā pārstāvībai starptautiski.

1978.gadā tika pieņemta UNESCO Nacionālo komisiju harta, kas skaidri definē un nosaka nacionālo komisiju funkcijas, atbildību un darbības formas. UNESCO Nacionālo komisiju harta jo īpaši uzsver nacionālo komisiju lomu sabiedrības iesaistīšanas un informēšanas darbā par UNESCO un tās programmām, kā arī to lomu būt par platformu dialoga veidošanai starp dažādām institūcijām un nozarēm normatīvo dokumentu izstrādes un politikas dokumentu attīstībai UNESCO dalībvalstīs.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību un funkcijas regulē Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Latvijas Nacionālās komisijas likums un iekšējais normatīvais dokuments UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Nolikums, kas nosaka lēmēj institūcijas Asamblejas funkcijas, darbības un lēmumu pieņemšanas kārtību, kā arī izpildvaras – ģenerālsekretāra funkcijas.

Galvenie UNESCO LNK plānošanas dokumenti

Pamatojoties uz UNESCO Vidēja termiņa stratēģiju 2008. – 2013.gadam, tika izstrādāta un apstiprināta „UNESCO LNK darbības stratēģiju 2009. – 2013.gadam”, kas kalpo par pamatu Latvijas dalības UNESCO prioritāšu izvēlei līdz 2013.gadam.

Konkrēti uzdevumi tiek plānoti un īstenoti divgadēs, kas sakrīt ar UNESCO budžeta programmas plānošanas un īstenošanas divgadi (UNESCO 2010. – 2011.gada programma un budžets). Izvērtējot UNESCO divgades prioritātes tika noteikti UNESCO LNK darbības virzieni 2010. – 2011.gadam un izstrādāts darba plāns 2011.gadam.

2010. – 2011.gada UNESCO LNK darbības prioritātes bija:

- atbalsts politikas dokumentu izstrādei UNESCO mandāta jautājumos;
- sabiedrības informēšana par UNESCO mandāta jautājumiem;
- starptautiskās sadarbības veicināšana un Latvijas starptautiskās pārstāvniecības nodrošināšana UNESCO starpvaldību un starptautiskajās institūcijās un platformās;
- starpnozaru programmu un projektu īstenošana;
- reģionālās attīstības un sadarbības veicināšana.

Izvērtējot katru no šīm prioritātēm, 2011.gads iezīmē vairākus būtiskus soļus to virzienā – gan saistībā ar Latvijas dalības UNESCO 20.gadadienas pasākumiem, gan iesaistoties dažādās politikas dokumentu izstrādes darba grupās, gan īstenojot konkrētas iniciatīvas un pievēršot uzmanību konkrētām ar UNESCO saistām vietām ārpus Rīgas, gan pārstāvēt Latviju UNESCO Izpildpadomē.

UNESCO LNK darbinieki

Atbilstoši UNESCO LNK likumam UNESCO LNK izpildinstitūcija ir tās ģenerālsekretārs, kurš vada UNESCO LNK administratīvo darbu, kā arī pieņem un atlaiž UNESCO LNK darbiniekus.

2011.gadā UNESCO LNK strādāja šādi darbinieki:

- Dagnija Baltiņa, ģenerālsekretāre;
- Sarmīte Pulste, ģenerālsekretāres vietniece, papildus pilda Zinātņu sektora vadītāja pienākumus,
- Baiba Moļņika, Izglītības sektora vadītāja, papildus pilda Jaunatnes un UNESCO Asociēto skolu projekta sektoru vadītājas pienākumus,
- Anita Vaivade, Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja;

2011.gadā UNESCO LNK programmu īstenošanā bija iesaistīti šādi cilvēki:

- Liene Krīvena, UNESCO LNK sabiedrisko attiecību konsultante;
- Madara Kāne, projektu koordinatore;
- Evija Maļkeviča, programmu asistente;
- Sarmīte Viļuma, grāmatvede;
- Ulrihs Thomas, UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas programmas „Kulturweit” brīvprātīgais, projektu asistents no 2011.gada 6.septembra;
- Tīmotijs Longs, UNESCO Amerikas Savienoto Valstu Nacionālās komisijas Brīvprātīgo programmas ietvaros brīvprātīgais, projektu asistents tiešsaistē no 2011.gada 1.oktobra;
- Jānis Matvejs, Latvijas Kultūras akadēmijas praktikants;
- Dita Škarste, Ventspils Augstskolas praktikante, tulkotāja.

Latvijas Republikas Pastāvīgā pārstāvniecība UNESCO

Pastāvīgu Latvijas Republikas klātbūtni UNESCO galvenajā mītnē Parīzē nodrošina Latvijas Republikas Pastāvīgā pārstāvniecība UNESCO, tās galvenajā mītnē Parīzē. Tās uzdevumi ir:

- Pārstāvēt Latvijas Republiku dalībvalstu regulārās tikšanās reizēs UNESCO;
- Nodrošināt Latvijas interešu klātbūtni un aizstāvību dažādu Latvijai svarīgu jautājumu izskatīšanā;
- Veikt dažādas konsultācijas un tikties ar UNESCO Sekretariāta darbiniekiem Parīzē, veicinot UNESCO programmu īstenošanu Latvijā un Latvijas ekspertu iesaisti starptautiski;
- Informēt Latvijas Republikas Ārlietu ministriju un UNESCO LNK par aktualitātēm UNESCO darbībā.

UNESCO LNK regulāri un sekmīgi sadarbojas ar LR Pastāvīgo pārstāvniecību UNESCO, gan, lai nodrošinātu Latvijas ekspertu iesaisti UNESCO programmās starptautiski un veicinātu Latvijas iniciatīvu atpazīstamību, gan arī, lai sagatavotu un pārstāvētu Latvijas viedokli dažādu UNESCO normatīvo dokumentu izstrādē.

Pastāvīgo pārstāvniecību UNESCO vada LR vēstniece Francijas Republikā un UNESCO Sanita Pavļuta - Deslandes.

UNESCO LNK darbības vispārējs raksturojums

UNESCO LNK birojs jau kopš 1994.gada atrodas Rīgā, Pils laukumā 4. UNESCO LNK rīcībā ir 3 telpas, kurās regulāri uzturas un strādā 5 cilvēki.

2011.gadā UNESCO Latvijas Nacionālajā komisijā reģistrēti 593 ienākošie dokumenti latviešu, angļu, franču un krievu valodās. Lielākā daļa no tiem ir dokumenti par UNESCO pamatdarbības jautājumiem, izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas programmām, grāmatas, pārskati, pētījumi, nacionālo komisiju izdevumi u.c. korespondence. UNESCO LNK 2011.gadā nosūtīja 220 oficiālas vēstules un ap 5000 elektroniskā pasta vēstuļu.

Lai nodrošinātu saņemtās informācijas veiksmīgu nodošanu dažādām ieinteresētām auditorijām, UNESCO LNK regulāri nodeva saņemtās publikācijas Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijai un Latvijas Republikas Kultūras ministrijai, kā arī izplatīja to savos sadarbības tīklos – UNESCO Asociēto skolu projekta dalīb skolām, UNESCO LNK tīklam „Stāstu bibliotēkas”, atmiņu institūcijām, u.c. tīkliem. Lielākā daļa publikāciju un izdevumu tika nodoti Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, Latvijas Universitātes bibliotēkai, LU Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātei un LU Vēstures un filozofijas fakultātei, tādējādi nodrošinot materiālu pieejamību plašam interesentu lokam.

Nozaru programmu padomes

2011.gadā tika apstiprināts jauns Nolikums par UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas nozaru programmu padomēm. Nozaru programmu padomes ir UNESCO LNK izveidotas konsultatīvas nozaru ekspertu institūcijas platformas, kuru sastāvā darbojas UNESCO LNK Asamblejas locekļi, izglītības, zinātnes, vides, kultūras, informācijas tehnoloģiju un ar informācijas un zināšanu sabiedrības attīstību saistīti atzīti savas jomas profesionāļi Latvijas Republikā, kā arī Latvijas pārstāvji UNESCO starptautiskajās programmās un institūcijās.

UNESCO LNK ir trīs nozaru programmu padomes – Zinātņu programmu padome, Kultūras programmu padome un Zināšanu sabiedrības programmu padome. UNESCO LNK uztur regulāras attiecības ar UNESCO LNK programmu padomju locekļiem, tos regulāri informējot par un iesaistot dažādos UNESCO LNK rīkotos pasākumos, kā arī, lai informētu par aktuālāko UNESCO darbības jomās pasaulē. 2012.gadā plānots atjaunot UNESCO LNK nozaru programmu padomju sastāvu iesaistot plašāku dažādu jomu ekspertu loku.

UNESCO LNK patronāža

Saskaņā ar apstiprināto *Nolikumu par UNESCO LNK patronāžas piešķiršanas kārtību* 2011.gadā UNESCO Latvijas Nacionālajā komisijā tika saņemti 3 patronāžas pieteikumi. Apgāda „Jumava” pieteikums par grāmatu „Latvijas Nacionālā bibliotēka. Ēka. Projekts. Autori. Process” un tēlnieces Inta Bergas pieteikums par tēlniecības un arhitektūras objektu „Saules piramīda” tika izskatīti UNESCO LNK Asamblejas sēdē 14.septembrī. Asambleja pieņēma lēmumu par UNESCO LNK patronāžas piešķiršanu apgāda „Jumava” pieteikumam un nolēma slēgt sadarbības līgumu par sadarbību grāmatas sagatavošanā, izdošanā, publicitātē un popularizēšanā. Izvērtējot pieteikumu par objektu „Saules piramīda” Asamblejā nolēma nepiešķirt tam UNESCO LNK patronāžu un aicināja pieteikuma iesniedzējus turpināt strādāt pie projekta īstenošanas un finansēšanas apraksta detalizētākas sagatavošanas. UNESCO LNK patronāža uz vienu gadu, pamatojoties uz UNESCO LNK ģenerālsekretāra rīkojumu, tika piešķirta Jūrmalas mākslas skolas rīkotajam XI Starptautiskajam vizuāli plastiskās mākslas konkursam – izstādei „Es dzīvoju pie jūras” (2010.gada apakštēma „Krasta ugunis”), kuram patronāža tiek piešķirta jau 4 gadu un šī ir kļuvusi jau par regulāru UNESCO LNK un

Jūrmalas mākslas skolas sadarbību. Patronāžas projektos un pasākumos tika izmantots logo „Sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju”.

Latvijas pieteikumi UNESCO iniciatīvām

2010.gadā UNESCO LNK sagatavoja un iesniedza 5 pieteikumus projektu īstenošanai UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros 2010. – 2011.gadā. UNESCO Līdzdalības programmai UNESCO dalībvalstis var pieteikt projektus un iniciatīvas, kuras tiek īstenotas UNESCO ideju veicināšanai un atbalstam dalībvalstīs. Projektu konkursā tika apstiprināti 5 Latvijas pieteiktie projekti, kuru plānotās aktivitātes tika īstenotas 2010. – 2011.gadā: „UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas kapacitātes stiprināšana”, „Rīcības plāns ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” (2005 - 2014) īstenošanā Latvijā un Baltijas jūras reģionā”, „UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu (2005) īstenošana Eiropas Savienības valstu kultūrpolitikā”, „Pieredzes apmaiņa par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nacionālo reģistru darbību” un „Ētikas jautājumu aktualizēšana ilgtspējīgas attīstības kontekstā Latvijā”. Projektus īstenoja UNESCO LNK sadarbībā ar nozaru institūcijām.

Pateicoties Norvēģijas sadarbības partneru sniegtajai iespējai, viens Latvijas pārstāvis tika aicināts uz 6. starptautiskajiem restaurācijas kursiem jauniešiem, kas norisinājās Rērosā, Norvēģijā no 2011. gada 15. līdz 26. augustam. Interesi un vēlmi gūt zināšanas un praktiskas iemaņas restaurācijā izrādīja kopumā deviņi jaunieši no dažādām Latvijas pilsētām un novadiem. Ņemot vērā pieteikumu vērtēšanas kritērijus, par labāk sagatavoto un motivēto kandidātu tika atzīts Gusts Sikсна no Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālās vidusskolas.

2011. gada oktobrī UNESCO LNK sagatavoja Ulda Bērziņa nomināciju starptautiskajai arābu kultūras balvai UNESCO-Sharjah Prize for Arab Culture 2011. Šī balva tiek piešķirta par būtisku ieguldījumu arābu kultūras attīstībā un izzināšanā caur mākslinieciskām, intelektuālām vai arābu kultūras atpazīstamību veicinošām aktivitātēm, kas stiprina starpkultūru dialogu un sapratni. Augstu novērtējot Ulda Bērziņa ieguldījumu arābu kultūras izpētē un iepazīšanā Latvijā un īpaši izceļot ilggadējo Korāna tulkojuma izstrādi un tā publicēšanu 2011. gadā, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija 2011. gada 15. novembrī iesniedza nomināciju, pamatojot Ulda Bērziņa veikuma nozīmīgumu un atbilstību minētajai balvai. Nominācijas sagatavošana un iesniegšana noritēja ar vairāku institūciju un individuālo ekspertu atbalstu. Nomināciju ar rekomendācijas vēstulēm atbalstīja Hosams Abu Meri, Arābu Kultūras centra priekšsēdētājs, Kestutis Nastopka, Viļņas Universitātes Greimasa semiotikas un literatūras teorijas centra profesors, kā arī Jānis Oga, Latvijas literatūras centra direktors. Nominācijas izstrādei atbalstu sniedza arī teologs un fotogrāfs Ilmārs Zvirgzds. Nominācija tika sagatavota, augstu novērtējot Ulda Bērziņa ieguldījumu arābu kultūras izzināšanā un iepazīšanā kā Latvijā, tā starptautiski. Diemžēl 2011.gadā balvu nesaņēma neviens Eiropas pārstāvis un tā tika piešķirta kandidātiem no Libānas un Brazīlijas.

2011.gada decembrī Latvija pieteica kandidātu uz Pasaules Zinātnes un tehnoloģiju ētikas komisiju un UNESCO Starptautiskajai Bioētikas komiteju, kuras darbojas UNESCO konsultatīvā orgāna statusā un sekmē augsta līmeņa ekspertu ideju un pieredzes apmaiņu intelektuāla foruma ietvaros, veicinot dialogu un viedokļu apmaiņu par ētikas un bioētikas jautājumiem starp zinātnisko un akadēmisko sabiedrību, lēmumu pieņēmējiem, valsts pārvaldes institūcijām un sabiedrību kopumā. Latvijas kandidāte šīm starptautiskajām institūcijām ir Latvijas Organiskās sintēzes institūta vadošā pētniece, laboratorijas vadītāja, farmācijas zinātni doktore Maija Dambrova. Atbilde par Maijas Dambrovas ir gaidāma 2012.gada pirmajā ceturksnī.

2011.gadā UNESCO LNK sadarbībā ar Latvijas Zinātņu akadēmiju mudināja arī Latvijas zinātnieces pieteikties UNESCO- L'ORÉAL pasaules balvai „Sievietēm zinātnē”, taču arvien neviena kandidatūra no Latvijas UNESCO- L'ORÉAL starptautiskajai stipendijai nav tikusi iesniegta.

Ar UNESCO saistītas vizītes un pasākumi Latvijā

ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” koordinatora, UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāra vietnieka Aleksandra Laihta vizīte, 2011.gada 10. – 12.februāris

10. februārī Aleksandrs Laihts tikās ar Latvijas Republikas Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāju Inu Druvieti un Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) valsts sekretāru Mareku Gruškevicu. Viņš piedalījās arī ANO dekādes „Izglītības ilgtspējīgai attīstībai” Latvijas koordinācijas grupas sanāsmē – diskusijā par starpinstitūciju sadarbību dekādes īstenošanā reģionos „Globālā atbildība un vietējie izaicinājumi”. Tajā Aleksandrs Laihts iepazīstināja ar uzdevumiem dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” tās turpmākai norisei, to īstenošanas mehānismiem reģionālajā kontekstā, kā arī ar Vācijas pieredzi. Latvijas pieredzi, īstenojot izglītības ilgtspējīgai attīstībai principus vispārējā izglītībā, prezentēja Profesionālās un vispārējās izglītības departamenta vadītāja Inita Juhņēviča, savukārt ar pieredzes stāstiem, kas apkopoti pētījumā „Izglītība pašrealizācijai mūža garumā – pašvaldību atbalsts 16 – 25 gadus veciem jauniešiem” iepazīstināja Latvijas lauku foruma Valdis Kudiņš un projekta „Pārmaiņu iespēja skolām” vadītāja Aija Tūna. Sanāsmē piedalījās ap 30 dalībnieku – politikas veidotāji, izglītības, labklājības, vides, ekonomikas un reģionālās plānošanas speciālisti, pētnieki un zinātnieki, kā arī nevalstiskās organizācijas u.c.

11. februārī Aleksandrs Laihts Daugavpilī piedalījās Latvijas Ilgtspējīgas attīstības institūta rīkotā diskusijā par skolotāju lomu ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu sasniegšanā un aktivitāšu īstenošanā, kā arī apmeklēja Daugavpils Valsts ģimnāziju, kas ir UNESCO ASP tīkla dalībškola, un tikās ar asociācijas „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” pārstāvjiem. 12. februārī – Aleksandrs Laihts piedalījās skolotāju seminārā, kurā piedalījās 30 skolotāji, kas iesaistījušies Baltijas jūras projektā. Semināra laikā prof. Laihts iezīmēja galvenās aktivitātes, kurās iesaistījušās skolas Vācijā, īstenojot izglītību ilgtspējīgai attīstībai un uzsvēra, ka skolai un jo īpaši skolotājiem ir jāklūst par pārmaiņu nesējiem sabiedrībā, iesaistot partnerus, kā arī ļoti rūpīgi izvērtējot izglītības kvalitāti.

UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītības institūta direktora vietas izpildītāja, UNESCO Maskavas biroja vadītāja Dendeva Badarča vizīte, 2011.gada 23. – 27.augusts

No 23. - 27. augustam Latvijā viesojās UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītības institūta direktora vietas izpildītājs, UNESCO Maskavas biroja vadītājs Dendevs Badarčs. UNESCO Informācijas tehnoloģiju un izglītības institūts darbojas Maskavā un ir UNESCO struktūrvienība. Tas piedalās UNESCO informācijas un komunikācijas tehnoloģiju programmu izstrādē un realizācijā izglītībā atbilstoši globālajiem un UNESCO dalībvalstu mērķiem. D.Badarčs piedalījās Dabaszinātņu un tehnoloģiju izglītības starptautiskajā samitā 2011, kas notika Rīgā 24. - 25. augustā. Samitā atklāšanā D.Badarčs uzstājās ar uzrunu plenārsēdē „Informāciju tehnoloģijas izglītībā: UNESCO darbībā”, pievēršoties tematiem par nākotnes skolām (*smart schools*) un skolotāju apmācībām, kas ir pamataspekti sociālo kompetenču attīstības virzīšanai sabiedrībā.

25. augustā D.Badarčs tikās ar LR izglītības un zinātnes ministru Rolandu Broku un devās uz Valmieru, lai iepazītos ar veiksmes stāstu tehnoloģiju izmantošanā mācību procesā Valmieras pamatskolā. 26. augustā D.Badarčs tikās ar UNESCO LNK Informācijas un komunikācijas programmu padomi Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka vadībā; Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta komitejas vadītāju Eiženiju Aldermani; Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas (LIKTA) vadītāju Signi Bāliņu un apmeklēs LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāti. Sarunās tika akcentētas un pārrunātas sekojošas tēmas: skolotāju izglītība un tālākizglītība informācijas tehnoloģiju izmantošanā, atvērtie izglītības resursi, kā arī darbs pie jaunu, inovatīvu skolu modeļa izstrādes, kas būtu gan modernas, laikam atbilstošas, gan arī pieejamas plašam audzēkņu lokam. D.Badarčs aicināja amatpersonas un institūcijas Latvijā arvien vairāk pievērsties iekļaujošas zināšanu sabiedrības veidošanai, izstrādājot nacionālo stratēģiju informācijas tehnoloģijām izglītībā, tādējādi stiprinot valsts kapacitāti ar pārdomātu un stratēģisku informācijas tehnoloģiju izmantošanu, lai paplašinātu pieejamību kvalitatīvai izglītībai visa mūža garumā.

Vizītes rezultātā D.Badarčs izteica piedāvājumu Latvijā organizēt pilotprojekta UNESCO Asociētā projekta dalīb skolām „Zinošās skolas” („*Smart Schools*”) atklāšanas semināru, kurš saskaņā ar vienošanos notiks 2012.gada 28.-29.martā piedaloties vairāk kā 15 valstu pārstāvjiem no Tadžikistānas, Uzbekistānas, Armēnijas, Azerbaidžānas, Krievijas, Baltkrievijas, Gruzijas, Moldovas, u.c. Šī iespēja ļaus izglītības ekspertiem no vairākām valstīm iepazīties ar Latvijas sasniegto veicot inovatīvus risinājumus izglītībā, veidojot modernu mācību saturu un dažādojot mācību metodes.

Semināru 2012.gada 28. – 29.martā Rīgā organizēs UNESCO Institūts Informācijas tehnoloģiju veicināšanai izglītībā, UNESCO Maskavas birojs sadarbībā ar LR Izglītības un zinātnes ministriju un UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju.

UNESCO dalībvalstu nacionālo komisiju sanāksme, 2011.gada 7. – 10.decembris

2011.gada 7. līdz 9. decembrī Rīgā notika 15 UNESCO dalībvalstu nacionālo komisiju sanāksme, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta jautājumiem par UNESCO nacionālo komisiju ieguldījumam organizācijas darbībā un tās programmu īstenošanā dalībvalstīs.

Sanāksmē UNESCO dalībvalstu nacionālo komisiju vadītāji un speciālisti sprieda par valstu pieredzi saistībā ar 2005. gada *Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu* un tās īstenošanu valstu kultūrpolitikās, UNESCO izglītības programmu aktualitāti un īstenošanu Eiropā, kā arī savstarpējo sadarbību Eiropas nacionālo komisiju ietvaros, kā arī ar nacionālajām komisijām ārpus Eiropas. Tika izskatīts arī jautājums par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nacionālo reģistru izveidi UNESCO dalībvalstīs. Latvijas pieredze šīs programmas īstenošanā UNESCO ir atzīta par labās prakses piemēru visā pasaulē, un Latvija ir viena no vadošajām valstīm šīs programmas pilnveidē un veicināšanā.

UNESCO nacionālo komisiju pārstāvju tikšanās tika organizēta NORDEN Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas „Valsts administrācija” un UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros.

UNESCO Gruzijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāres Ketevanas Kandelaki vizīte, 2010.gada 12. – 13.decembris

12.decembrī K.Kandelaki viesojās UNESCO LNK, izrunājoties ar visiem UNESCO LNK darbiniekiem un izrunājot Latvijas pieredzi UNESCO programmu īstenošanā nacionālā līmenī. K.Kandelaki izrādīja īpašu interesi par Latvijas pieredzi UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas Nacionālā saraksta veidošanā, kā arī UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra dibināšanā. Lai izzinātu UNESCO LNK darbu izglītības jomā, K.Kandelaki viesojās arī LR Izglītības un zinātnes ministrijā, iepazīstot UNESCO LNK pieredzi sadarbībā ar ministriju.

13.decembrī K.Kandelaki viesojās RCB Bišumuižas filiālbibliotēkā. Vizītes laikā viņa tika iepazīstināta ar UNESCO LNK iniciatīvu „Stāstu bibliotēkas” un tās norisi bibliotēkās, kā arī Bišumuižas filiālbibliotēkas piemēru.

UNESCO LNK dalība dažādos pasākumos Latvijā

2011.gadā, lai sekmētu UNESCO un UNESCO LNK novērtējumu sabiedrībā un izpratni par UNESCO LNK mērķiem un pienesumu, UNESCO LNK darbinieki regulāri ar priekšlasījumu, dalību diskusijā vai uzrunu piedalījās dažādos pasākumos un iniciatīvās Latvijā. Pieaugot UNESCO LNK darbības atpazīstamībai un novērtējumam, arvien pieaug gan valsts institūciju, gan sabiedrisko organizāciju vēlme sadarboties. 2011.gadā UNESCO LNK darbinieki piedalījās šādos pasākumos:

- Starptautiskās Dzimtās valodas dienas svinības UNESCO Asociēto skolu projekta dalīb skolā Ādažu Brīvā Valdorfa skolā, Ādažos;
- Daugavpils Universitātes Ilgtspējīgas attīstības institūta rīkotā diskusija par skolotāju lomu ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu sasniegšanā un aktivitāšu īstenošanā, Daugavpilī;
- Sabiedrības vienotības balvas pasniegšanas ceremonija, Rīgā;

- Konference „Iespēju tilts” informācijas tehnoloģijas sākumskolās, Valmierā;
- 10.Latvijas bibliotekāru kongress, Rīgā;
- Laikraksta „Izglītība un kultūra” rīkotā diskusija par izglītību, Rīgā;
- Kurzemes stāstnieku festivāls „Ziv zup”, Kuldīgā;
- Pastmarku bloka „Strūves ģeodēziskais loks” prezentācijas pasākums, Rīgā;
- Iekšlietu ministrijas preses konference par kultūras vērtību aizsardzības projektu, Rīgā;
- Tikšanās ar Holandes studentu asociācijas pārstāvjiem, Rīgā;
- ICCROM Starptautiskā Skaņas un attēla dokumentu saglabāšanas vasaras skola, Rīgā;
- Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta nevalstisko organizāciju forums „Klimata izmaiņas un cilvēks – problēmas un risinājumi”, Salacgrīvā;
- Sabiedriskā diskusija „Rīgas Centrāltirgus – Latvijas un Rīgas kultūrvēsturiskā pērle: vēsture, šodiena un nākotne”, Rīgā;
- ECCOFORT rīkotā Nocietināto ideālo pilsētu konference, Daugavpilī;
- Diskusija “Valsts pārbaudes darbi – labas izglītības mēraukla?”, Smiltēnē;
- Latvijas nacionālais lasīšanas kongress bērniem, Rīgā;
- Pašvaldību interešu izglītības iestāžu direktoru sanāksmēs, Rīgā;
- Konferencē „Pedagogu darba vide un izglītības kvalitāte”, Rīgā;
- Seminārs Pierīgas reģiona publisko bibliotēku darbiniekiem, Rīgā;
- Lekcija par UNESCO Alberta koledžas tūrisma specialitātes studentiem, Rīgā;
- Latvijas Radio raidījumos „Kā labāk dzīvot”, Rīgā, u.c.

Latvija UNESCO starpvaldību un starptautiskajās institūcijās

2011.gadā Latvija darbojās šādās vēlētās UNESCO starpvaldību institūcijās: UNESCO Izpildpadomē, UNESCO programmas "Informācija visiem" Starpvaldību komitejā, UNESCO programmas „Sociālo pārveidojumu vadība” Starpvaldību komitejā un UNESCO Statistikas institūta valdē. Līdzās tam Latvija aktīvi iesaistās un tiek aicināta piedalīties dažādu ekspertu grupu darbā par dažādiem UNESCO mandāta jautājumiem. UNESCO LNK īpašu uzmanību velta, lai sekmētu Latvijas ekspertu atpazīstamību un iesaisti dažādās darba grupās un diskusijās UNESCO programmu ietvaros. Vienlaikus, strādājot esošajās starpvaldību un starptautiskajās platformās, UNESCO LNK rūpējas par ekspertu bāzes uzturēšanu un Latvijas nozares profesionāļu regulāru informēšanu par šo sanāksmju rezultātiem un nolemtā tālāku īstenošanu Latvijā.

UNESCO Ģenerālās konferences 36.sesija

UNESCO Ģenerālās konferences 36. sesija norisinājās no 25.oktobra līdz 10.novembrim UNESCO Galvenajā mītnē Parīzē. Latvijas delegācijas sastāvā tajā piedalījās LR kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende, Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāve UNESCO Sanita Pavļuta-Deslandes, UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa, Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāves UNESCO vietniece Elīna Grīnpauka, LR Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece Lauma Sīka, LNB direktors un UNESCO LNK loceklis Andris Vilks, Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra direktore Dace Melbārde, UNESCO LNK Izglītības sektora vadītāja Baiba Moļņika, Latvijas Pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO padomniece Aina Nagobads – Ābola, LR Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta Politikas plānošanas nodaļas vadītāja Elīna Petrovska un Latvijas pārstāvis UNESCO programmas „Informācija visiem” starpvaldību padomē, UNESCO LNK Komunikācijas un informāciju programmu padomes loceklis Andrejs Vasiļjevs.

Ģenerālās konferences laikā notika arī UNESCO nacionālo komisiju starpreģionālais forums, kurā piedalījās 186 pārstāvji no 128 nacionālajām komisijām un 18 pārstāvji no UNESCO un saistīto organizāciju pastāvīgajām delegācijām. Forums tika rīkots Neatkarīgā ārējā izvērtējuma ziņojuma ietvaros, jo ziņojumā tika secināts, ka jāpārskata un jāatjauno nacionālo komisiju loma. Forumā atvērtu debašu un diskusiju veidā tika apspriesti aktuālākie nacionālo komisiju jautājumi. Galvenais jautājums bija: "Kā UNESCO Sekretariāts un nacionālās komisijas var pilnībā īstenot attiecību potenciālu, lai efektīvāk strādātu pie UNESCO mērķu sasniegšanas? Par foruma priekšsēdētāju tika ievēlēta UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

Par UNESCO Ģenerālās konferences prezidenti tika ievēlēta Ungārijas pārstāve Katalīna Bogaja (Kathalin Bogyay). Taču Latvija līdz ar 35 citām valstīm tika ievēlēta par UNESCO Ģenerālās konferences viceprezidenti.

UNESCO Ģenerālās konferences Vispārīgajās politiskajās debatēs Latviju pārstāvējā UNESCO LNK prezidente, kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende. Ž.J. Grende savā runā viņa uzsvēra Latvijas dalības UNESCO divdesmit gados paveikto un gūto pieredzi, Latvijas devumu UNESCO ideju attīstībā, kā arī Latvijas prioritātes UNESCO darbā, īpaši izceļot nacionālo komisiju lomu un nacionālo komisiju stiprināšanu nacionālā līmenī. Latvijas redzējums attiecībā uz UNESCO lomu nākotnē balstās uz to, ka UNESCO aizstāv un iestājas par sociālajām, kultūras un morālajām attīstības komponentēm, veicinot vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrības labklājību, kuras pamatā ir savstarpēja cieņa pret kultūras izpausmju daudzveidību, līdzsvars starp vides aizsardzību un ekonomisko attīstību un izglītība mūža garumā, kas ikvienam nodrošina iespējas uz pašrealizāciju. LNK prezidente uzsvēra, ka ir būtiski izcelt Latvijas ieguvumus no UNESCO un to, kāpēc mums ir svarīgi būt par aktīvu UNESCO dalībvalsti. Latvijai dalība UNESCO ir nozīmīga, jo caur aktīvu dalību mēs iegūstam gan pieredzi, gan atzinību, gan iespēju izcelt sevi ne tikai starptautiski, bet – kas īpaši svarīgi – vietējās sabiedrības acīs. Īpaši būtiska un arvien pieaugoša nozīme Latvijas dalībai UNESCO ir mūsu kultūras un izglītības jomām, jo caur UNESCO un Latvijas Nacionālo komisiju mēs saņemam idejas dažādām vērtīgām programmām,

pamatu un argumentāciju nozīmīgiem, iekļaujošiem un uz attīstību vēršiem projektiem, atgādinājumu par vērtīgo un iestāšanos par vērtību saglabāšanu. Svarīga UNESCO un Latvijas Nacionālās komisijas loma ir nozaru politikas analizē, sniedzot rekomendācijas un piedaloties darba grupās.

UNESCO Ģenerālās konferences 36.sesijas Izglītības komisijas sēdes vadīja Šveices pārstāvis Rūdolfs Imhofs (Rodolphe Imhoof). Komisija tikās 6 reizes un izskatīja 9 jautājumus. Latviju šajā komisijā pārstāvēja Lauma Sīka, IZM valsts sekretāra vietniece, Elīna Petrovska, IZM Politikas koordinācijas departamenta politikas plānošanas nodaļas vadītāja un Baiba Moļņika, UNESCO izglītības komisijas sektora vadītāja. Latvija aktīvi iesaistījās diskusijās par UNESCO Starptautiskā izglītības biroja attīstību, UNESCO izglītības programmas prioritātēm, Starptautisko dekādi par izglītība ilgtspējīgai attīstībai u.c.

Komisijas darbu vadīja Slovākijas pārstāvis Ludovits Molnārs (Ludovít Molnár) un no Latvijas tās darbā piedalījās UNESCO LNK loceklis, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks un Latvijas pārstāvis UNESCO programmas „Informācija visiem” starpvaldību programmā, SIA „Tilde” valdes priekšsēdētājs Andrejs Vasiljevs. Komisijā Latvijai aktuāli bija jautājumi par dokumentārā mantojuma saglabāšanu un programmas „Pasaulē atmiņa” attīstību, informācijas sabiedrības ētikas jautājumiem, starptautisko bibliotēku manifestu. Latvija atbalstīja rezolūcijas par programmu „Pasaulē atmiņa” apstiprināšanu, īpaši uzverot tās 9.pagrāfu par nacionālo komisiju lomu nacionālā līmenī atbalstot programmu „Pasaulē atmiņa”, kā arī tika ņemti vērā vairāki citi Latvijas priekšlikumi – par dokumentārā mantojuma iekļaušanu Digitālajā bibliotēkā, par dokumentārā mantojuma nacionālo reģistru veidošanu dalībvalstīs. Vissarežģītākais komisijas dienaskārtības jautājums bija par Ētikas kodeksa pieņemšanu informācijas sabiedrības jautājumos. Latvija aktīvi iesaistījās sarunās, mudinot pārējās dalībvalstis atbalstīt nepieciešamību UNESCO turpināt darbu ar informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem. Diskusijā Latvija akcentēja, ka nepieciešamas aktīvākas diskusijas dalībvalstu un UNESCO partneru vidū, lai nākamajā Ģenerālajā konferencē atspoguļotu visus ētisko dimensiju aspektus. Nākamo 2 gadu darba rezultātā būtu jātop dokumentam, kas nav saistošs un ar juridiskām sekām, bet gan izklāsts par ētikas principiem un to lietošanu.

Kultūras komisijas darbu vadīja Sudānas pārstāvis Nureldins Sati (Nureldin Satti). Latvija Kultūras komisijas darbā pārstāvēja Kultūrizglītības un nemateriālā kultūras mantojuma centra direktore Dace Melbārde un UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltaņa. Latvija piedalījās diskusijās par mākslu izglītības veicināšanu dalībvalstīs, kā arī atbalstīja Ieteikuma pieņemšanu jautājumā par vēsturisko pilsētāinavu saglabāšanu. Šis ir viens no nozīmīgākajiem Ģenerālās konferences 36.sesijā pieņemtajiem lēmumiem. Ieteikums nosaka, ka vēsturiskās pilsētāinavas ir bagātīgs un daudzveidīgs mantojums, vēsturiski veidojies uzslāņojums. Vēsturiskā pilsētāinava tiek saprasta plašākā kontekstā kā līdz šim, ietverot arī infrastruktūru, ģeomorfoloģiju, publiskās teritorijas, dārzus utt. Tās uzsver, ka nekontrolēts urbanizācijas process var iedragāt dzīves kvalitāti un izmainīt pilsētāinavas. Ieteikums uzsver, ka mantojuma saglabāšanas principi ir jāiekļauj vispārējos politikas dokumentos, nacionālās attīstības politikā un darba kārtībā. Vietējiem pārvaldes orgāniem būtu jā sagatavo pilsētu attīstības plāni, ņemot vērā teritorijas vērtības, kā arī sarptautiskajām organizācijām ir svarīgi iekļaut vēsturiskās pilsētāinavas to darba plānos.

UNESCO Ģenerālās konferences skaļākais notikums bija Palestīnas uzņemšana UNESCO. Palestīna pieteikumu kļūt par UNESCO dalībvalsti iesniedza jau 1989.gadā, taču jautājums vienmēr tika atlikts. UNESCO satversme ļauj valstīm, kuras nav ANO dalībvalstis kļūt par UNESCO dalībvalsti, ja Izpildpadome rekomendē un UNESCO Ģenerālā konference to atbalsta ar 2/3 dalībvalstu balsu. 31.oktobrī jautājums tika izskatīts Ģenerālajā konferencē, kurā 107 UNESCO dalībvalstis nobalsoja par Palestīnas uzņemšanu UNESCO, 52 dalībvalstis atturējās (t.sk. Latvija), bet 14 dalībvalstis bija pret. Tā kā bija nepieciešama 81 valsts balss, tad lēmums par Palestīnas uzņemšanu UNESCO tika pieņemts.

UNESCO Izpildpadome

UNESCO Izpildpadome ir viens no organizācijas trim pārvaldes orgāniem līdzās UNESCO Ģenerālajai konferencei un UNESCO ģenerāldirektoram. Izpildpadomes sastāvs tiek atjaunots vispārējās vēlēšanās UNESCO Ģenerālās konferences laikā reizi divos gados. Izpildpadome sastāv no 58 valstu pārstāvjiem, kuri satiekas divas reizes gadā pavasara un rudens sesijās un ir faktiskais UNESCO darbības pārraudzītājs un virzītājs UNESCO Ģenerālās konferences starplaikos. UNESCO Izpildpadome seko līdzi programmu īstenošanai, tai skaitā budžeta izlietojumam, kā arī sagatavo kārtējo Ģenerālo konferenci un organizē un koordinē konferencē pieņemto lēmumu efektīvu izpildi.

Latvija ir ievēlēta UNESCO Izpildpadomē laika posmam no 2009. līdz 2011. gadam. Latvija un tās pārstāve, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa ir ievēlēta arī par UNESCO Izpildpadomes priekšsēdētāja vietnieci (viceprezidenti). Latvijas delegācijā bija UNESCO LNK izglītības programmu konsultants, bij. UNESCO LNK ģenerālsekretārs Rolands Ozols, LR vēstniece Francijā un LR pastāvīgā pārstāve UNESCO Sanita Pavļuta-Deslandes, LR vēstniecības Francijā trešā sekretāre un LR pastāvīgā pārstāve UNESCO vietniece Elīna Grīnpauka, kā arī LR Ārlietu ministrijas Starptautisko organizāciju nodaļas vadītāja Sarmīte Danne un Otrais sekretārs Mārtiņš Klīve.

2011.gadā Latvija piedalījās UNESCO Izpildpadomes 186. un 187.sesijā. Latvijas prioritātes bija jautājums par nacionālo komisiju lomas stiprināšanu, UNESCO un nevaldības organizāciju sadarbības sakārtošanu, UNESCO reformu un pārorientēšanas procesa virzību, kā arī iekšējo strukturālo un administratīvo jautājumu sakārtošana. Ņemot vērā Latvijas aktīvo dalību, Latvija bija iesaistīta arī vairākās darba grupās, kas darbojās Izpildpadomes ietvaros – *ad hoc* darba grupai par UNESCO Ārējā izvērtējuma rezultātu īstenošanu, par Objanga balvu, par Tuvo Austrumu jautājumiem, u.c. Tāpat Latvija izstrādāja un piedāvāja arī vairākus konkrētus priekšlikumus lēmumprojektiem – par UNESCO Vidēja termiņa stratēģijas izstrādi, par UNESCO un nevaldības organizāciju sadarbību, par UNESCO Ārējā izvērtējuma rezultātu īstenošanu, par cilvēkresursu pārvaldību un stratēģiju UNESCO Sekretariātā, kā arī daudzus citus.

Dalība UNESCO Izpildpadomē Latvijai bija vērtīga pieredze, taču, ņemot vērā II vēlēšanu grupas savstarpējo vienošanos, Latvija pēc divu gadu ilga darbības termiņa no vietas UNESCO Izpildpadomē atkāpās. Latvija varētu atkal plānot kandidēt UNESCO Izpildpadomē 2019. vai 2021.gadā.

UNESCO programmas "Informācija visiem" Starpvaldību padome

UNESCO programma „Informācija visiem” (IFAP) ir starpvaldību programma, kas izveidota 2000.gadā, lai risinātu informācijas laikmetam aktuālus informācijas pieejamības, lietotprasmes un ētikas jautājumus, kas ir globāli nozīmīgi un saistīti ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju straujo attīstību. Programmas pamatuzdevums ir veicināt informācijas kā nozīmīga attīstības resursa vienlīdzīgu pieejamību pasaulē. Programmas „Informācija visiem” īstenošana norit saistībā ar Pasaules informācijas sabiedrības samita Rīcības plāna īstenošanu un, sadarbojoties ar tādām starptautiskām organizācijām, kā Starptautiskā bibliotēku asociāciju federācija un Starptautiskā arhīvu padome. Programmas padomē darbojas 26 pasaules valstis, kas kopā sanāk reizi divos gados.

Latvija ir ievēlēta UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību padomē darbam laika posmam no 2009. līdz 2013.gadam, kā arī darbam padomes birojā. Latviju IFAP pārstāv UNESCO LNK Komunikāciju un informāciju programmu padomes loceklis, sabiedrības „Tilde” valdes priekšsēdētājs Andrejs Vasiljevs, kurš ir ievēlēts arī par IFAP biroja locekli.

2011.gadā Latvija turpināja vadīt darba grupu par Informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem, nodrošinot to, ka IFAP sagatavotais Informācijas sabiedrības Ētikas kodekss tika iesniegts tā izskatīšanai UNESCO Ģenerālās konferences 36.sesijā. Latvija izstrādāja dokumenta gala versiju un nodrošināja tā aizstāvību arī UNESCO Ģenerālās konferences laikā. Latvija ir izteikusi gatavību arī atlikušajā sava mandāta laikā turpināt darboties IFAP birojā, kā arī ar informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem.

UNESCO programmas „Sociālo pārveidojumu vadība” Starpvaldību komiteja

2011.gada 14. – 16.martā Parīzē notika UNESCO programmas „Sociālo pārveidojumu vadība” (MOST) Starpvaldību komiteja. Šī bija pirmā MOST sanāksme, kurā pēc ilgāka laika piedalījās Latvijas pārstāvis. Latviju MOST padomē pārstāvēja Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes profesors Tālis Tisenkopfs un UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

Sesijā tika pieņemti programmas turpmākie mērķi 2011. – 2017.gadam – stiprināt sociālās zinātnes un nacionālās un reģionālās pētniecības sistēmas politikas atbalstam un parādīt lēmumu pieņēmējiem sociālo zinātņu pētījumu devumu sabiedrībai un politikai. Par MOST īstermiņa prioritārajiem virzieniem tika noteikti jautājumi, kas skat sociālo iekļautību, bet ilgtermiņā – klimata pārmaiņu jautājumus. Latvijas galvenie secinājumi par MOST programmas vērtību Eiropas Savienībā ir tas, ka ES valstīs sociālo zinātņu situācija daudz labāka kā Āfrikas, Latīņamerikas un Āzijas valstīs un tas ļauj MOST programmu saistīt ar nacionālajām zinātņu prioritātēm un atraisīt pašu iniciatīvu.

Latvijai būtu svarīgi ņemt vērā konkrētos MOST programmas aspektus, kas mudina starpnozaru sadarbību un attiecīgi līdzsvarotāku zinātņu nozaru attīstību un to ciešāku saikni ar sabiedrību, politikas veidotājiem un privāto sektoru.

Latvijas ekspertīze starptautiskās UNESCO darba grupās, programmās un projektos

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Starptautiskās padomdevējas komitejas 10.sesija notika 2011.gada 22. – 25.maijam Mančestrā, Apvienotajā Karalistē. Komitejas sastāvu apstiprina un izvēlas UNESCO ģenerāldirektors un tajā kopš 2009.gada kā viens no 14 pasaules ekspertiem ir izvēlēts un darbojas UNESCO LNK loceklis, Zināšanu sabiedrības programmu padomes vadītājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks.

Tāpat 2011. gadā UNESCO LNK loceklis, Zināšanu sabiedrības programmu padomes vadītājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks turpināja pildīt UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Starptautiskās konsultatīvās komitejas locekļa pienākumus. Gatavojoties UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” 4. starptautiskajai konferencei “Kultūra – atmiņa – identitātes”, kuru rīkoja Polijas valsts arhīvi sadarbībā ar UNESCO Polijas Nacionālo komisiju un UNESCO Sekretariātu Parīzē, Andris Vilks bija aicināts sniegt viedokli par konferences gatavošanas jautājumiem, kā arī vadīt vienu no konferences paneļiem – „Jaunas emocijas, seni dokumenti” („*New emotions, old documents (great historical events reconsidered; private individual histories brought out of oblivion)*”).

No 2011. gada 18. līdz 21. maijam Varšavā, Polijā noritēja UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 4. starptautiskā konference “Kultūra – atmiņa – identitātes”. Latvijas dažādo pieredzi dokumentārā mantojuma saglabāšanā pārstāvēja Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuves asistents Aldis Pūtelis, Tautas frontes muzeja direktore Meldra Usenko, Latvijas Valsts arhīvu Centrālās mikrofotokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas vadītāja Inta Rudzīte, Tukuma muzeja direktore Agrita Ozola, AS „Latvenergo” Enerģētikas muzeja direktore Ina Lastovecka.

UNESCO LNK loceklis, UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu vadītājs Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, 2011.gada 3. – 5.oktobrī pārstāvēja UNESCO LNK starptautiskā konferencē „Digitālās informācijas saglabāšana informācijas sabiedrībā”, ko rīkoja Krievijas UNESCO programmas „Informācija visiem” Nacionālā komisija Maskavā. Šajā konferencē piedalījās arī UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības locekles Tautas frontes muzeja direktore Meldra Usenko un Latvijas Valsts arhīvu Centrālās mikrofotokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas direktore Inta Rudzīte.

2011.gadā noslēdzās Latvijas dalība UNESCO Statistikas institūta valdē. No 2008. līdz 2011.gadam Latviju UNESCO Statistikas institūta valdes sesijās pārstāvēja UNESCO Ģenerālās konferences

ievēlētais pārstāvis Rolands Ozols. 2011.gadā notika UNESCO Statistikas institūta sanāksme notika no 17. – 18.novembrim Montreālā, Kandādā.

Dalība starptautiskās konferencēs un pasākumos:

2011.gadā UNESCO LNK darbinieki piedalījās šādos pasākumos ārvalstīs:

- UNESCO Izpildpadomes informatīvajā sanāksmē ar UNESCO ģenerāldirektori Irinu Bokovu, UNESCO Neatkarīgā ārējā izvērtējuma darba grupas sanāksmē, Parīze (Francija);
- UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību komitejas biroja 18.sanāksme, Parīze (Francija);
- UNESCO programmas „Sociālo pārveidojumu vadība” Starpvaldību komitejas 10.sesijā, 13. - 17.marts, Parīze (Francija);
- Pasaules forumā par starpkultūru dialogu, 6. – 9.aprīlis, Baku (Azerbaidžāna);
- Starptautiskā konferencē „Informāciju tehnoloģijas un izglītības kvalitāte: UNESCO asociētās skolas ceļā uz nākotnes skolu”, 25.- 27.aprīlis, Kazaņa (Krievijas Federācija);
- UNESCO Izpildpadomes 186.sesija, 3. – 19.maijs, Parīze (Francija);
- UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 4.Pasaules kongresā, 18. – 22.maijs, Varšava (Polija);
- UNESCO Pasaules mantojuma centra starpvaldību ekspertu sanāksmē par rekomendāciju par vēsturiskajām pilsētainavām, 22. - 28.maijs, Parīze (Francija);
- Starptautiskā UNESCO Nacionālo komisiju sanāksme, 9. – 12.jūnijs, Lugāno (Šveice);
- UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 3.sesijā, 12. – 17.jūnijs, Parīze (Francija);
- Starptautiskā konferencē “Pasaules mantojums un ilgtspējīga attīstība”, 16. - 19.jūnijs, Berlīne (Vācija);
- UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 35.sesijā, 20.jūnijs - 2.jūlijs, Parīze (Francija);
- Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomikas un sociālo lietu padomes (ECOSOC) sesijā par izglītības jautājumiem, 3. – 8.jūlijs, Ženēva (Šveice);
- UNESCO Izpildpadomes 187.sesijā, 21.septembris – 6.oktobris, Parīze (Francija);
- 9.Baltijas bibliotekāru kongresā „Lasīšana digitālajā laikmetā: jaunas sadarbības un pakalpojumi”, 16. – 18.oktobris, Traķi (Lietuva);
- Ziemeļu – Baltijas un Dienvideiropas reģionu Pasaules dabas un kultūras mantojuma vietu kontaktpunktu seminārā, 19. – 23.oktobris, Reikjavīka (Islande)
- UNESCO Ģenerālās konferences 36.sesija, 25.oktobris – 10.novembris, Parīze (Francija);

UNESCO un UNESCO LNK darbības popularizēšana

Lai informētu sabiedrību Latvijā un pasaulē par UNESCO un UNESCO LNK darbību un popularizētu tās principus, vērtības un idejas, UNESCO LNK Sekretariāts komunikācijā ar sabiedrību ir darbojies šādos virzienos:

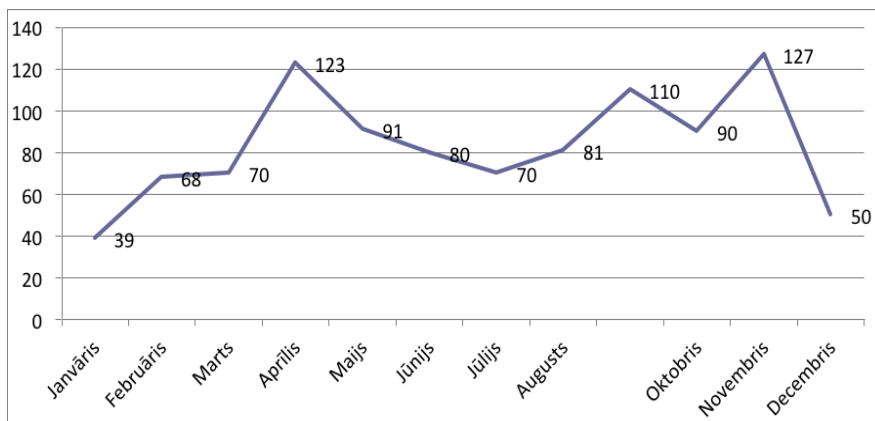
- darbs ar plašsaziņas līdzekļiem;
- UNESCO LNK mājas lapa;
- aktivitātes sociālajos komunikācijas tīklos un informācijas apmaiņas resursos internetā;
- izdevumi, publikācijas, video.

Darbs ar plašsaziņas līdzekļiem

Lai nodrošinātu regulāru sabiedrības informēšanu par UNESCO programmu īstenošanu Latvijā un pasaulē un dažādām ar UNESCO darbību saistītām aktualitātēm, kā informācijas kanālu izmantojot plašsaziņas līdzekļus, 2011. gadā kopumā tika sagatavoti un izplatīti 91 paziņojums plašsaziņas līdzekļiem. Kopumā plašsaziņas līdzekļos 2011. gadā konstatētas 999 publikācijas drukātajos un/vai interneta un/vai pārraides elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, kur ziņots par UNESCO, UNESCO LNK aktivitātēm vai aktualitātēm vai pieminēts UNESCO vārds, atsauce uz to, un tas ir vidēji 3 publikācijas dienā un par 55% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Plaša publicitāte nacionālajos un reģionālajos plašsaziņas līdzekļos galvenokārt bijusi par šādiem tematiem un/vai notikumiem 2011. gadā:

1. Nomināciju iekļaušana UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā;
2. Starptautiskā dzimtās valodas diena;
3. Ar Rīgas vēsturisko centru saistīti jautājumi;
4. Suitu kultūrtelpas attīstības jautājumi;
5. UNESCO Pasaules mantojuma vieta – Strūves ģeodēziskais loks (tam veltītas pastmarkas izdošana);
6. Pasaules preses brīvības diena;
7. UNESCO un L'Oreal stipendiju "Sievietēm zinātnē" pasniegšana;
8. Starptautiskā nedēļa "Izglītība visiem";
9. Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss – izstāde Eiropas Parlamentā;
10. UNESCO Pasaules mantojuma saraksta papildinājumi;
11. Latvijas 20 gadu dalībai UNESCO veltītas publikācijas;
12. Jautājums par Palestīnas uzņemšanu UNESCO;
13. Blaumaņa, Vītola un Valdena dzimšanas dienu iekļaušana UNESCO svinamo dienu kalendārā.

Publikāciju skaits Latvijas plašsaziņu līdzekļos un tā dinamika pa mēnešiem 2011. gadā

Sekojoši līdzi aktuālajām publikācijām par UNESCO LNK darbību, regulāri tiek apkopota informācija par dažādām aktivitātēm, kas saistītas ar UNESCO darbības jomām, veikts interneta vides monitorings, apsekoti ikdienas preses izdevumi. Tiek gatavoti ikmēneša pārskati par UNESCO LNK darbības atspoguļošanu Latvijas plašsaziņas līdzekļos, kas pieejami UNESCO LNK birojā.

Papildus publikācijām plašsaziņas līdzekļos par UNESCO un UNESCO LNK darbību, aktivitātēm un aktualitātēm informācija 2011. gadā plaši bija pieejama arī citos resursos publiskajā telpā, respektīvi, dažādu organizāciju, institūciju un privātajos interneta resursos, piemēram: Travelnews.lv; Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Ārlietu ministrijas, augstskolu, muzeju mājas lapas; reģionālie ziņu portāli (piemēram, Pilseta24.lv, Liepajniekiem.lv, Liepaja.lv, Valmiera.lv; Kuldīga.lv; Visitdaugavpils.lv; Rīga.lv; Aluksnesi.lv; Kraslava.lv; Ludzaspils.lv; Zemgale.lv; Ikskile.lv; Ligatne.lv; Ventpils.lv; Rezeknesnovads.lv; Madona.lv; u.c.); Baltictravelnews.lv; Reitingi.lv; Cityreal.lv; Publika.lv; Easyjet.lv, Kultura.riga.lv; Kasjauns.lv; Pozitivaszinas.lv; Studentnet.lv; Baltictravelnews.com; Maminuklubs.lv un daudzi citi.

UNESCO LNK mājas lapa internetā

Arī 2011. gadā turpinājās UNESCO LNK mājas lapas www.unesco.lv satura pilnveidošana un oktobrī tika atklāta jaunā mājas lapas UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros, uzlabojot gan lapas struktūru, gan dizainu, gan arī pārskatot tās saturu.

2011. gadā UNESCO LNK mājas lapas sadaļā „Jaunumi” regulāri (kopā 141 reizi) tika ievietota informācija par UNESCO un UNESCO LNK, kā arī UNESCO LNK partneru aktivitātēm izglītības, zinātnes, kultūras, informācijas un komunikāciju u.c. jomās gan nacionālā, gan pasaules līmenī, tai skaitā citās UNESCO dalībvalstīs.

UNESCO LNK mājas lapa 2011. gada janvārī – septembrī (līdzšinējo versiju) tika apmeklēta vidēji 49 863 reizes, bet vidējais unikālo apmeklējumu skaits mēnesī bija 4 533. Kopumā tas ir aptuveni uz pusi mazāk nekā iepriekšējā gadā. Šāds apmeklējumu kritums ir skaidrojams ar vairākiem aspektiem:

- Mājas lapa bija novecojusi gan dizainiski, gan praktiski un kļuvusi lietotājam nesaprotama;
- Publikāciju skaita pieaugums medijos kopumā liecina par UNESCO LNK izplatītu ziņu un paziņojumu precizitāti un raksturojamas ar augstu mērķa auditorijas sasniedzamību, tāpēc mājas lapa kā pamatavots informācijas iegūšanai bija kļuvusi mazāk aktuāla;
- Liela daļa UNESCO LNK mājas lapas apmeklētāju tika novirzīti līdz ar atsevišķu mājas lapu izveidošanu diviem UNESCO LNK projektiem – UNESCO LNK iniciatīvai „Stāstu bibliotēkas” www.stastubibliotekas.com un UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālajam reģistram www.atmina.unesco.lv.

Aktivitātes sociālajos komunikācijas tīklos un informācijas apmaiņas resursos internetā

2011. gada vasarā, sekojot jaunākajām komunikācijas tendencēm un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegtajām iespējām, tika izveidoti arī UNESCO LNK profili un lapas sociālajos komunikācijas tīklos:

- www.twitter.com/unesco_lnk
- www.draugiem.lv/unesco/
- <http://www.facebook.com/pages/UNESCO-Latvijas-Nacion%C4%81%C4%81-komisija/158057337616642>

Šajās vietnēs regulāri tiek publicētas UNESCO LNK ziņas par aktivitātēm Latvijā, pārpublicētas ziņas par UNESCO aktivitātēm citur pasaulē, kā arī ievietoti īsi komentāri un informācija par aktuālajiem UNESCO LNK darbiem.

UNESCO LNK lapā sociālajā portālā www.draugiem.lv/unesco/ 2011.gadā ievietotas 40 ziņas un paziņojumi, tai ir 30 sekotāju. Portālā <http://www.facebook.com/pages/UNESCO-Latvijas-Nacion%C4%81%C4%81-komisija/158057337616642> ievietotas 66 ziņas un paziņojumi, savukārt sociālajā saziņas tīklā www.twitter.com/unesco_lnk UNESCO LNK profilā izplatīti 226 paziņojumi, vēstījumi, aicinājumi, un tam ir 50 sekotāju.

2011.gadā UNESCO LNK izveidoja arī savu kanālu vietnē youtube - <http://www.youtube.com/unescovideo/>. Šeit apskatāmi kopumā 64 dažādi video sižeti par UNESCO darbību Latvijā 20 gadu laikā, skaidrojot gan Latvijas pievienošanās procesu UNESCO, gan dažādas UNESCO vērtības Latvijā, gan UNESCO darbības principus un prioritāros jautājumus. Video sižeti tiek regulāri izmantoti papildinot ar tiem UNESCO LNK sagatavotās relīzes plašsaziņas līdzekļiem, kā arī dažādās prezentācijās un lekcijās par UNESCO un UNESCO LNK.

UNESCO LNK izdevumi un publikācijas

2011. gadā UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros sagatavoti un izdoti šādi izdevumi:

- Informatīvs buklets par ANO dekādi "Izglītība ilgtspējīgai attīstībai";
- No jauna izdots buklets par UNESCO programmu "Pasaules atmiņa" latviešu un angļu valodās;
- Informācijas lapa par Latvijas dalības UNESCO 20.gadadienu;
- Publikācija veltīta Latvijas dalības UNESCO 20.gadadienam latviešu un angļu valodās;
- Informatīvs buklets par UNESCO LNK.

UNESCO Izglītības programmu īstenošana

Globālās kustības „Izglītība visiem” ietvaros organizētie un īstenotie pasākumi Latvijā

Starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem”

Lai visai pasaulei atgādinātu par starptautiskajām saistībām, ko tās uzņēmušās, kopš 2001.gada katru gadu aprīļa beigās pēc UNESCO iniciatīvas tiek rīkota Starptautiskā nedēļa “Izglītība visiem”. Tās laikā visas pasaules valstis tiek aicinātas pievērst īpašu uzmanību kādai konkrētai izglītības aktualītei, tādējādi atkārtoti apliecinot gatavību strādāt kopā globālo “Izglītība visiem” mērķu īstenošanai. Starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” norisē un aktivitātes piedalās gan skolēni, gan skolotāji, gan izglītības politikas veidotāji, gan vecāki, gan augstākās izglītības mācību iestādes, gan pašvaldības, gan sabiedriskās organizācijas, gan arī ikviens cits interesents.

2011.gadā UNESCO LNK starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” ietvaros (28.aprīlis – 8.maijs) aicināja pievērsties tēmai par skolas lomu pašvaldībās, analizējot un izvērtējot, kādi ir izaicinājumi un iespējas skolai pārmaiņu laikā kļūt ne tikai par ilgtspējīgas izglītības nodrošinātāju, bet arī par pašvaldības attīstības virzītājspēku. Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu diskusiju organizēšanā iesaistījās Izglītības un zinātnes ministrija, kā arī nedēļas norises atbalstīja Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība un Sorosa fonds-Latvija. Aicinājumi organizēt diskusijas tika nosūtīti uz visām izglītības pārvaldēm, kā arī pašvaldībām, kas apvienojušas Latvijas Pašvaldību savienībā.

Starptautiskās nedēļas ietvaros visos Latvijas reģionos, kopumā 15 vietās, tika organizētas diskusijas pēc UNESCO LNK izstrādātā modeļa, pie sarunu galda kopā vedot vecākus, pašvaldības pārstāvjus, skolotājus, skolēnus un vietējās sabiedriskās organizācijas un meklējot kopīgus risinājumus, kā bijušie, esošie un plānotie projekti un iniciatīvas var labāk papildināt viena otru, izceļot vietējās identitātes saglabāšanas jautājumus, izglītības vajadzības un sabiedrības dzīves kvalitātes jautājumus.

Ar Starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” rezultātiem un tās laikā notikušo diskusiju rezultātiem tika iepazīstināta Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisija, kā arī Latvijas Pašvaldību savienības Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja.

Plašāka informācija par starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” rezultātiem ir atrodama interneta vietnē <http://www.unesco.lv/lat/index/programmes/education/efa.html>. Starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem” tika plaši atspoguļota arī sabiedriskajos medijos.

Aktivitātes starptautiskajā programmā “Communities of Practice”

Turpinot darbu pie Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības UNESCO ietvaros, Latvija ir iesaistījusies un aktīvi darbojas UNESCO Starptautiskā biroja īstenojamajā programmā „Communities of Practice”. Lai sekmētu šo sadarbību, kā arī pārrunātu galvenos izaicinājumus, kas saistīti ar Starptautiskā rīcības plāna „Izglītība visiem” mērķu sasniegšanu un izvērtēšanu 2015.gadā, kā arī ar ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” īstenošanu reģionā, no 2011.gada 7.-10.decembrī Rīgā notika Ziemeļvalstu un Baltijas valstu nacionālo komisiju ģenerālsēdētāju, kā arī izglītības, zinātnes un kultūras ekspertu tikšanās. Sanāksme tika organizēta NORDEN Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas un UNESCO līdzdalības programmas ietvaros. Sanāksmes dalībnieki bija vienprātīgi, ka ir nepieciešams intensificēt esošo sadarbību, organizēt biežākas ekspertu sanāksmes un veidot līdzīgu pieeju UNESCO programmu īstenošanā, neskatoties uz UNESCO nacionālo komisiju atšķirīgo juridisko statusu un darbības prioritātēm. Īpašu atzinību izpelnījās UNESCO Norvēģijas nacionālās komisijas ģenerālsēdētāres Gerdas-Hannes Fosenas priekšlikums laika posmā līdz

37.UNESCO ģenerālkonferences sesijai (2013) organizēt plašu reģionālu konferenci, kurā tiktu apspriesti iespējamie starptautiskie mērķi izglītībā pēc 2015.gada. Tādejādi tiktu veidota kopīga pozīcija, kuru diskutēt ar citu reģionu pārstāvjiem. UNESCO ģenerālkonferences 36.sesijā, runājot par stratēģiskajiem mērķiem izglītībā pēc 2015.gada, tika uzsvērts, ka galvenie akcenti, kas būtu jāņem vērā runājot par nākotnes mērķiem izglītībā ir klimata pārmaiņas, cilvēktiesības un kultūru daudzveidība.

Gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē 2015.gadā

UNESCO LNK ir aicinājusi Izglītības un zinātnes ministriju izvērtēt iespēju prezidentūras laiku Eiropas Savienības Padomē saistīt kopā ar globālo mērķu izvērtēšanu, kā arī ir veikts globālā rīcības plāna „Izglītība visiem”, „Stratēģiskā ietvara Eiropas sadarbībai izglītībā un apmācībā 2020” un stratēģijas „ES 2020” izglītības jomas mērķu salīdzinājums.

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju ir iesaistījusies ASEM (Āzijas – Eiropas) valstu ministru konferences organizēšanā Rīgā 2015.gada pirmajā pusē, kas norisināsies Latvijas prezidentūras Eiropas Padomē ietvaros. Plānots, ka šīs konferences tematika tiks saistīta kopā ar starptautiskā rīcības plāna „Izglītība visiem” izvērtēšanu. To apliecina arī IZM valsts sekretāra vietnieces Laumas Sīkas ziņojums UNESCO ģenerālkonferences 36.sesijas laikā, kurā viņa uzsvēra, ka UNESCO, jo īpaši, UNESCO Mūžizglītības institūts varētu iesaistīties šajā konferencē. UNESCO ģenerālkonferences 36.sesijas laikā notika arī L.Sīkas un UNESCO LNK Izglītības sektora vadītājas Baibas Moļņikas tikšanās ar UNESCO Mūžizglītības institūta direktoru Arni Karlsenu un panākta vienošanās, ka 2012.gada sākumā tiks izstrādāts koncepta projekts ASEM konferencei ar ietvertu sadaļu par mūžizglītības principa īstenošanu, ko tad tālāk varēs diskutēt ar ASEM sekretariātu un UNESCO Mūžizglītības institūtu. Lai uzsāktu konferences koordinēšanu IZM ir izveidojusi darba grupu, kuras sastāvā ir iekļauta arī UNESCO LNK pārstāve.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” darbība

2011.gadā Konsultatīvā padome „Izglītība visiem” pievērsās mūžizglītības principa īstenošanai pašvaldībās, īpaši akcentējot skolu iespējas kļūt par resursu sabiedrības labklājības celšanai, paplašinot skolas funkcijas, stiprinot sadarbību ar pašvaldību institūciju, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un uzņēmējiem, un kļūstot par vietu, kur zināšanas un prasmes var pilnveidot ne tikai bērni, bet ikviens apkaimes cilvēks.

Konsultatīvās padomes līdzdalība konferencē „Iespēju Tilts sākumskolā”

Konferences ietvaros konsultatīvās padomes locekļi iepazinās ar Stratēģiskās analīzes komisijas veikto pētījumu par esošo un potenciālo vecāku, kā arī sabiedrības kopumā, „pieprasījumu” attiecībā uz sākumskolas izglītības saturu, mācību metodēm un mācību vidi, noklausījās prezentācijas par pārmaiņu iespējām un izaicinājumiem skolām, kā arī piedalījās praktiskajās nodarbībās – mācību stundās, iepazīstoties ar informācijas tehnoloģiju daudzveidīgajām izmantošanas iespējām mācīšanas un mācīšanās procesā.

Konsultatīvās padomes līdzdalība Seminārā „Skolas loma pašvaldībā: iespējas un izaicinājumi”

2011.gada 5.maijā pamatskolā Rīdze norisinājās seminārs „Skolas loma pašvaldībā: iespējas un izaicinājumi” (Rīga, 5.maijs). Semināru organizēja UNESCO LNK sadarbībā ar IZM. Diskusijā līdzās Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” locekļiem piedalījās arī valsts un pašvaldību institūciju pārstāvji, pētnieki no Latvijas Universitātes, RPIVA un Daugavpils universitātes, nevalstisko organizāciju pārstāvji, vecāki u.c. interesenti. Semināra laikā tika uzklusīta labās prakses pieredze, kas radusies skolām un pašvaldībām, iesaistoties Sorosa fonda- Latvija īstenojamā iniciatīvā „Pārmaiņu iespēja skolām”, kā arī analizēts Baltijas Sociālo zinātņu veiktais pētījums par šīs iniciatīvas

ietekmi. Lai noteiktu galvenos rīcības virzienus un diskutētu par sadarbības iespējām un risinājumiem skolu ilgtspējas problēmām, tika izveidotas sekojošas darba grupas: „Skolu loma pašvaldību iedzīvotāju vajadzību noskaidrošanā”, „Pašvaldību resursu apzināšana un to mērķtiecīga izmantošana skolas kontekstā”, „Formālā un neformālā izglītība kvalitatīvai mūžizglītībai”, „Sociālo partneru iesaiste skolas attīstībā pašvaldībā”.

Apkopojot darba grupu paveikto, kā būtiskākās problēmas, izaicinājumi un risinājumi tika minēti šādi ierosinājumi: pašvaldības kapacitātes apzināšanās iedzīvotāju vajadzību un vēlmju izzināšanā; atgriezeniskās saiknes nodrošināšana starp pašvaldību un skolām par iedzīvotāju vajadzību apmierināšanas iespējām; skola kā resurss informācijas iegūšanai par iedzīvotāju problēmām un vajadzībām; skolas padomes lomas paplašināšana vecāku un pašvaldības iesaistei kopīgu problēmu risinājumā; kā arī vecāku iedrošināšana runāt par savām vajadzībām un interesēm kopīgu risinājumu meklējumos. Tāpat tika ierosināts apzināt pašvaldību resursus un tos mērķtiecīgi izmantot skolas kontekstā, piemēram, rīkojot iedzīvotāju forumus, iesaistot uzņēmējus skolas darbā u.tml. Tika diskutēts arī par formālās un neformālās izglītības nozīmi kvalitatīvas mūžizglītības kontekstā, noskaidroti potenciālie partneri un labās prakses piemēri skolas un kopienas attīstības veicināšanā gan valsts, gan pašvaldību mērogā.

Konsultatīvās padomes sanāksmes

Konsultatīvā padomes „Izglītība visiem” sanāksme notika UNESCO Asociēto skolu projekta konferences „Skolu ieguldījums, veidojot ilgtspējīgu sabiedrību Latvijā” ietvaros 2011.gada 14.oktobrī. Sanāksmi vadīja Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārā sekretāre Daiga Reča un tajā kā novērotāji piedalījās Latvijas Izglītības vadītāju asociācijas (LIVA) valdes locekļi, kā arī pašvaldību pārstāvji. Sanāksmes tēma bija - mūžizglītības principa īstenošanai pašvaldībās, īpaši akcentējot skolu iespējas kļūt par resursu sabiedrības labklājības celšanai, paplašinot skolas funkcijas, stiprinot sadarbību ar pašvaldību institūciju, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un uzņēmējiem, un kļūstot par vietu, kur zināšanas un prasmes var pilnveidot ne tikai bērni, bet ikviens apkaimes cilvēks. Sanāksmes dalībnieki noklausījās Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto ziņojumu, Latvijas Pašvaldību savienības sniegto situācijas vērtējumu, kā arī iepazinās ar informatīvo materiālu pašvaldībām „Pašu skola pašu valdībā: ieteicamie darbības virzieni skolas ilgtspējīgai attīstībai pašvaldībās”, kas tapis ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas, LR Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī Latvijas Pašvaldību savienības atbalstu.

Sanāksmes ietvaros Konsultatīvās padomes locekļi tika aicināti pārliecināties, vai informatīvajā materiālā ietvertie ieteicamie rīcības virzieni var tikt pielietoti konkrētu problēmsituāciju risināšanā. UNESCO LNK sadarbībā ar Baltijas Sociālo zinātņu institūtu piedāvāja izanalizēt 3 skolu profilus maza skola nelielā ciemā, pagasta ciema skola, mazpilsētas skola. Konsultatīvās padomes dalībnieki, analizējot situācijas, izstrādāja ieteikumus skolas stratēģiskajam attīstības plānam. Sanāksmes noslēgumā klātesošie vienojās, ka konsultācijas ar reģionu pārstāvjiem analizējot informatīvajā materiālā izstrādātos ieteikumus, kā arī konsultatīvā padomes

„Izglītība visiem” priekšlikumus tiks turpinātas. Lai arī Konsultatīvās padomes lēmumiem ir rekomendējošs statuss, tās var kļūt par ceļu uz izmaiņām likumdošanā, kā arī ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu. Modeļu izstrāde mazo skolu funkciju paplašināšanai ir ietverta arī Valdības rīcības plānā.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” rekomendācijas pašvaldībām

Saskaņā ar vienošanos UNESCO LNK uzņēmās iniciatīvu izstrādāt informatīvo materiālu pašvaldībām „Pašu skola pašu valdībā: ieteicamie darbības virzieni skolas ilgtspējīgai attīstībai pašvaldībās”. Apkopojot starptautiskajā nedēļā „Izglītība visiem” organizēto diskusiju rezultātus, kā arī izmantojot SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespēja skolām” pieredzi, pašvaldībām tiek piedāvāti trīs rīcības virzieni:

1) atbalsts vispusīgai personības attīstībai ikvienā vecumā”, norādot, ka ļoti liela nozīme pirmskolas izglītībai, kā arī piedāvājumam pieaugušo izglītības iegūšanai. Tas, kādā veidā skolas pratīs uzrunāt jaunās ģimenes, kā arī rast izglītošanās iespējas pieaugušajiem, veicinās iedzīvotāju izšķiršanos par labu palikšanai vienā vai otrā pašvaldībā;

2) atbalsts daudzveidīgu prasmju apgūšanai un pielietošanai. Skolu pieredze atklāj, kā tradicionāli šķirtas lietas var tikt apvienotas – piemēram, brīvā laika pavadīšanas kursi aizved uz nodarbinātību, savukārt ir nodarbinātības kursi, kas lieliski noder cilvēku pašrealizācijai, motivācijas un labsajūtas celšanai.

3) atbalsts iekļaujošas, saliedētas, pilsoniski un sociāli aktīvas sabiedrības spēcīnāšanai. Īpaši svarīgi ir uzrunāt sociāli pasīvos iedzīvotājus, tos, kas parasti neiesaistās aktivitātēs – iedrošināt viņus piedalīties un iesaistīties. Stratēģijas, kuras var izmantot skolas, realizējot šos darbības virzienus – ir maksimāla materiālo un cilvēkresursu izmantošana.

ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošana

2002.gadā ANO Ģenerālā Asambleja pieņēma rezolūciju par ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” pasludināšanu. Rezolūcija nosaka, ka dekāde ilgs 10 gadus no 2005. līdz 2014.gadam un par vadošo ANO aģentūru dekādes ieviešanā nosaka ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizāciju (UNESCO). Dekādes vīzija ir pasaule, kurā ar izglītības palīdzību ikvienam ir iespēja apgūt vērtības, uzvedību un dzīves veidu, kas nepieciešams ilgtspējīgai nākotnei un veiksmīgām sociālajām pārmaiņām. Dekādes mērķis ir veicināt izglītības attīstību kā pamatelementu ilgtspējīgai sabiedrībai un stiprināt sadarbību inovatīvas politikas, programmu un rīcības attīstībai.

ANO Dekādes īstenošanas koordinācijas grupas sanāksme

Pēc UNESCO LNK iniciatīvas 2011.gada 10.februārī notika ANO Dekādes īstenošanas koordinācijas grupas paplašinātā sanāksme „Globālā atbildība un vietējie izaicinājumi”, kuras mērķis bija diskutēt par starpinstitūciju sadarbību dekādes īstenošanā reģionos. Kopumā sanāksmē piedalījās ap 30 dalībnieku – politikas veidotāji, izglītības, labklājības, vides, ekonomikas un reģionālās plānošanas speciālisti, pētnieki un zinātnieki, kā arī nevalstiskās organizācijas u.c. Latvijas pieredzi, īstenojot izglītības ilgtspējīgai attīstībai principus vispārējā izglītībā, prezentēja Profesionālās un vispārējās izglītības departamenta direktora vietniece Inita Juhņēviča, savukārt ar pieredzes stāstiem, kas apkopoti pētījumā „Izglītība pašrealizācijai mūža garumā – pašvaldību atbalsts 16 – 25 gadus veciem jauniešiem” iepazīstināja Latvijas lauku foruma Valdis Kudiņš un projekta „Pārmaiņu iespēja skolām” vadītāja Aija Tūna. ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” koordinators Aleksandra Laihts sanāksmes dalībniekus iepazīstināja ar uzdevumiem dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” turpmākai norisei un tās īstenošanas mehānismiem reģionālajā kontekstā

Diskusija par skolotāju lomu ANO dekādes IIA mērķu sasniegšanā

Atsaucoties uz Daugavpils Universitātes Ilgtspējīgas izglītības institūta aicinājumu, 2011.gada 11.februārī Daugavpilī notika diskusija par skolotāju lomu īstenojot izglītību ilgtspējīgai attīstībai. Diskusijā, kurā uzaicināti piedalīties bija Daugavpils Universitātes mācībspēki, Izglītības pārvaldes pārstāvji, UNESCO LNK pārstāvji un studenti, tika diskutēts par to, kādi ir galvenie izaicinājumi un iespējas skolotāju profesionālai attīstībai. Diskusijas dalībnieki bija vienprātīgi, ka ir jāturpina pārorientēt pedagogu izglītību un tālākizglītību uz ilgtspējīgu attīstību un jāveic pedagoģiskie pētījumi visos līmeņos ar mērķi veicināt izglītību ilgtspējīgai attīstībai un sekmēt to plašu pieejamību un izmantošanu izglītības politikas veidošanā. Lai veicinātu Latvijas pētnieku sasniegumu atzišanu Latvijā un starptautiski, Daugavpils Universitāte ir uzsākusi darbu pie UNESCO katedras izveides skolotāju izglītībā un tālākizglītībā par tradīciju un inovāciju mijiedarbību izglītības ilgtspējīgai attīstībai veicināšanai.

Baltijas jūras projekts

2009. gadā tika uzsākta Latvijas prezidentūra Baltijas Jūras projektā (BSP) ar mērķi veidot skolēnu izpratni par zinātnisko, sociālo un kultūras aspektu ietekmi uz cilvēku un dabu, attīstīt skolēnu spējas pētīt vides izmaiņas un palielināt skolēnu apzināšanos par vides problēmām Baltijas jūras apkārtnē. BSP šobrīd darbojas 18 Latvijas skolas sekojošās programmās - fenoloģiskie pētījumi, krasta vērošana, upes, ūdens kvalitāte, gaisa kvalitāte, vides vēsture, putnu vērošana, ekosofija, vides mērījumi. Skolas savu pilotprojektu ietvaros organizē pasākumus, piedāvā izglītojošus seminārus skolēniem un skolotājiem, kā arī iesaistās reģionālajos projektos. 2011.gadā kopīgā tēma Baltijas jūras projektā iesaistītajām skolām ir Starptautiskais ķīmijas gads. Lai vienotos par 2011.gadā īstenotajām aktivitātēm, kā arī, lai tiktos ar ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” koordinatoru Vācijā Aleksandru Laihtu 2011.gada 12.februārī Rīgā, Valsts izglītības satura centrā notika skolotāju seminārs, kurā piedalījās 30 skolotāji, kas iesaistījušies Baltijas jūras projektā. Semināra laikā prof. Laihts iezīmēja galvenās aktivitātes, kurās iesaistījušās skolas Vācijā, īstenojot izglītību ilgtspējīgai attīstībai un uzsvēra, ka skolai un jo īpaši skolotājiem ir jāklūst par pārmaiņu nesējiem sabiedrībā, iesaistot partnerus, kā arī ļoti rūpīgi izvērtējot izglītības kvalitāti.

UNESCO Asociēto skolu projekta tīkla darbība

Asociēto skolu projekts ir visilglaicīgākā UNESCO iniciatīva izglītības jomā. Izveidots 1953.gadā kā eksperimentāls skolu tīkls, tas uzsāka darbu ar 33 skolām no 15 pasaules valstīm. Šobrīd projektā darbojas vairāk nekā 9000 visu līmeņu izglītības iestādes no 180 pasaules valstīm. UNESCO Asociēto skolu projekta galvenais mērķis ir veicināt jaunu pieeju izmantošanu mācību procesā, tai skaitā starpdisciplināru pieeju izglītībai, kooperatīvās mācīšanās metodes un kritiskās domāšanas attīstīšanas metodes, kā arī rosināt skolas mācību procesā un visā skolas darbībā lielāku uzmanību pievērst miera, cilvēktiesību, tolerances, savstarpējas sapratnes, kultūras daudzveidības un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem.

Akcija „Pasaule t@vā bibliotēkā – UNESCO Pasaules mantojuma izzināšana”

Sekmējot radošu pieeju izglītības apguves procesā, kā arī stiprinot kultūras un izglītības mijiedarbību bērnu un jauniešu lasītprasmes attīstīšanā, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku un Latvijas Bibliotēku biedrību 2011. gadā turpināja akciju „Pasaule t@vā bibliotēkā” to veltot UNESCO pasaules mantojuma izzināšanai un sagaidot 1972. gada konvencijas „Par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību” 40. gadadienu, kas 2012. gadā. Akcijā ir iesaistījušās 85 bibliotēkas, kas sadarbībā ar UNESCO Asociēto skolu projekta dalībiskolām, kā arī citām izglītības iestādēm īsteno daudzveidīgus projektus, padarot bibliotēkās pieejamos informatīvos resursus par pamatu bērnu un jauniešu intereses veicināšanai par UNESCO pasaules mantojuma vietām, kā arī vietējām dabas un kultūras vērtībām. UNESCO LNK aicina bibliotēkas rīkot diskusijas, pasākumus, spēles, viktorīnas, piemēram, rosinot to dalībniekus salīdzināt Latvijas dabas un kultūras mantojuma vietas ar pasaules vietām, kā arī apkopojot tās un atzīmēt akcijas „Pasaule t@vā bibliotēkā” kartē.

Akcijas atklāšanas pasākums notika Eiropas valodu nedēļas ietvaros 2011.gada 26.septembrī LNB Bērnu literatūras centrā. Akcija norisināsies līdz 2012. gada 21. maijam, kad visā pasaulē tiek atzīmēta Starptautiskā kultūras daudzveidības diena dialogam un attīstībai. Akciju atbalsta LR Izglītības un zinātnes ministrija, Latviešu valodas aģentūra, Latvijas Pašvaldību savienība, apgāds „Lielvārds”, Microsoft Latvia; informatīvie partneri: Latvijas Radio 1 un Latvijas Avīze.

Inovāciju balva Izglītībā

Atsaucoties Izglītības un zinātnes aicinājumam un uzsverot, ka inovācijas sekmē katras personības pilnvērtīgu pašrealizāciju mūža garumā, iesaisti darba tirgū un pilsoniskas sabiedrības veidošanu, UNESCO LNK iesaistījās Izglītības inovāciju balvu izvērtēšanā, deleģējot darbam žūrijas komisijā

UNESCO LNK Izglītības sektora vadītāju Baibu Moļņiku. UNESCO LNK pasniedza savu balvu Ivetai Ratinīkai, Āgenskalna Valsts ģimnāzijas Latviešu valodas un literatūras skolotājai par radošās rakstīšanas popularizēšanu un viesskolotāju tīkla ideju, kas paredz vispārējās izglītības skolu pedagogu iesaistīšanu tādā pieredzes apmaiņas procesā, kāds līdz šim ir ticis realizēts augstākās izglītības iestādēs. Plānots, ka UNESCO Asociētā projekta dalībiskolas sadarbosies ar Ivetu Ratinīku un kļūs par labās pieredzes tālākiem ieviesējiem. UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju konferencē, kas tika organizēta sasaistē ar Inovāciju balvu izglītībā pārstāvēja LNB direktors Andris Vilks, kurš uzsvēra, ka zināšanu sabiedrības attīstības priekšnoteikums ir izglītības un kultūras ilgtspēja valstī, savukārt skolotāju kompetence var kļūt par izšķirošo faktoru veiksmīgā personības izaugsmē.

Konference „Skolu ieguldījums, veidojot ilgtspējīgu sabiedrību Latvijā”

2011.gada 12.oktobrī norisinājās konference, kas iezīmēja Asociēto skolu projekta aktivitāšu kopsavilkumu laika posmā no 2008.-2011. gadam organizēja UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju. Konferencē piedalījās vairāk nekā 100 izglītības darbinieki, izglītības politikas veidotāji, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji no visiem Latvijas reģioniem. Konferencē plenārsesijā tika analizēta ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai” attīstībai īstenošana, ar ziņojumiem uzstājās Valsts Izglītības satura centra direktors Guntis Vasiļevskis, vides izglītības centra „Rīgas Dabaszinību skola” direktore Daiga Kalniņa un ASP nacionālais koordinators Rolands Ozols. Referenti iezīmēja izaicinājumus un iespējas, kas paveras izglītības iestāžu ikdienu saistot ar starptautisko izglītības politiku. Konferencē otrajā daļā ASP dalībiskolas iepazīstināja klātesošos ar savu labo praksi un pieredzi īstenojot izglītību ilgtspējīgai attīstībā, veicinot nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma izziņāšanu un saglabāšanu, attīstības sadarbību un vides izglītību. Diskutējot par iespējām izglītības iestādēm iedzīvināt ilgtspējīgas attīstības principus izglītībā tika uzsvērts, ka skolai būtu nepieciešams darboties kā dzīves darbības modelim, mācību procesam ir jābūt vērtīborientētam un saistītam ar kritisko domāšanu un problēmu risināšanu. Vienlaicīgi tika uzsvērts, ka lai sekmīgi īstenotu izglītības ilgtspējīgai attīstībai jautājumus, ir būtiski veidot sabiedrības izpratni par šiem jautājumiem.

Līdzdalība starptautiskās konferencēs un pasākumos

ECOSOC sesijas augsta līmeņa segments par starptautisko mērķu īstenošanai izglītībā

Lai turpinātu diskusiju par Latvijas gatavošanos prezidentūrai Eiropas padomē, kā arī, lai pieteiktu Latvijas pozīciju globālā rīcības plāna „Izglītība visiem” izvērtēšanā tika izveidota Latvijas delegācija (pārstāvji no Izglītības un zinātnes ministrijas, Ārlietu ministrijas un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas) dalībai ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes (ECOSOC) augsta līmeņa sesijā par izglītību no 4. līdz 8.jūlijam. Šī tikšanās ir augsta līmeņa politiska platforma starptautiskajam dialogam, kas pulcē ANO dalībvalstu izglītības ministrus un kuras uzmanības centrā, lai pārrunātu to, kā norit starptautisko mērķu īstenošana izglītībā, kādi ir dalībvalstu panākumi, problēmas, pieredze Tūkstošgades attīstības mērķu, globālā rīcības plāna „Izglītība visiem” mērķu un ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu sasniegšanā. ECOSOC sanāksmes ietvaros tika pieņemta deklarācija par starptautisko mērķu ieviešanu un saistībām izglītībā. Tajā būtiska loma veltīta dalībvalstu pienākumiem un uzdevumiem tādās jomās, kā izglītības pieejamība un, jo īpaši – izglītības kvalitāte un tās atbilstība personības vispusīgai attīstībai un darba tirgum. Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece Lauma Sīka sesijā uzstājās ar uzrunu, kurā akcentēja interešu izglītību un tās lomu cilvēka vērtībizpratnes veidošanā, pašrealizācijā, kā arī sasaistē ar darba tirgu. Savukārt kā jomas, kurās Latvija var dalīties ar savu pieredzi īstenojot attīstības sadarbību, tika nosauktas interešu izglītība, bilingvālā izglītība un iekļaujošā izglītība. Sesijas ietvaros notika arī tikšanās ar UNESCO Starptautiskā izglītības biroja vadītāju Klementinu Acedo, tās laikā tika uzsvērtā nepieciešamība turpināt diskusiju par iekļaujošās izglītības īstenošanu UNESCO dalībvalstīs, īpaši

akcentējot pieaugušo izglītību, kas saskan ar globālā rīcības plāna „Izglītība visiem” mērķiem un var tikt noteikta kā viena no iespējamām prioritātēm Latvijas prezidentūrā Eiropas Savienības Padomē.

Dabas zinātņu un tehnoloģiju izglītības starptautiskā samits 2011

Lai sekmētu un veicinātu Latvijas izglītības sasniegumu atpazīstamību pasaulē, UNESCO LNK iesaistījās Dabaszinātņu un tehnoloģiju izglītības starptautiskā samita 2011 „Reformas dabaszinātņu un matemātikas izglītībā: ieguvumi un problēmas” (24.-25.augusts, Rīga) organizēšanā un sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju uz samitu aicināja UNESCO Nacionālo komisiju pārstāvjus un izglītības ekspertus no vairāk kā 30 valstīm. Samitā piedalījās 13 valstu pārstāvji. Viņi līdzdarbojās samita ietvaros organizētajās darba grupās, diskutēja par mūsdienīgu mācību saturu, uz skolēnu fokusētu mācību procesu, informāciju tehnoloģiju lomu dabaszinātņu un matemātikas izglītībā, inovācijām skolotāju profesionālajā pilnveidē un uzņēmēju iesaisti izglītības reformu ieviešanā. Diskusiju dalībnieki dalījās pieredzē, kā dažādās valstīs tiek veidoti izglītības satura dokumenti, kādas pieejas tiek izmantotas, lai īstenotu mūsdienīgu mācību procesu dabaszinātnēs un matemātikā, apsprieda informācijas tehnoloģiju lietošanas priekšrocības, kā arī izaicinājumus. Samita dalībnieki – ārvalstu viesi ar lielu interesi uz klausīja Latvijas pieredzi, meklējot kopīgo un atšķirīgo. Mūsdienu informāciju tehnoloģiju lietošanas dabaszinātņu un matemātikas mācību procesā dažādiem aspektiem starptautiskajā samitā tika veltīta nozīmīga vieta. Diskusijā „Informāciju tehnoloģiju loma dabaszinātņu un matemātikas mācību procesā – ieguvumi un problēmas” piedalījās pārstāvji no Krievijas un Latvijas. Speciālisti diskutēja par jēgpilnu IT lietošanu mācību procesā, uzsverot priekšrocības, kā arī izaicinājumus, ko skolu ikdienā ienes mūsdienu tehnoloģiju aprīkojums, un ar ko nākas saskarties skolotājiem. Eksperti no Latvijas, Vācijas, Izraēlas, Igaunijas un Lielbritānijas vadīja interaktīvās darbnīcas par vērtēšanu PISA testos, skolēnu motivāciju mācīties dabaszinātnēs, mācību spēlēm, iespēju sekmēt uzņēmējspējas dabaszinātnēs un matemātikā, kā arī citiem izglītībā aktuāliem tematiem. Samita dalībnieki apmeklēja arī interaktīvo izstādi „Daba un zinātne skolā! Aizraujoši!”, kas notika Dailes teātrī. Izstādes standos un interaktīvajās darbnīcās bija apskatāmi un izmēģināmi drukātie un elektroniskie mācību materiāli, mācību filmas un spēles 7. - 12. klasēm fizikā, ķīmijā, bioloģijā un matemātikā, - materiāli, kas tapuši projektā „Dabaszinātnes un matemātika”, sadarbojies ar pašvaldībām, uzņēmējiem, skolām un augstskolām.

Samita noslēgumā UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar Valsts izglītības Satura centru un Valmieras Doma ārzemju viesiem piedāvāja izbraukuma sesiju Valmieras pamatskolā, kas ir ieguvusi *Promethean* Izglītības izcilības centra nosaukumu. Viesiem bija iespēja novērtēt mūsdienīgu mācību videi atbilstošu tehnisko nodrošinājumu, pārrunāt jautājumus par pedagogus profesionālo pilnveidi informāciju tehnoloģiju jomā, kā arī dalīties savā pieredzē

Atsaucoties uz UNESCO Krievijas Nacionālās komisijas aicinājumu, ir tapusi publikācija par Dabaszinātņu un tehnoloģiju izglītības starptautisko samitu 2011 ieviešanai ikgadējā starptautiskā publikāciju apkopojumā „*Vestnik*”.

Diskusija UNESCO par starptautiskajiem mērķiem izglītībā

Diskusija par starptautiskajiem mērķiem izglītībā notika UNESCO Ģenerālkonferences 36.sesijas ietvaros 2011.gada 1.novembrī. Tajā piedalījās IZM Valsts sekretāra vietniece Lauma Sīka un UNESCO LNK izglītības sektora vadītāja Baiba Moļņika.

Atklājot diskusiju UNESCO Izglītības sektora vadītājs Kvaijans.Tangs, aicināja dalībvalstis sniegt savu vērtējumu līdzšinējiem rezultātiem “Izglītība visiem” mērķu īstenošanā, izteikt viedokli par jauniešu foruma iniciatīvām un sniegt ieteikumus pasaules ziņojumiem izglītībā izstrādei 2012.un 2013.gadā. Latvijas pārstāve Lauma Sīka uzstājoties debatēs atzina, ka arī turpmāk liela nozīme būs jāpievērš izglītības kvalitātei un pieejamībai mūža garumā, nodrošinot efektīvu saikni starp formālo un neformālo izglītību un sasaisti ar darba tirgu. Noteikti jādomā par neformālajā izglītībā iegūto kompetenču atzīšanu. Otrs izaicinājums skolām un skolotājiem būs informācijas tehnoloģiju pielietojums izglītībā, tādēļ pozitīvi vērtējama ir UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūta

darbība un zinošo (smart) skolu modeļu izstrādes, tajā iesaistot UNESCO Asociētā projekta skolas. Lauma Sīka uzsvēra UNESCO nacionālo komisiju lomu – būt par inovatīvo ideju laboratorijām un veidojot sadarbības platformu starp valstīm, institūcijām un individuālām personībām. Diskusijās par stratēģiskajiem mērķiem izglītībā, dalībvalstis akcentēja vēl sekojošus jautājumus: profesionālā izglītībā un tā atbilstība darba tirgum; klimata pārmaiņas un nepieciešamība mācību saturā vairāk akcentēt ilgtspējīgās attīstības jautājumus, cilvēktiesības izglītībā; un mākslas izglītības izmantošana konfliktu risināšanā. Īpaši tika akcentēts arī skolotāju izglītības un tālākizglītības jautājums, atzīstot, ka neskatoties uz pārmaiņām izglītībā, skolotāji būs veiksmes atslēga kvalitatīvas un iekļaujošas izglītības nodrošināšanai. Savukārt jauniešu loma un nepieciešamība jauniešus iesaistīt UNESCO darba kārtības veidošanā vairākkārt tika izteikta un atbalstīta, novērtējot Jauniešu forumu, kā elastīgu un efektīvu sadarbības mehānismu.

UNESCO Zinātņu programmu īstenošana

Starptautiskais ķīmijas gads

ANO pēc Starptautiskās teorētiskās un praktiskās ķīmijas savienības (*International Union of Pure and Applied Chemistry*) iniciatīvas 2011. gadu pasludināja par Starptautisko ķīmijas gadu, un tas oficiāli tika atklāts 27. un 28. janvārī Parīzē, UNESCO galvenajā mītnē.

Visas vielas sastāv no ķīmiskiem elementiem vai to savienojumiem neatkarīgi no tā, vai šīs vielas ir gāzes, šķidrā vai cietā veidā. Izpratne par taustāmās un fiziskās pasaules būtību ir balstīta uz zināšanām ķīmijā, jo visu dzīvības procesu pamatā ir ķīmiskas reakcijas. Mūsdienu ķīmijas nopietnākie izaicinājumi – tīrs gaiss, ūdens kvalitāte, veselīgs ēdiens, uzticami medikamenti, piemērotas izejvielas, ekoloģiski produkti un ilgtspējīgi enerģijas resursi – ir cieši saistīti ar cilvēces nākotni. Tādēļ, turpinot pievēršties dažādu zinātnes nozaru popularizēšanai un to attīstības veicināšanai, Starptautiskā ķīmijas gada motīvs: „Ķīmija – mūsu dzīve, mūsu nākotne”.

Starptautiskais ķīmijas gads ir ietvars, lai veicinātu ķīmijas zinātnes popularitāti, īpaši jauniešu vidū, izceltu ķīmijas zinātnes sasniegumus, vēsturi un vairotu izpratni plašākā sabiedrībā par šīs zinātnes ieguldījumu cilvēces un jaunu ražošanas nozaru attīstībā, kā arī valsts ekonomiskajā izaugsmē, tādējādi veicinot tās vispārējo izpratni un novērtējumu par ķīmijas lomu sabiedrības labklājībā.

2011. gads ķīmijas nozarē bija īpašs arī ar to, ka apritēja 100. gadadiena kopš Marija Kirī saņēma Nobela prēmiju ķīmijā. Marija Kirī ir pirmā sieviete, kura ieguvusi šo nozīmīgo apbalvojumu, tādēļ īpaša uzmanība Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros tika pievērsta tieši sieviešu ieguldījumam ķīmijas attīstībā. Arī Latvijā, izceļot sieviešu ieguldījumu zinātnes attīstībā, 2011.gadā jau septīto reizi starptautiskās programmas „Sievietēm zinātnē” ietvaros tika pasniegtas L'ORÉAL Latvijas stipendijas „Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu. Tas ir pirmais starptautiskais apbalvojums, kas paredzēts tieši zinātniecēm, un ir kļuvis par vienu no plašākajām zinātnieču atbalsta programmām pasaulē.

UNESCO kā vadošajai ANO aģentūrai ar mandātu zinātnē tika uzticēta Starptautiskā ķīmijas gada koordinēšana un informācijas apkopošana par šim gadam veltītajiem pasākumiem un projektiem tās dalībvalstīs. Šim nolūkam tika izveidota interneta vietne <http://www.chemistry2011.org/>, kurā ikviens varēja iepazīties ar informāciju un aktivitātēm visā pasaulē.

Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros gan Latvijas, gan pasaules mērogā notika dažādas aktivitātes, semināri, izstādes un kultūras pasākumi, īpašu uzmanību vēršot jauniešu izglītošanai.

Starptautiskā ķīmijas gada globālais eksperiments

Visā pasaulē 22.martā tika plaši atzīmēta Pasaules ūdens diena, kuras ietvaros tika organizētas dažādas izglītojošas un informatīvas aktivitātes, lai pievērstu ikviena cilvēka uzmanību ūdens svarīgajai lomai mūsu dzīvē. Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros, skolēni un skolotāji visā pasaulē tika aicināti ūdenim pievērst uzmanību ķīmijas kontekstā un piedalīties globālajā ķīmijas eksperimentā „Ūdens un ūdens šķīdumi”. Tas sniedza nenovērtējamu izglītojošu iespēju uzzināt daudz jauna par pasaules apdraudētāko resursu – ūdeni. Eksperiments tika organizēts, lai palīdzētu jauniešiem izprast ķīmijas svarīgo lomu ūdens kvalitātē un attīrīšanā, kā arī ūdens ciešo saistību ar klimata pārmaiņām, cilvēka veselību un ilgtspējīgiem enerģijas resursiem.

Pasaules ūdens dienas ietvaros skolēni un skolotāji tika aicināti pievienoties, piedalīties un atbalstīt globālo eksperimentu. Tas sastāvēja no četriem galvenajiem tematiem: 1) Planētas pH līmenis; 2) Sāļais ūdens; 3) Saules destilējošais izaicinājums un 4) Ūdens – nav ūdens, nav baktēriju. Pētījumus par katru no tematiem piedalījās dažāda vecuma skolēni visās pasaulē.

Atklātā ķīmijas olimpiāde

Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros 2011. gada 30. aprīlī Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultāte un Daugavpils Universitātes Dabaszinātņu un matemātikas fakultātes Ķīmijas un Ģeogrāfijas katedra sadarbībā ar Liepājas Valsts 1. ģimnāziju, Madonas Valsts ģimnāziju, Preiļu Valsts ģimnāziju, Saldus pilsētas 2. vidusskolu un Valmieras Valsts ģimnāziju rīkoja Atklāto ķīmijas olimpiādi. Olimpiāde notika četrās klašu grupās: 9., 10., 11., un 12. klase. Katrai klašu grupai tika piedāvāts savs uzdevumu komplekts – 5 dažādas grūtības pakāpes uzdevumi, to risināšanas laiks 3 stundas.

Izstāde „Gustavs Vanags un organiskā ķīmija Latvijā”

Latvijas Universitātes Bibliotēkas Ķīmijas zinātņu bibliotēkā 2011.gada no 26. aprīļa līdz 31. maijam Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros notika izstāde „Gustavs Vanags un organiskā ķīmija Latvijā”.

Gustavs Vanags bija viens no ievērojamākajiem organiskās ķīmijas zinātnes pārstāvjiem Latvijā. Izstādē apmeklētāji varēja aplūkot profesora Gustava Vanaga publicētās monogrāfijas, rakstus, kuru tematika atspoguļo organiskās ķīmijas attīstību Latvijā, viņa vadībā aizstāvētās disertācijas, kā arī izdotās grāmatas par izcilā profesora dzīves gājumu.

Ķīmisko elementu periodisko tabulu izstāde „Ķīmija tabulās”

2011.gada 3. Maijā Latvijas Universitātes Bibliotēkas Ķīmijas zinātņu bibliotēkā tika atklāta ķīmisko elementu periodisko tabulu kolekcijas izstāde „Ķīmija tabulās”. Eksponātus, kuri bija apskatāmi līdz 13.maijam, vairākus gadus kolekcionējis pedagoģijas doktors, Daugavpils Universitātes asociētais profesors, Iecavas vidusskolas ķīmijas skolotājs Mihails Gorskis. Profesora kolekcijā ķīmisko elementu periodiskās tabulas atainotas gan tradicionālā veidā – uz papīra, gan uz datorpeles paliktnīšiem, gan uz tējas un kafijas krūzēm, uz kaklasaitēm un citiem priekšmetiem. Izstādes apmeklētāji varēja iepazīties arī ar LU Bibliotēkas krājumā esošajiem izdevumiem par Dmitrija Mendeļejeva biogrāfiju un izdevumiem par periodisko tabulu.

Atzīmējot Starptautisko ķīmijas gadu Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultāte sadarbībā ar Daugavpils Universitātes Ķīmijas un ģeogrāfijas katedru 2011.gadā rīkoja dažādus pasākumus, kuru mērķis bija popularizēt ķīmijas zinātnes ieguldījumu cilvēces labklājības veidošanā, kā arī veicināt izglītojamo interesi par ķīmiju kā zinātni un kā mācību priekšmetu. Periodisko tabulu kolekcijas izstāde ir viens no šādiem pasākumiem.

Zinātnieku nakts – veltīta Starptautiskā ķīmijas gada ietvaros

23. septembrī sešās pilsētās – Rīgā, Jelgavā, Daugavpilī, Rēzeknē, Ventspilī, Salaspilī un Valmierā notika tradicionālie Zinātnieku nakts pasākumi par tēmu „Aizraujošā ķīmija”, kas veltīti Starptautiskajam ķīmijas gadam.

Daļa pasākumu notika Eiropas Savienības mājā Aspazijas bulvārī 28, Rīgā, kur visas dienas garumā bija atvērtas darbnīcas un neparastā un interesantā gaismā atklājās dažāda veida zinātnes. Apmeklētājiem bija iespēja iesaistīties valodu un dažādās radošajās darbnīcās, zibensturnīrā par Eiropas Savienību, piedalīties Zinātnes kafejnīcā ar Juri Šteinbergu, kā arī vizināties ar Latvijas Universitātes Cietvielu un Fizikas institūtā radīto ūdeņraža auto.

UNESCO Asociētā skolu projekta dalībiskolas– Rīgas Dabaszinību skolas eksperti pierādīja, ka ūdens liešana nebūt nav garlaicīga, demonstrējot dažādus eksperimentus ar ikvienam zināmo ķīmisko vielu ūdeni. Apmeklētājiem bija iespēja pētīt ūdens īpašības, modelēt gruntsūdens piesārņojuma rašanos un, savā līdzī pašņemtajā ūdens paraugā noteikt dažādu jonu klātbūtni. UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbinieki informēja interesentus par Starptautisko ķīmijas gadu un ķīmijas kā zinātnes nozīmību mūsdienu pasaulē.

UNESCO programma „Cilvēks un biosfēra”

2011.gadā apritēja 40 gadi kopš UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” (*„Man and Biosphere”* (MAB)) izveides. UNESCO programma MAB tika izveidota 1974. gadā ar mērķi uzlabot cilvēku attiecības ar vidi, galvenokārt veicinot starpdisciplinārus pētījumus par vides un cilvēka mijiedarbību, kā arī ceļot izpratni par attīstības jautājumiem, nemazinot vides daudzveidību un ilgtspēju. Šī ir starpvalstu ekosistēmas pētniecības, izglītības un informācijas izplatīšanas programma, kas orientēta uz dabas resursu sapratīgu izmantošanu, lai īstenotu sistēmas „vide – iedzīvotāji” kvalitātes nodrošināšana.

Lai atzīmētu 40.gadadienu, 2011.gada vasarā Vācijā notika konference „Par dzīvi, par nākotni. Biosfēras rezervāti un klimata pārmaiņas” (*„For life, for the future. Biosphere reserves and climate change”*). Konferencē tika vērtēti sasniegumi programmas MAB ietvaros, līdzsvarotas attīstības veicināšanā, vienlīdzīgi ņemot vērā vides aizsardzības, ekonomiskās attīstības, sociālās un kultūras vajadzības. Īpaši tika uzsvērtā biosfēras rezervātu nozīme, jo tie ir viens no efektīvākajiem instrumentiem pārdomātas ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, zaļās ekonomikas attīstības sekmēšanā un vides un cilvēka mijiedarbības organizēšanā.

Viena no redzamākajām MB programmas daļām ir 1976. gadā izveidotais UNESCO Pasaules biosfēras rezervātu tīkls, kura galvenais mērķis ir zināšanu izplatīšana, pētījumi, monitorings, izglītība, apmācība un līdzdalība lēmumu pieņemšanā. UNESCO Pasaules biosfēras rezervātu tīklā pašlaik ir 580 biosfēras rezervāti 114 valstīs, tajā skaitā arī Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts Latvijā. Biosfēras rezervāti ir vietas, kas atzītas saskaņā ar UNESCO programmas MAB kritērijiem un ir iesaistītas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un sociālekonomiskās attīstības jautājumu risināšanā. Biosfēras rezervātos jo īpaša uzmanība tiek pievērsta vietējās kopienas un pārvaldes iesaistei vides ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, sekmējot pētniecības darbus šajās teritorijās, īstenojot un veicinot dažāda līmeņa izglītojošu darbu, kas vērsts uz ilgtspējīgas attīstības izpratnes veidošanu, biosfēras rezervātu principa izpratni un sabiedrības līdzdalību vides saglabāšanas jomā.

Latvijas zinātnieki UNESCO programmā MAB darbojas kopš 1995.gada, izveidojot programmas MAB Latvijas Nacionālo komiteju un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts 1997. gadā tika iekļauts UNESCO Pasaules biosfēras rezervātu tīklā. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts noteikti ierindoja pasaulē labāko biosfēras rezervātu vidū, pateicoties gan aktīvai līdzdalībai, gan tā darbinieku ieguldījumam un uzkrātajai pieredzei, Latvijas ekspertīzei un daudzpusīgajām un starpdisciplinārajām zināšanām biosfēras rezervātu jautājumos.

Starptautiskā biosfēras rezervātu diena

UNESCO 3. novembrī ir pasludinājusi par Starptautisko biosfēras rezervātu dienu, un 2011.gadā pasaulē tā tika plaši atzīmēta, rīkojot mākslas izstādes, filmu demonstrēšanas un seminārus, veltītus vides aizsardzības un biosfēras rezervātu jautājumiem.

Atzīmējot Starptautisko biosfēras rezervātu dienu un programmas „Cilvēks un biosfēra” 40.gadadienu, UNESCO Ģenerālās konferences 36. sesijas ietvaros notika svinīga pieņemšana. Pasākumā piedalījās arī UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārstāvji, un informēja par Latvijas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu un tā labās prakses piemēriem ekspertīzē, pētījumu un ilgtspējīgas vides aizsardzības veicināšanā un prezentēja Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta sarūpētos reprezentatīvos materiālus.

Zinātnes ētikas jautājumu aktualizēšana

Seminārs „Dabas resursu izmantošanas ētiskie aspekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”

UNESCO Līdzdalības programmas 2010. – 2011.gadam atbalstītās mērķprogrammas „Ētikas jautājumu aktualizēšana ilgtspējīgas attīstības kontekstā Latvijā” ietvaros 2011.gada 16.novembrī Rīgas Kongresu namā UNESCO Latvijas Nacionālā komisija un Dabas aizsardzības pārvalde organizēja semināru „Dabas resursu izmantošanas ētiskie aspekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”.

Semināra mērķis bija aktualizēt vides ētikas jautājumus ilgtspējīgas vides attīstības kontekstā un veidot izpratni par sabalansētu dabas resursu pārvaldīšanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nepieciešamību. Seminārā tika diskutēts par medību, tūrisma un meža ciršanas jautājumu ētiskajiem aspektiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Lai veicinātu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīgu attīstību, ir būtiski izprast dažādu iesaistīto pušu viedokli un skatījumu par dabas aizsardzību un ar to saistītajiem ētikas aspektiem. Seminārs bija platforma praktiskiem ieteikumiem likumdošanas uzlabošanai un veiksmīgākai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanai.

Diskusijas vadīja nozares eksperti – par tūrisma jautājumiem diskusiju rosināja asociācijas „Lauku ceļotājs” pārstāvis un Vidzemes augstskolas lektors Juris Smaļinskis, par medību jautājumiem diskutēt aicināja Dabas aizsardzības pārvaldes vecākais valsts vides inspektors Vilnis Skuja, savukārt par mežu ciršanu aizsargājamās dabas teritorijās diskusiju vadīja Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža fakultātes dekāns Dagnis Dubrovskis.

Darba grupā par medību ētiskajiem aspektiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās tika nonākts pie secinājuma, ka laikā, telpā un apjomos regulējamas medības aizsargājamās dabas teritorijās ir pieļaujamas, ja tās netraucē populāciju atražošanu un nav pretrunā ar dabas aizsardzības un vides izglītības mērķiem. Tāpat darba grupas ietvaros secināts, ka nepieciešams turpināt diskusijas starp dabas aizsardzības speciālistiem un medniekiem, kā arī izvērtēt iespējas izveidot konsultatīvu padomi medību un medību ētikas jautājumu izskatīšanai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Darba grupā saistībā ar meža ciršanas ētiskajiem aspektiem tika sniegts ierosinājums īpaši aizsargājamās dabas teritorijās veicināt daudzfunkcionālu resursu izmantošanu, nekonzentrējoties tikai uz koksnes resursu izmantošanas veidiem, kā arī koncentrēt aizsargājamās dabas teritorijas valstij piederošajās zemēs un Natura 2000 teritorijās, lai veiktu šo teritoriju efektīvāku uzraudzību un apsaimniekošanu. Tāpat darba grupā tika secināts, ka pastāv nepieciešamība izveidot zemju atpirkšanas, apmaiņas un kompensēšanas sistēmu.

Savukārt darba grupā saistībā ar tūrisma ētiskajiem aspektiem aizsargājamās dabas teritorijās tika sniegti ieteikumi precizēt Dabas aizsardzības pārvaldes kompetences tūrisma jomā, kas nākotnē balstītas uz šo teritoriju apmeklētāju izglītošanu dabas aizsardzības un tūrisma jomās.

Sadarbība starp nozarēm, jo īpaši ētiskas dabas jautājumos ir ļoti svarīga, un šis seminārs bija nozīmīgs notikums tās veicināšanā. Balstoties uz secinājumiem, kas tapuši semināra laikā, UNESCO LNK sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi plāno turpināt ētikas jautājumu aktualizēšanu Latvijā, sniedzot arī priekšlikumus par nepieciešamām izmaiņām likumdošanā. Taču līdzās likumdošanai, šis ir jautājums par vietējās sabiedrības iesaisti un savas apkārtējās vides novērtējumu, kas īpaši tiek izcelts programmā „Cilvēks un biosfēra” un, kas lielu nozīmi piešķir tieši biosfēras rezervātiem kā

vietām, kas ilgtspējīgas vides attīstības un sabalansētas dabas resursu pārvaldības jautājumus visā pasaulē palīdz risināt līdzsvaroti un iekļaujoši.

Tika secināts, ka nākotnē nepieciešams organizēt seminārus, kuros piedalītos pēc iespējas plašāks iesaistīto pušu loks - dabas aizsardzības organizācijas, pašvaldības, tūrisma uzņēmēji, nevalstiskās organizācijas, tūrisma informācijas centri u.c.

6. Daugavpils Zinātnes festivāls

2011.gadā jau sesto gadu pēc kārtas notika Daugavpils Zinātnes festivāls, kura rīkošanu finansiāli atbalstīja arī UNESCO LNK. No 7. – 11.novembrim plašai sabiedrībai tika dota iespēja iepazīt tuvāk zinātnes pasauli, pavērot, kā tā tiek izmantota ikdienas dzīvē, ražošanā un uzzināt jaunus un pārsteidzošus faktus par labi zināmām un ierastām lietām un procesiem. Festivāla laikā notika pasākumi dažādām sociāli ekonomiskajām grupām un mērķauditorijām (skolēniem, pašvaldību darbiniekiem, skolotājiem, studentiem u.c.). 6. Daugavpils Zinātnes festivāls tika veltīts Daugavpils Universitātes 90 gadu jubilejai un Starptautiskajam ķīmijas gadam. Daugavpils Zinātnes festivāla mērķis ir parādīt, ka zinātne nav kaut kas tāls, netverams un neizprotams, bet gan ir pieejama ikvienam.

6. Daugavpils Zinātnes festivāla atklāšanā UNESCO LNK ģenerālsēkretāres vietniece Sarmīte Pulste, uzstājās ar prezentāciju „Kas ir UNESCO?”. Kā arī un UNESCO LNK vārdā sveica Daugavpils Universitāti 90 gadu jubilejā, uzteicot to kā labu sadarbības partneri un sabiedroto, aktualizējot un aizstāvot vairākus Latvijai un Latvijas sabiedrībai būtiskus jautājumus gan saistībā ar izglītību, gan arī kultūru, mantojumu un vērtībām. Festivāla pirmajā dienā Daugavpils Universitātes Ilgtspējīgas izglītības institūta pētnieki organizēja plašu diskusiju par zinātnes ētikas jautājumiem, kuri ir arī UNESCO darbības lokā.

Visas nedēļas garumā bija iespēja apmeklēt dažādas aktivitātes, kuras bija veltītas zinātnes attīstībai Daugavpils Universitātē. Festivāla laikā tika pārstāvētas izglītības, humanitāro, sociālo, dabaszinātņu jomas. Darbojās Zinātnes pilsētiņa, kur varēja apskatīt saistošus demonstrējumus un eksperimentus, iepazīt krāsvielas un uzzināt par atjaunojamiem enerģijas resursiem - dzīvi bez naftas, uzzināt kas ir UNESCO, apmeklēt lekciju par skorpioniem, kuru lasīja Parīzes Nacionālā dabas vēstures muzeja pārstāvis, iepazīt eksotiskās Indonēzijas, noslēpumainās Indijas un Himalaju dabas un kultūras krāšņumu, kā arī daudzas citas aktivitātes.

L'ORÉAL Latvijas stipendijas “Sievietēm Zinātnē” ar UNESCO LNK un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu

Katru gadu jau kopš 2005.gada tiek piešķirtas L'ORÉAL Latvijas stipendijas “Sievietēm Zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu. Stipendijas ar moto „Pasaulei nepieciešama zinātne, zinātnei nepieciešamas sievietes” tiek piešķirtas starptautiskā L'ORÉAL un UNESCO kopprojekta „Sievietēm Zinātnē” (*For Women In Science*) ietvaros ar mērķi veicināt sieviešu līdzdalību pētniecībā.

Latvijas stipendijas “Sievietēm zinātnē” mērķis ir veicināt zinātnieču iespējas veidot karjeru zinātnisko pētījumu un tehnoloģiju izstrādes jomā Latvijā. Katru gadu tiek pasniegtas trīs stipendijas dzīvības zinātņu vai materiālzinātņu jomā - divas doktorantēm līdz 33 gadu vecumam disertācijas sekmīgai izstrādei un viena zinātniecei ar doktora grādu līdz 40 gadu vecumam tālāko pētījumu veikšanai.

Stipendijas Goda patronese ir bijusī Latvijas Valsts prezidente akadēmiķe Vaira Vīķe-Freiberga. Kopš stipendijas iedibināšanas to ir saņēmušas 24 jaunās Latvijas zinātnieces, kā balvu par jau paveikto un rosinājumu jauniem, perspektīviem pētījumiem un atklājumiem.

2011.gada stipendijai "Sievietēm zinātnē" tika saņemti 34 pieteikumi un tos izvērtēja un trīs stipendiātes izraudzījās īpaši šim nolūkam izveidota žūrijas komisija Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta priekšsēdētāja akadēmiķa Jāņa Stradiņa vadībā, pieaicinot LZA Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas un LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas ekspertus.

2011.gadā L'ORÉAL Latvijas stipendijas "Sievietēm Zinātnē" ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu saņēma:

Medicīnas zinātņu doktore Liene Ņikitina-Zaķe, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadošā pētniece un Genoma centra datubāžu daļas vadītāja, pētījumam „Reimatoīdā artrīta ģenētiskā izpēte Latvijas populācijā.” Projekta mērķis ir pētīt gēnus, kas būtiski ietekmē reimatoīdā artrīta izcelsmi un norisi, kā arī ārstēšanas efektivitāti. Projekta gaitā tiks noteiktas šo gēnu variācijas ar reimatoīdo artrītu slimiem pacientiem un veseliem cilvēkiem, kuri ziedojuši savu DNS zinātniskajai izpētei. Tas palīdzēs gūt padziļinātu priekšstatu par dažādu gēnu nozīmi reimatoīdā artrīta izcelsmē, norisē un medikamentu efektivitātē. Iegūtos rezultātus varēs izmantot ne tikai tālākiem pētījumiem, bet arī klīnikās, lai pieskaņotu reimatoīdā artrīta terapiju konkrētiem pacientiem.

Dabaszinātņu maģistre Baiba Švalbe, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes doktorante un Latvijas Organiskās sintēzes institūta Farmaceutiskās farmakoloģijas laboratorijas asistente, pētījumam „L-karnitīna nozīme smadzeņu funkcionēšanā”. Pētījuma objekts L-karnitīns, kas tiek plaši lietots kā uztura bagātinātājs, regulē enerģijas avota – taukskābju nogādāšanu šūnu „spēkstacijās” – mitohondrijos. Baiba Švalbe izpētīs samazinātas L-karnitīna koncentrācijas lomu smadzeņu apgādē ar enerģiju. Projekta rezultāti pavērs jaunas iespējas nervu sistēmas slimību ārstēšanai.

Dabaszinātņu maģistre fizikā Marija Duncce, Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta pētniece, pētījumam „Fāžu pārejas un fizikālās īpašības cietajos šķīdumos uz Na₁/2Bi₁/2TiO₃ bāzes”. Jaunā zinātniece pētīs fizikālo īpašību izmaiņu iespējas, mainot sastāvdaļu koncentrāciju kopā ar kolēģiem radītajā jauno segnetoelektrisko materiālu grupā. Atšķirībā no mūsdienās plaši pielietotajiem segnetoelektriķiem šie jaunie materiāli nesatur svīnu, kas atzīts par cilvēku veselībai un apkārtējai videi kaitīgu, vai satur to tikai nelielā koncentrācijā. Pētījums ļaus uzlabot šo materiālu tradicionālās pielietošanas iespējas.

Pasaules filozofijas dienas pasākumi

Pēc UNESCO iniciatīvas kopš 2002. gada tās dalībvalstīs katra novembra trešajā ceturtdienā atzīmē Pasaules filozofijas dienu, kad UNESCO un tās partnerorganizāciju rīkotie pasākumi visā pasaulē atgādina par filozofijas nozīmi ikviena cilvēka ikdienā un sabiedrības procesos, veicinot šīs nozares pieejamību un izpratni par to.

2011.gadā UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāti organizē Pasaules filozofijas dienai veltītus pasākumus organizēja 24. novembrī.

Pasākumi tika atklāti Latvijas Universitātes Lielajā aulā, kur ikviens interesents tika aicināts uz konferenci „Ētiskais un neētiskais dzīvības zinātnēs” kurā tika runāts par tādiem jautājumiem, kā medicīnas ētika, cilvēku embriju izmantošana pētījumos, ekofeminisms u.c.

Pēcpusdienā bezmaksas tika demonstrēta dokumentālā filma angļu valodā „Home” (2009), par aktuālajiem par vides ētikas jautājumiem un diskusijā rast atbildes uz jautājumiem par vidi mums apkārt, par to, kādu mēs to veidojam un kā paši cilvēki attiecas pret sevi, dzīvojot tajā.

Vakrā Rīgas Latviešu biedrības namā notika diskusija „(Ne)saprastais ķermenis” par ķermenisko pieredzi filozofiskā, sociālā un mākslas aspektā.

UNESCO Kultūras programmu īstenošana

Kultūras izpausmju daudzveidības veicināšana

2011. gadā apritēja desmit gadi kopš UNESCO Ģenerālkonference pieņēma Vispārējo deklarāciju par kultūras daudzveidību, kas kļuva par būtisku atsauci un ierosinājumu tālākajiem lēmumiem jaunu normatīvo dokumentu izstrādei. Deklarācija bija pamats vēlāk 2005. gadā pieņemt UNESCO Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu. 2011. gadā Latvijas vārds izskanējis vairākās ar Konvenciju saistītās starpvaldību diskusijās, kurās piedalījušies LR KM un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārstāvji. Pēc Latvijas iniciatīvas 2011. gadā rosināta aktīvāka Eiropas Savienības valstu pieredzes apmaiņa ar Konvencijas īstenošanu saistītajos jautājumos, un Latvija pastāvīgi iesaistījusi Eiropas Savienības viedokļa gatavošanā Konvencijas īstenošanas jomā.

Līdzās pieredzes apmaiņai par Konvencijas īstenošanu UNESCO LNK atbalstījusi vairākas aktivitātes kultūras izpausmju daudzveidības un starpkultūru dialoga veicināšanai. 2011. gadā sniegts atbalsts radošiem projektiem daudzvalodības iepazīšanas jomā, mākslas darbu izstāžu norisei, kā arī tulkojumu nozīmes novērtējumam starpkultūru dialoga jomā.

Latvijas dalība Konvencijas Pušu sanāksmēs Parīzē, Francijā

2011. gada 14. un 15. jūnijā Parīzē, Francijā noritēja UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu Pušu konferences 3. sesija, kurā Latviju pārstāvēja LR KM Kultūrpolitikas departamenta direktore Jolanta Treile un UNESCO LNK Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade. Latvija Konvencijas pušu vispārējās debatēs puda viedokli un pieredzi Konvencijas īstenošanas jautājumos, kā arī aicināja turpināt pieredzes apmaiņu, paverot iespēju aizvien pārdomātākai Konvencijas īstenošanai. Latvija puda īpašu ieinteresētību Eiropas Savienības valstu sadarbībai Konvencijas īstenošanā, ņemot vērā, ka līdzās ES dalībvalstīm Konvencijai pievienojusies arī Eiropas Savienība kā reģionāla ekonomiskās integrācijas organizācija. Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu Pušu konferences trešajā sesijā Latvijas delegācija rosināja pievērst vairāk uzmanības Konvencijas īstenošanai Eiropā, tai skaitā Eiropas Savienības politikā. Latvija ir aicinājusi UNESCO dalībvalstis attīstīt diskusiju un pieredzes apmaiņu par Konvencijas īstenošanu, īpaši uzsverot Eiropas Savienības pieredzi, kā arī UNESCO nacionālo komisiju lomu Konvencijas atpazīstamības veicināšanas procesā.

Pirms Konvencijas Pušu konferences noritēja starptautiska tikšanās ar nevaldības organizāciju pārstāvjiem ar nosaukumu „Pievienošanās ir nozīmīga” (“Ratification makes a difference”), kas bija vērsta uz mudinājumu, lai 2005. gada Konvencijai pievienotos aizvien lielāks pasaules valstu skaits. Diskusijā iesaistījās kā žurnālisti, pētnieki, tā arī dažādu nevaldības organizāciju pārstāvji. Tāpat arī tika aicināts Eiropas Savienībai turpināt sniegt atbalstu attīstības valstīm, lai tās pievienotos Konvencijai un uzsāktu tās īstenošanu.

No 2011. gada 5. līdz 8. decembrim UNESCO mītnē Parīzē, Francijā noritēja UNESCO Starpvaldību komitejas kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzībai un veicināšanai 5. sesija. Tajā Latviju pārstāvēja Signe Adamoviča, LR KM Kultūrpolitikas departamenta Stratēģijas un reģionālās kultūrpolitikas nodaļas vecākā referente. Latvija minētajā sesijā piedalījās novērotājas statusā. Starpvaldību komitejā cita starpā tika skatīti jautājumi par Starptautisko fondu kultūras daudzveidībai, plānotajiem pušu ziņojumiem par Konvencijas īstenošanu, kā arī starptautiskās sadarbības iespējām Konvencijas īstenošanā, tai skaitā Konvencijas nozīmi starpvaldību un starptautisko tirdzniecības līgumu slēgšanā. Pirms Starpvaldību komitejas sesijas darba uzsākšanas noritēja starptautiska tikšanās ar nevaldības organizācijām, aicinot tās iesaistīties gaidāmo ziņojumu gatavošanā par Konvencijas īstenošanu.

2012. gada pavasarī Latvijai jāiesniedz pirmais ziņojums par UNESCO 2005. gada Konvencijas īstenošanu, kura gatavošana ir uzsākta 2011. gada nogalē, LR KM sadarbojoties ar UNESCO LNK.

Baltijas jūras valstu pieredzes apmaiņa

UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros 2010. un 2011. gadā UNESCO LNK uzmanību vēršusi uz 2005. gada Konvencijas īstenošanu Eiropas Savienībā, īpaši Baltijas jūras reģiona valstīs. 2011. gada laikā veikta minētā reģiona valstu pieredzes iepazīšana, saskatot līdzības Konvencijas īstenošanas pieredzē Skandināvijas un Baltijas valstīs. Viena no aktīvākajām reģiona valstīm 2005. gada Konvencijas atpazīstamības veicināšanā un īstenošanā ir Vācija, kuras pieredze un viedoklis Konvencijas īstenošanā ir starptautiski novērtēts.

UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu īstenošanai Latvijā un pieredzes apmaiņas veicināšanai bija veltīta UNESCO LNK Kultūras programmu padomes sanāksme, kas noritēja 2011. gada 30. martā Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrā. Padome atbalstīja pieredzes apmaiņas nepieciešamību 2005. gada Konvencijas īstenošanas jomā, pēc iespējas plašāk Latvijā veicinot Konvencijas atpazīstamību. Padome tāpat arī aicināja pievērst uzmanību jaunajiem radošajiem uzņēmējiem, kā arī kultūras institūciju darbībai. Padome atzina, ka līdzās nacionālās identitātes stiprināšanai būtu jāstrādā pie reģionālās identitātes pilnveides – piemēram, lai Latvijā būtu iespēja daudz plašāk apgūt lietuviešu un igauņu valodas un lai līdz ar to būtu iespēja labāk iepazīt kaimiņu kultūras.

Uzverot tieši UNESCO dalībvalstu nacionālo komisiju lomu 2005. gada Konvencijas īstenošanā, Eiropas valstu pieredze tika apskatīta un diskutēta arī UNESCO LNK rīkotajā UNESCO nacionālo komisiju sanāksmē, kas notika Rīgā no 2011. gada 7. līdz 9. decembrim. Tajā uzmanība tika vērsta uz institūciju sadarbību nacionālā līmenī Konvencijas mērķu sasniegšanai, kā arī uz daudzveidīgajām Konvencijas īstenošanas iespējām, kas var būt izaicinājums un reizē priekšrocība pārdomātai un nacionālām un reģionālām prioritātēm atbilstošai Konvencijas īstenošanai.

Lekcijas par kultūras daudzveidības jautājumiem UNESCO

2011. gadā noritēja vairākas publiskas lekcijas par UNESCO darbību kultūras jomā, kas bija veidotas galvenokārt studentu un skolotāju auditorijām. 2011. gada 1. decembrī UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretāre Dagnija Baltiņa uzstājās ar lekciju par UNESCO Alberta koledžas tūrisma specialitātes studentiem. UNESCO LNK Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade lekcijas par UNESCO kultūras programmām sniedza studentiem Latvijas Kultūras akadēmijā 2011. gada 3. novembrī un Latvijas Kultūras akadēmijas aģentūrā „Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledža” 2011. gada 17. oktobrī, kā arī kulturoloģijas, vēstures, ģeogrāfijas u.c. skolotājiem Kuldīgas novada Bērnu un jauniešu centrā 2011. gada 24. oktobrī.

Projekts “MultiTalks: daudzas valodas, vairākas identitātes”

Viens no redzamākajiem UNESCO LNK atbalstītajiem kultūras daudzveidības projektiem 2011. gadā bija projekts “MultiTalks: daudzas valodas, vairākas identitātes” (“MultiTalks: Plural Languages, Plural Identities”). Projektu īstenoja Eiropas Savienības Nacionālo kultūras institūtu tīkls (European Union National Institutes for Culture, EUNIC) Latvijā, kas apvieno plaša darbības spektra kultūras institūcijas: Dānijas kultūras institūtu, Francijas institūtu, Gētes institūtu, Ziemeļvalstu ministru padomes biroju un Britu padomi; sadarbojoties ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju, Latvijas Kultūras akadēmiju, Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā un Eiropas Komisijas tulkošanas ģenerāldirektorātu. Projekts paralēli tika īstenots dažādās Eiropas Savienības valstīs ar vienotu mērķi izzināt valodu un identitāšu daudzveidības nozīmi Eiropas Savienības valstu sabiedrībās un to aktuālajā ikdienas dzīvē. Izmantojot audiovizuālās mākslas un jauno mediju formātus, tika parādītas iespējas un izaicinājumi, ar ko saskaras divvalodīgās un daudzvalodīgās ģimenes mūsdienu sabiedrībā.

Izstāde “Krusts – mākslinieka skatījumā”

Starptautiskā ceļojušā izstāde „Krusts – mākslinieka skatījumā” noritēja Rīgā 2011. gada augustā Eiropas Savienības mājā. Izstādi veidoja vairāku Eiropas valstu mākslinieku – Andoras, Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Portugāles un Spānijas – darbi, kuros attēlota katra mākslinieka individuālā izpratne par tematu „Krusts”. Latviju tajā pārstāvēja gleznotāja Anitra Bērziņa ar darbu „Krustiem augam bērza saknes, krustiem zvaigznes debesīs” (latviešu tautasdziesma), Karine Paronjanc ar darbu „Vērša krusts” un Diāna Dimža-Dimme ar darbu „Divas paralēles, kuras krustojās”. Izstāde „Krusts – mākslinieka skatījumā” ir turpinājums Latvijas veiksmīgajai sadarbībai ar Andoras kultūras institūcijām, kas aizsākās 2010. gadā ar UNESCO Andoras Nacionālās komisijas un vietējās pašvaldības organizētu plenēru „Pasaule – mākslas krāsās” kalnainajā Andoras pilsētā Ordino, kas pulcēja 50 māksliniekus no 27 valstīm. Latviju tajā pārstāvēja gleznotāja Anitra Bērziņa. Pēc plenēra no mākslinieku darbiem tika radīta šī ceļojušā izstāde, kuras kurators un idejas autors ir mākslinieks Fausts Kampama (Faust Campama).

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana

Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma likumprojekta izstrāde

Pēc LR Kultūras ministrijas (KM) aicinājuma 2010. gadā UNESCO LNK iesaistījās Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma likumprojekta izstrādē. UNESCO LNK likumprojekta darba grupā pārstāvē Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade. Likumprojekta izstrāde uzsākta 2010. gada jūnijā. 2011. gadā uzsāktais darbs turpinājās un pēc LR KM iniciatīvas noritēja darba grupas tikšanās likumprojekta izstrādei. Likumprojekta aktuālo redakciju plānots piedāvāt plašākai sabiedriskai apspriešanai un likumu pieņemt 2012. gadā.

Sadarbība suitu kultūrtelpas saglabāšanā

2011. gadā noritējusi sadarbība ar suitu kopienu, turpinot nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas iesāktās aktivitātes. 2011. gada 11. martā noritēja vizīte suitu kopienā, piedaloties Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra pārstāvei Agnesei Miltiņai. Vizīte bija veltīta aktivitāšu izvērtējumam kultūrizglītības jomā un sadarbības turpināšanai.

Lai popularizētu suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātes izglītības jomā, UNESCO LNK 2010. gada pavasarī iesniedza UNESCO labās prakses pieteikumu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai īstenotu programmu, projektu un pasākumu sarakstam. Šāds saraksts izveidots, balstoties uz 2003. gadā pieņemtās Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu 18. pantu. 2010. gadā noritēja pirmo pieteikumu pieņemšana minētajam starptautiskajam labo praksi sarakstam, un Latvijas pieteikums bija starp pirmajiem 12 pieteikumiem. Saņemtos pieteikumus izvērtēja Starpvaldību komiteja nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai tās 6. sesijā, kas noritēja Bali, Indonēzijā no 2011. gada 22. līdz 29. novembrim.

Pieteikums tika sagatavots, UNESCO LNK sadarbojoties ar suitu kopienu, LR Kultūras ministriju un citiem partneriem. Pieteikumā apkopotas pēdējo gadu aktivitātes un iniciatīvas suitu kopienā, kas vērstas uz nemateriālā kultūras mantojuma integrēšanu skolu mācību programmās, interešu izglītības un mūžizglītības jomā, kā arī kopienas ikdienas dzīvē, veicinot paaudžu saikni un jauniešu interesi par nemateriālo kultūras mantojumu. Tās ietver, piemēram, suitu kultūras vēstures mācības, tradicionālo mūzikas instrumentu apguvi, tai skaitā tradicionālās kokles spēles apguvi, suitu jauniešu iesaisti nemateriālā kultūras mantojuma liecību dokumentēšanā u.c.; tāpat arī vairākas ar UNESCO LNK atbalstu tapušās publikācijas: Tradīciju burtnīca „Suitu stāsti”, „Nemateriālā kultūras mantojuma dokumentēšana: rokasgrāmata iesācējiem” u.c. Latvijas pieteikums par nemateriālā kultūras mantojuma izglītības iniciatīvām atainoja UNESCO LNK skatījumā vērtīgu sadarbību, kas šajā jomā noritējusi pēdējo gadu laikā.

Izvērtējot Latvijas pieteikumu „Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana ar formālo un neformālo izglītību – kopienas jaunatnes iesaiste”, Starpvaldību komiteja atzina, ka Latvijas pieteikums piedāvā inovatīvas stratēģijas jauniešu iesaistei sava kultūras mantojuma izzināšanā un dokumentēšanā un apliecina labu potenciālu būt par metodisku piemēru, kas var rosināt interesi citām pasaules valstīm un kopienām. Latvijas pieteikums šoreiz netika apstiprināts iekļaušanai UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas labās prakses sarakstā, norādot, ka pieteikumā raksturotas kopumā nesenas iniciatīvas, kurām būtu nepieciešams plašāks to ietekmes izvērtējums, raksturojot īstenoto aktivitāšu ieguldījumu kopienas tradīciju saglabāšanā.

UNESCO Starpvaldību komiteja savā lēmumā pauda aicinājumu suitu kopienai turpināt iesākto un atkārtoti iesniegt labās prakses pieteikumu, to bagātinot ar īstenoto aktivitāšu ietekmes un rezultātu novērtējumu un atainojot suitu kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un pārmantošanas ilgtspēju.

Sadarbība suitu kultūrtelpas saglabāšanā ir īpaši nostiprināta kopš 2010. gada 20. janvāra, kad Kultūras ministrijas Lielajā zālē kultūras ministrs Ints Dālderis, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretāre Dagnija Baltiņa, Alsungas novada domes priekšsēdētājs Grigorijs Rozentāls, Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja Inga Bērziņa, Ventspils novada domes priekšsēdētājs Aivars Mucenīks un biedrības „Etniskās kultūras centrs „Suiti”” valdes priekšsēdētāja Dace Martinova parakstīja nodomu protokolu par sadarbību suitu kultūrtelpas saglabāšanā.

Atbalsts vietējo tradīciju apzināšanai un saglabāšanai

Piektais Kurzemes stāstnieku festivāls „Ziv zup”

No 2011. gada 29. aprīļa līdz 1. maijam Kurzemes stāstnieču kopiena rīkoja piekto Kurzemes stāstnieku festivālu „Ziv zup”. Kuldīgā, Liepājā, Kandavā un Džūkstē notika pasaku, teiku, anekdožu un piedzīvojumu stāstu stāstīšana gan telpās, gan brīvā dabā. Festivālā piedalījās stāstnieki no Vācijas (Marlisa Krāmere), Lietuvas (Gražina Kadžiute) un Latvijas (Liesma Lagzdiņa, Līga Reitere, Aija Kaminska, Ārija Klēvere, Lidija Jansone, Terēzija Megne, Līga Strēle, Minjona Laura, Sarma Ūpe, Judīte Timma, Inguna Radziņa, Inita Šalkovska, Pauls Anšics, Guntis Pakalns u. c.). Interesenti bija aicināti piedalīties meistarklasēs, lai apgūtu stāstīšanas pamatus un izprastu stāstīšanas prasmi.

Atbalstot festivāla norisi un nozīmīgo lomu kultūras vērtību un mantojuma saglabāšanas veicināšanā, tajā piedalījās arī pārstāvji no UNESCO LNK, UNESCO Asociēto skolu projekta un UNESCO LNK bibliotēku tīkla „Stāstu bibliotēkas”. Festivāla laikā skolēni tika iepazīstināti ar UNESCO LNK aktivitātēm un UNESCO LNK bibliotēku tīklu „Stāstu bibliotēkas”, kas aktīvi rūpējas par stāstu saglabāšanu un popularizēšanu Latvijā. Ikvienā no tīkla bibliotēkām pastāvīgi tiek rīkoti dažādi stāstīšanas pasākumi, caur stāstiem veicinot nemateriālā kultūras mantojuma tālāk nodošanu un saglabāšanu no paaudzes paaudzē. 2009. gada nogalē pēc UNESCO LNK iniciatīvas izveidotā bibliotēku tīkla mērķis ir vienot dažādu paaudžu cilvēkus, atdzīvinot stāstīšanas tradīciju starp paaudzēm, kā arī pilnveidot ikviena valodas kompetenci un sociālās prasmes klausīšanās un stāstīšanas procesā.

Pieredzes apmaiņas seminārs par Bulgārijas pieredzi nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā

2011. gada 30. jūnijā Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrā notika seminārs „Bulgārijas pieredze nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā”. Šī bija otrā reize, kad projekta „Bulgārija un Latvija: nemateriālā kultūras mantojuma problēmas” (2009. – 2011.) ietvaros pieredzes apmaiņas nolūkā tikās Bulgārijas un Latvijas pētniecības un izglītības institūciju, pašvaldību, valsts un nevaldības sektora pārstāvji. Bulgārijas pārstāves – Dr., prof. Mila Santova, Bulgārijas Zinātņu Akadēmijas Etnoloģijas un folkloras pētnieciskā institūta un Etnogrāfijas muzeja vadošā pētniece, eksperte Bulgārijas nemateriālā kultūras mantojuma jomā, Starptautiskās muzeju padomes (International Council of Museums, ICOM) Bulgārijas Nacionālās komitejas prezidente un Dr. Iva Stanojeva, Bulgārijas Zinātņu Akadēmijas Etnoloģijas un folkloras pētnieciskā institūta un Etnogrāfijas

muzeja vadošā pētniece, Bulgārijas Kultūras ministrijas eksperte nemateriālā kultūras mantojuma jomā, bija sagatavojušas trīs tēmas: Cilvēktiesības un nemateriālais kultūras mantojums; Kultūras mantojuma likuma sadaļas „nemateriālais kultūras mantojums” izstrāde un saturs; Bulgārijas nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā iekļautās vienības jeb „Dzīvie kultūras dārgumi” – par tiem semināra dalībniekiem tika demonstrēti arī video materiāli.

Semināra norise bija turpinājums jau iepriekšējai sadarbībai, kad 2010. gada 8. jūlijā UNESCO LNK, LR KM, NKMVA un LU Latvijas Vēstures institūts organizēja pieredzes apmaiņas semināru ar Bulgārijas kolēģiem par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un nacionālā reģistra izveidi. Seminārā tika prezentēti Dr. Milas Santovas, Dr. Ivas Stanojevas un Dr. Miglenas Ivanovas referāti par Bulgārijas pieredzi, kā arī diskutēts par iespējamu turpmāku sadarbību.

UNESCO Pasaules mantojuma aizsardzība

Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome

Cieši sadarbojoties ar atbildīgajām institūcijām UNESCO LNK 2011. gadā turpināja regulāri sekot līdzi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības jautājumiem. UNESCO LNK Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē pārstāv UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālais saraksts

Pamatojoties uz 2009. gadā pieņemto UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālā saraksta nolikumu, UNESCO LNK 2010. gada 15. jūnijā izsludināja iespēju pieteikt nominācijas sarakstam, un aicināja nominācijas iesniegt līdz 30. septembrim. Kopumā izvērtēšanai tika saņemtas piecas nominācijas. Atbilstoši UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālā saraksta nolikumam katras nominācijas izvērtējumam tika lūgts par kultūras un/vai dabas mantojumu atbildīgās valsts institūcijas viedoklis, kā arī pieaicināti vismaz divi kultūras un/vai dabas mantojuma eksperti. Lēmums par ekspertu pieaicināšanu saņemto nomināciju izvērtējumam tika pieņemts konsultējoties ar Starptautiskās pieminekļu un ievērojamu vietu padomes (International Council on Monuments and Sites, ICOMOS) Latvijas nodaļu. Institūciju un ekspertu saņemtie rekomendējošie lēmumi tika skatīti arī UNESCO LNK Kultūras programmu padomē. 2011. gada janvārī un februārī UNESCO LNK rīkoja izbraukumus uz nominētajām vietām, lai tiktos ar nomināciju iesniedzējiem un citām iesaistītajām pusēm, kā arī lai klātienē apskatītu nominētās vietas. Izbraukumos piedalījās UNESCO LNK pārstāvji, kā arī pieaicinātie individuālie eksperti.

2011. gada 25. februārī UNESCO LNK Asambleja izskatīja un vērtēja saņemtās nominācijas, kā arī ekspertu ieteikumus, un pieņēma lēmumu par trīs nomināciju iekļaušanu UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā. Tajā tika iekļauta Kuldīgas novada pašvaldības iesniegtā nominācija „Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā”, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un Grobiņas novada pašvaldības nominācija „Grobiņas arheoloģiskais ansamblis” un Latvijas Zinātņu akadēmijas iesniegtā un Vides aizsardzības kluba atbalstītā nominācija „Aizsargājamo ainavu apvidus „Augšdaugava”, Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (NATURA 2000)”. Tā, saskaņā ar UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālā saraksta nolikumu un ņemot vērā kompetentu institūciju un ekspertu viedokli, nolēma UNESCO LNK Asambleja. Tāpat arī UNESCO LNK Asambleja lēma turpināt sadarbību ar sarakstā iekļauto nomināciju iesniedzējiem, kā arī ar to nomināciju iesniedzējiem, kuru nominācijas pašreiz sarakstā netika iekļautas, tomēr nākotnē varētu tikt iekļautas; un tās ir “Daugavpils cietoksnis” un “Līgatnes papīrfabrikas ciemata vēsturiskais centrs”.

Pēc UNESCO LNK Asamblejas lēmuma pieņemšanas UNESCO LNK sadarbībā ar nomināciju iesniedzējiem sagatavoja informāciju par atjaunoto UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālo sarakstu un to nosūtīja UNESCO Sekretariātam Parīzē, Francijā. Informācija par atjaunoto sarakstu ir ievietota UNESCO interneta vietnē <http://whc.unesco.org/en/tentativelists>.

Daugavas loku saglabāšana un izzināšana

2011. gada laikā noritējušas vairākas tikšanās ar valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī nevaldības organizāciju pārstāvjiem, lai izvērtētu saglabāšanas, aizsardzības, kā arī attīstības ieceres UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā iekļauto nomināciju teritorijās. 2011. gada 8. jūnijā noritēja Daugavas loku Konsultatīvās padomes izbraukuma sanāksme Slutišķu sādžā. Tajā piedalījās Daugavas loku nominācijas iesniedzēji – Vides aizsardzības kluba, Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Bioloģijas institūta pārstāvji, kā arī sadarbības partneri – Daugavpils Universitātes, Daugavpils un Krāslavas novadu pārstāvji. Padomes sanāksmē UNESCO LNK pārstāvēja Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade. 2011. gada 13. oktobrī noritēja nākamā Daugavas loku Konsultatīvās padomes sanāksme, kā arī seminārs vietējiem iedzīvotājiem “Daugavas loki: UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālais saraksts”. Seminārā UNESCO LNK pārstāvēja Sarmīte Pulste, ģenerālsekretāres vietniece, un ar uzrunām tajā piedalījās arī publicists Dainis Īvāns, LZA Bioloģijas institūta pētniece Dr. Elmīra Boikova, kā arī Daugavpils Universitātes pārstāve Jolanta Bāra.

Saistībā ar Daugavas loku iekļaušanu UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā, Daugavas loku Konsultatīvās padomes sastāvs 2011. gadā ir ticis paplašināts, un UNESCO LNK padomē pārstāv ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

2011. gadā tika publicēta grāmata „Dzīvības loki. Augšdaugava”, kuras autors ir Dainis Īvāns un kuru izdeva Daugavpils novada dome. Grāmata ir veltīta NATURA 2000 tīkla teritorijai – aizsargājamo ainavu apvidum „Augšdaugava” un tā spilgtākajai daļai – dabas parkam „Daugavas loki”. Tajā ir bagātīgs foto materiāls, kā arī dabas parku saistītu cilvēku portretējums un personiskas pieredzes stāsti par Daugavas lokiem. Kā norādīts grāmatas aprakstā: „Izdevums veltīts 20. gadadienai kopš dibināts dabas parks „Daugavas loki”, kā arī 25 gadiem kopš tautas kampaņas pret Daugavpils HES celtniecību un par Augšdaugavas ielejas saglabāšanu. 2011. gada 25. februārī aizsargājamo ainavu apvidus „Augšdaugava” kā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (NATURA 2000) iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā”. Grāmata publicēta latviešu, angļu un krievu valodā kā interesi rosinošs prezentācijas materiāls.

Kuldīgas vēsturiskā centra pārvaldība

2011. gada laikā aktīva un daudzveidīga sadarbība noritējusi arī ar Kuldīgas pilsētas pašvaldību, veicinot Kuldīgas vecpilsētas saglabāšanu un attīstības jautājumu risināšanu. 2011. gada laikā šāda sadarbība noritēja īpaši izglītības jomā. Pateicoties Norvēģijas sadarbības partneru sniegtajai iespējai, viens Latvijas pārstāvis tika aicināts uz 6. starptautiskajiem restaurācijas kursiem jauniešiem, kas norisinājās Rērosā, Norvēģijā no 2011. gada 15. līdz 26. augustam. Interesi un vēlmi gūt zināšanas un praktiskas iemaņas restaurācijā izrādīja kopumā deviņi jaunieši no dažādām Latvijas pilsētām un novadiem. Ņemot vērā pieteikumu vērtēšanas kritērijus, par labāk sagatavoto un motivēto kandidātu tika atzīts Gusts Sikсна no Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālās vidusskolas. Tādējādi jauniešu apmācībās bija iespēja piedalīties topošajam restauratoram no Kuldīgas. 2011. gada 24. oktobrī Kuldīgā savukārt noritēja UNESCO Kultūras programmām veltīta lekcija vēstures, kulturoloģijas, ģeogrāfijas u.c. skolotājiem, rosinot paraudzīties kā uz UNESCO Pasaules mantojumu, tā arī citiem, ar Pasaules mantojumu saistītiem kultūras mantojuma veidiem.

Grobiņas arheoloģiskais ansamblis un vikingu laika mantojums

UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā 2011. gada 25. februārī iekļautā nominācija “Grobiņas arheoloģiskais ansamblis” tika nominēta kā daļa no starptautiski gatavotas nominācijas “Vikingu laika pieminekļi un vietas”. Šīs nominācijas izstrādē iesaistījās 6 dalībvalstis, un tā ietver 8 komponentes teritorijā no Ziemeļatlantijas līdz Baltijas jūrai. Starp 8. līdz 12. gadsimta vikingu laika kultūras mantojuma vietām, astoņi nominētie objekti ir tikuši izraudzīti kā nozīmīgākie piemēri, kas atspoguļotu vikingu kultūras plašo daudzveidību. Nominācijas dalībvalstis ir Īslande, Zviedrija, Dānija, Vācija, Latvija un Norvēģija. Nominācijas sagatavošanu un iesniegšanu koordinē Īslande. Sešu valstu kopīgi gatavotās nominācijas komponentes pārstāv plašu vikingu kultūras

materiālo liecību klāstu: senkapus, apmetnes un tirdzniecības centrus, aizsardzības sistēmas un pulcēšanās vietas. Kopīgi tās ataino vikingu laika iezīmes, to pārveidi un vēsturisko nozīmi mūsdienās. Nominācijai izraudzītās vietas atsevišķos gadījumos ir vienīgie tādi saglabātie sava laikmeta pieminekļi.

Grobiņā 2011. gada 18. augustā norisinājās iesaistīto pušu tikšanās, kuras galvenais uzdevums bija Pasaules mantojuma nominācijai atbilstošas teritorijas robežu, kā arī aizsargzonas robežu noteikšana. Tāpat arī tika apskatīti dažādu Pasaules mantojuma vietu piemēri īpaši šīm vietām veidotu pārvaldības plānu sagatavošanā un īstenošanā. Ar Pasaules mantojuma vietu labu pārvaldības plānu un to īstenošanas piemēriem sanāksmē iepazīstināja UNESCO LNK Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade. Sanāksmē piedalījās Grobiņas pilsētas pašvaldības, Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja u.c. institūciju pārstāvji.

Vienlaicīgi ar UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 18. sesiju, kas norisinājās 2011. gada 7. un 8. novembrī Parīzē, Francijā, tika atklāta nominācijai "Vikingu laika pieminekļi un vietas" veltīta interneta vietne www.vikingheritage.org. Tā iepazīstina ar Pasaules mantojuma sarakstam gatavoto nomināciju.

Saistībā ar Grobiņas arheoloģiskajam ansamblim veltīto uzmanību, kas rosināta kontekstā ar vikingu laika mantojuma vietu nominēšanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam, Grobiņas novada pašvaldība pieņēma lēmumu par konsultatīvās padomes izveidi Grobiņas arheoloģiskā ansambļa kultūras mantojuma aizsardzības, kā arī pilsētvides attīstības jautājumiem. UNESCO LNK minētajā padomē pārstāv ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

Nocietināto pilsētu attīstība: Daugavpils cietoksnis

Tāpat arī 2011. gadā turpinājās sadarbība ar Daugavpils pilsētas pašvaldību jautājumā par Daugavpils cietokšņa aizsardzības un pārvaldības jautājumiem. 2011. gada 29. un 30. augustā Daugavpilī noritēja starptautiska konference "Nocietinātās ideālās pilsētas", un tajā UNESCO LNK pārstāvēja Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade. Konference noritēja pēc Eiropas Nocietināto ideālo pilsētu asociācijas iniciatīvas, un tās laikā tikās vairāku Eiropas nocietināto ideālo pilsētu pārstāvji, lai atrastu kopīgas intereses, apspriestu, kopējas aktivitātes un turpmāko rīcību plānu nocietināto pilsētu saglabāšanai un attīstībai. Konferenci rīkoja Eiropas nocietinājumu mantojuma Sadarbības centrs (European Cooperation Centre of Fortified Heritage, ECCOFORT, Berlīne, Vācija), Daugavpils pilsētas dome un Daugavpils Universitāte.

Zemūdens kultūras mantojuma aizsardzības aktualizācija

Atzīmējot 10 gadus kopš UNESCO pieņemta Konvencija par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību, 2011. gada 13. – 15. decembrī Briselē, Beļģijas Karaliskajā bibliotēkā notika zemūdens kultūras mantojuma aizsardzībai veltīta reģionāla sanāksme un zinātniska konference. Reģionālajā konferencē UNESCO dalībvalstis tika informētas par konvencijas īstenošanu un tajā nostiprinātajiem zinātniskajiem standartiem, kā arī nodrošināta valstu pieredzes apmaiņa zemūdens kultūras mantojuma aizsardzības jomā. Konvenciju par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību UNESCO pieņēma 2001. gadā, un tā stājās spēkā 2009. gada janvārī. Konvencija ir zemūdens kultūras mantojuma tiesiskās aizsardzības starptautisks risinājums, kas īpaši vērš uzmanību uz šī mantojuma atrašanas, saglabāšanas un īpašuma tiesību jautājumiem. Latvija šobrīd šai konvencijai vēl nav pievienojusies, taču tāda iespēja tiek apsvērta tuvā nākotnē. UNESCO LNK Asambleja izteica atbalstu tam jau 2006. gadā.

Atsaucoties UNESCO aicinājumam, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija sagatavoja ziņojumu angļu valodā par Latvijas situāciju zemūdens kultūras mantojuma aizsardzības jomā. Ziņojums 2011. gada decembrī ir nosūtīts UNESCO Kultūras mantojuma konvenciju sektoram.

Kultūras objektu nelegālas aprites novēršana

2011. gada 17. maijā LR Iekšlietu ministrijā noritēja preses konference, kas bija veltīta jauniem un nozīmīgiem preventīvajiem instrumentiem, kurus izstrādājis LR Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, lai novērstu nelegālu tirdzniecību ar kultūras priekšmetiem, kā arī lai veicinātu ar kultūras priekšmetiem saistītu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu. Preses konferencē UNESCO LNK pārstāvēja un par preventīvo instrumentu starptautisko aktualitāti un nozīmību stāstīja Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade, uzsverot UNESCO Konvenciju par kultūras priekšmetu nelikumīga importa, eksporta un tirdzniecības aizliegumu un novēršanu, kas pieņemta jau 1970. gadā, bet kurai Latvija vēl nav pievienojusies. UNESCO LNK Asambleja 2006. gadā izteica atbalstu tam, lai Latvija minētajai konvencijai pievienotos.

Pēc LR Iekšlietu ministrijas Informācijas centra teiktā, efektīva un operatīva informācijas vākšana un izplatīšana par nozagtajiem kultūras objektiem līdz šim nebija iespējama – pārsvarā nebija pieejami zudušo objektu apraksti un fotoattēli, kā rezultātā objektus nevarēja identificēt un attiecīgi arī atgriezt tos vai nu privāto kolekciju īpašniekiem vai kultūras iestāžu valdītājiem. Problēmas pamatā bija vienotas kultūras objektu apraksta un fotoattēlu veidošanas metodoloģijas trūkums un tas, ka zagtā īpašuma uzskaites nacionālā informācijas sistēma nebija pielāgota kvalitatīvas un standartizētas informācijas ievadei par nozagtiem kultūras objektiem. Norādītie trūkumi būtiski traucēja attiecīgas informācijas apriti gan nacionālajā, gan Eiropas Savienības dalībvalstu, gan pasaules līmenī, kā, piemēram, nacionālās informācijas sniegšanu pēc Interpola pieprasījuma.

LR Iekšlietu ministrijas Informācijas centra īstenotā projekta rezultātā izstrādāti un ieviesti divi publiskie elektroniskie pakalpojumi: „Kultūras objekta statusa noteikšana” un „Kultūras objekta apraksta veidošana”, veicinot kultūras objektu īpašnieku/turētāju iespējas standartizētā veidā aprakstīt kultūras objektus (minētie e-pakalpojumi pieejami latviešu, angļu un krievu valodās). Projekts tika izstrādāts Latvijā, ciešā sadarbībā starp Iekšlietu ministrijas Informācijas centru, Valsts policiju, Muitas Kriminālpārvaldi, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, valsts aģentūru „Kultūras informācijas sistēmas”, muzejiem, Latvijas Nacionālo bibliotēku, reliģiskām organizācijām, konsultējoties ar antikvariātu pārstāvjiem un apgūstot ārvalstu partneru Francijas, Itālijas, Lietuvas un Igaunijas pieredzi. Projekta īstenošanas rezultātā izstrādātie risinājumi ieviesti ekspluatācijā sākot ar 2011. gada 1. jūniju.

Latvijas pievienošanās ICCROM

Starptautiskais kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centrs (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property)(ICCROM) ir 1959.gadā pēc UNESCO Ģenerālās konferences iniciatīvas un ierosinājuma dibināta starpvaldību organizācija ar mandātu kultūras vērtību saglabāšanas veicināšanā, ar to saistīto jomu attīstībā un tajās darbojošos ekspertu profesionālajā pilnveidē. ICCROM šobrīd ir 129 dalībvalstis un tā ir šobrīd pasaulē lielākā profesionālā organizācija kultūras mantojuma saglabāšanas, restaurācijas, konservācijas un remonta jautājumos. ICCROM organizē apmācības sava mandāta profesionālajās nozarēs, īsteno atbilstošu zinātnisko pētniecību nozares attīstībai, kā arī veicina savstarpēju informācijas un domu apmaiņu šīs nozares attīstībai, administrēšanai un pārvaldības un plānošanas dokumentu izstrādei. Līdz šim, Latvijai neesot ICCROM dalībvalstij, Latvijas speciālistiem ir bijusi liegta iespēja piedalīties ICCROM rīkotās apmācībās, pētniecības projektos, informācijas aprītē, tādējādi sašaurinot to iespējas profesionālai izaugsmei un līdz ar to arī to ieguldījuma Latvijas mantojuma saglabāšanā pilnveidošanai.

2011.gadā UNESCO LNK sadarbībā ar LR Kultūras ministriju sagatavoja likumprojektu par Latvijas pievienošanos ICCROM.

Izstāde "Saglabātā harmonija. Restaurācijas darba mozaīka"

No 27. Septembra līdz 5. Decembrim, atzīmējot 20.gadadienu kopš Latvijas pievienošanās UNESCO, Latvijas Nacionālajā arhīvā, (Rīgā, Šķūņu ielā 11), bija apskatāma Latvijas restauratoru veikumam veltīta izstāde "Saglabātā harmonija. Restaurācijas darba mozaīka". Izstādi rīkoja Latvijas Restauratoru biedrība sadarbībā ar Latvijas Arhīviem, UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un uzņēmumu Re&Re.

Starptautiskā Skaņas un attēla dokumentu saglabāšanas vasaras skola SOIMA 2011

No 2011.gada 11. Līdz 29.jūlijam Rīgā un Viļņā norisinājās starptautiskā Skaņas un attēla dokumentu saglabāšanas vasaras skola SOIMA 2011. SOIMA vasaras skolas katru reizi notiek citā valstī un tās ir īpašas ar to, ka tā pulcē dalībniekus un augsta līmeņa mācībspēkus no visas pasaules. Šogad savas zināšanas un prasmes pilnveidos 20 skaņas un attēla dokumentu speciālisti no Austrālijas, Baltijas valstīm, Beļģijas, Botsvānas, Čīles, Kanādas, Haiti, Ķīnas, Kenijas, Polijas, Portugāles, Serbijas un Zimbabves. Viņi papildinās zināšanas par foto, kino, video un skaņas dokumentu analogo un digitālo saglabāšanu, risku vadību, pieejamības nodrošināšanu lietotājiem, autortiesībām un ētikas jautājumiem. Vasaras skolā lekcijas lasīs un praktiskās nodarbības vadīs pasaules vadošie nozares mācībspēki un profesionāļi no ASV, Austrālijas, Francijas, Gvatemalas, Itālijas, Latvijas, Lielbritānijas, Lietuvas un Nīderlandes.

Skaņas un attēla dokumentu saglabāšanu nav iespējams apgūt tikai teorētiski. Būtiska nozīme ir praktiskajam darbam ar dokumentiem to glabāšanas un radīšanas vietās. Tādēļ šī gada vasaras skolu ICCROM organizē sadarbībā ar Baltijas audiovizuālo arhīvu padomi (BAAC), Latvijas Nacionālo arhīvu, kā arī Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāti, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūtu, LU Latviešu valodas institūtu, Latvijas Nacionālo bibliotēku, UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Lietuvas Centrālo valsts arhīvu. Praktiskās mācības notiks gan Latvijas institūciju krātuvēs un laboratorijās, gan arī apmeklējot Lietuvas Centrālo valsts arhīvu.

UNESCO Komunikāciju un informācijas programmu īstenošana

UNESCO programma "Pasaules atmiņa"

2011. gadā aktīvi turpināta UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošana, veicinot aizvien plašāku programmas un ar to saistītā dokumentārā mantojuma iepazīšanu Latvijā un starptautiski, kā arī Latvijai piedaloties programmai veltītās starptautiskajās diskusijās, pieredzes apmaiņā un ieteikumu izstrādē programmas tālākai īstenošanai.

Programmas "Pasaules atmiņa" īstenošana Latvijā

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošana Latvijā 2011. gadā galvenokārt bija vērsta uz izglītības aktivitāšu īstenošanu, tai skaitā dokumentārā mantojuma atpazīstamības veicināšanu skolu jauniešu vidū un plašākā sabiedrībā. Programmas iepazīšanas aktivitātēs tika iesaistīti divi UNESCO LNK sadarbības tīkli: UNESCO Asociēto skolu projekts un UNESCO LNK iniciatīva „Stāstu bibliotēkas”.

2011. gada 16. martā notika UNESCO Asociēto skolu projekta un UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistrā iekļauto nomināciju turētāju seminārs, kura mērķis bija meklēt iespējamās UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” un Asociēto skolu projekta (ASP) sadarbības veidus. Diskusiju rezultātā tika atzīts, ka ASP skolu pārstāvjiem un nomināciju turētājiem jāveicina aktivitātes, kas rosinātu paaudžu komunikāciju, izmantojot muzeju kā atbalsta punktu skolotāju mācību procesa materiālu pilnveidei. Tāpat tika aicināts skolēnu pētījumos pievērsties savas ģimenes dokumentārā mantojuma apzināšanai un hronoloģiskai sakārtošanai, kas būtu vērtīgs ieguvums dzimtu pēctecībai un potenciāli var būt ieguvums arī muzeju krājumiem.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīklā iesaistītās bibliotēkas galvenokārt tika uzrunātas, piedāvājot izstādīt, programmas īstenošanai Latvijā veltītu izstādi, kas sniedz informāciju par programmu kopumā, kā arī par Latvijas nominācijām starptautiskajā „Pasaules atmiņas” reģistrā un Latvijas nacionālā reģistra darbību. Paralēli izstāžu norisei bibliotēkas rīkoja arī dažādus pasākumus, kas bagātināja „Pasaules atmiņas” iepazīšanu, – sarunas ar muzeju darbiniekiem un tikšanās ar cilvēkiem, kas dalījās ar dokumentāro mantojumu saistītos personiskās pieredzes stāstos.

Izstāde par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu Latvijā

2011. gada aprīlī tika uzsākta UNESCO programmai „Pasaules atmiņa” veltītas izstādes rādīšana dažādos Latvijas reģionos ar mērķi informēt Latvijas sabiedrību par UNESCO programmu „Pasaules atmiņa”, tās Latvijas nacionālo reģistru, kā arī starptautiskajā reģistrā iekļautajām Latvijas dokumentārā mantojuma vērtībām. Izstāde informēja arī par 20. gadadienu kopš Latvijas pievienošanās UNESCO.

Izstādes „UNESCO programma „Pasaules atmiņa”” svinīgā atklāšana notika 2011. gada 15. aprīlī Talsu Valsts ģimnāzijā, 7. Talsu reģionālās konferences „Jaunieši savai pašvaldībai” ietvaros. Izstāde līdz 2011. gada decembrim tika eksponēta Latvijas skolās un bibliotēkās. Iespējai eksponēt izstādi kopumā pieteicās 30 iestādes, kurās tā tika eksponēta 1 – 2 nedēļas. Paralēli izstādei iestādes bija aicinātas rīkot ar dokumentārā mantojuma apzināšanu un saglabāšanu saistītas aktivitātes. Noslēdzot izstādes ceļojumu un 20. gadadienu kopš Latvijas pievienošanās UNESCO, izstāde no 5. līdz 27. decembrim tika eksponēta Latvijas Valsts arhīvu logos Rīgā. Izstāde arvien tiek popularizēta un izstādīta arī 2012.gadā, tai skaitā paredzot tās eksponēšanu Lietuvā.

Latvijas dokumentārais mantojums Pasaules digitālajā bibliotēkā

Lai veicinātu Latvijas dokumentārā mantojuma iepazīšanu Latvijā un starptautiski, 2011. gadā, sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku, Pasaules digitālajā bibliotēkā (World Digital Library, www.wdl.org) tika iesniegti UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju materiāli. To publicēšana Pasaules digitālajā bibliotēkā plānota 2012. gadā.

Latvijas dokumentārā mantojuma izzināšana un atpazīstamības veicināšana

Papildus kopīgām UNESCO LNK rīkotām vai veicinātām aktivitātēm Latvijas dokumentārā mantojuma iepazīšanai noritēja vairākas nozīmīgas atmiņas institūciju īstenotas aktivitātes, kas bija veltītas konkrēta dokumentārā mantojuma izzināšanai un atpazīstamības veicināšanai.

Izglītības programma „Ķeguma spēkstacijas būvgaita caur Eduarda Krauca fotoobjektīvu”

2011. gada 13. oktobrī Energētikas muzejā, Ķegumā, UNESCO nedēļas ietvaros tika atklāta jauna izglītības programma dokumentārā mantojuma popularizēšanai „Ķeguma spēkstacijas būvgaita caur Eduarda Krauca fotoobjektīvu”. Programmas mērķis ir sniegt jaunas zināšanas par Latvijā un Baltijā ievērojama industriālā objekta – Ķeguma spēkstacijas – būvēsturi caur fotogrāfa un kinooperatora Eduarda Krauca redzējumu. Eduards Kraucs tā celtniecību dokumentējis fotogrāfijās un kinohronikās.

Par pamatu programmai izmantota muzeja krājumā glabātā un UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā sarakstā iekļautā E. Krauca stikla fotoplašu negatīvu kolekcija par Ķeguma spēkstacijas celtniecību 1936.–1940. gadā. Izglītības programmas gaitā iespējams iepazīties ar fotogrāfijas tehniku attīstību pasaulē un Latvijā, aplūkojot dažādos laikos izmantotus foto un filmu aparātus, fotonegatīvus un fotogrāfijas, izprast fotogrāfijās ietvertās informācijas daudzveidību un nozīmi vēstures faktu un notikumu dokumentēšanā. Aplūkojot izstādi un noskatoties 100 fotogrāfiju vizuālu prezentāciju, skolēni uzzina par Energētikas muzeja krājumā esošo Eduarda Krauca negatīvu uz stikla pamatnes kolekciju „Ķeguma spēkstacijas celtniecība. 1936–1940” un Ķeguma spēkstacijas celtniecības nozīmi Latvijas vēsturē un tautsaimniecības attīstībā, kā arī iepazīstas ar UNESCO programmu „Pasaules atmiņa”, dokumentārā mantojuma vēsturisko nozīmīgumu, saglabāšanas un pieejamības nodrošināšanu.

Izstāde „Sibīrijas vēstules uz bērza tāss”

2011. gada 14. jūnijā Eiropas Parlamenta ēkā, Briselē, Beļģijā, Tukuma muzeja pārstāvji atklāja ceļojošo izstādi "Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss". Izstādē apkopota informācija un vizuālais materiāls par cilvēkiem, kurus represējušas padomju varas iestādes un kas laikā no 1941. līdz 1956. gadam, atrodoties nometnēs vai nometinājuma vietās Sibīrijā, rakstījuši vēstules uz bērza tāss saviem tuviniekiem un draugiem.

Ceļojošā izstāde tika sagatavota angļu un franču valodās, un tās sagatavošanu finansēja Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete, kuras piederīgie arī savulaik deportēti uz Sibīriju. Ar viņas atbalstu Tukuma muzejam bija iespēja pastāstīt starptautiskajai auditorijai par Latvijas vēstures īpaši traģiskajām lappusēm. Izstādes tapšanā piedalījušies visi tie Latvijas muzeji, kas glabā vēstules uz bērza tāss, kā arī citi muzeji no Rīgas, Jelgavas, Jūrmalas, Ventspils, Valmieras un Daugavpils, kuros atrasta informācija par vēstuļu autoriem un adresātu likteņgaitām. Izstāde tapusi sadarbībā ar Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvu.

Grāmata „Sibīrijas vēstules uz bērza tāss. Cilvēks padomju represiju sistēmā. 1941–1956”

2011. gada 14. decembrī notika grāmatas „Sibīrijas vēstules uz bērza tāss. Cilvēks padomju represiju sistēmā. 1941–1956” atvēršana. Grāmatā piedāvāts pētījumus par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās nominācijas „Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss” vēstuļu autoru un adresātu likteni 1941. un 1949. gada masu deportāciju, nacionālas pretošanās kustības un padomju represiju sistēmas darbības kontekstā.

Grāmatas autori ir Tukuma muzeja direktore Agrita Ozola un Latvijas Okupācijas muzeja vēsturnieks Ritvars Jansons. Grāmatā ietverti 10 cilvēku – bērza tāss vēstuļu autoru – dzīvesstāsti, kas tapuši balstoties uz plašām dokumentu studijām. Katra konkrētā cilvēka personīgā traģēdija atspoguļo arī vispārējās tendences padomju režīma darbībā Latvijā un Lietuvā 20. gadsimta četrdesmitajos gados. Grāmatas autori runā ne tikai par deportācijām un politiskajām represijām Staļinisma laikā, bet arī par pretošanās kustības aspektiem. Grāmata izmantojama kā metodiskais palīgīdzeklis Latvijas vēstures mācīšanai.

Latvijas ieguldījums programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanā starptautiski

Latvijas delegācijas dalība „Pasaules atmiņas” kongresā Varšavā, Polijā

No 2011. gada 18. līdz 21. maijam Varšavā, Polijā noritēja UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” 4. starptautiskā konference “Kultūra – atmiņa – identitātes”, kas pulcēja 279 pārstāvjus no 71 valstīm – atmiņas institūciju ekspertus, UNESCO nacionālo komisiju pārstāvjus, kultūras un informācijas politikas veidotājus u.c. Konference bija veltīta pasaules dokumentārā mantojuma saglabāšanai, novērtējot šī mantojuma nozīmību vēstures izziņāšanā un kultūras identitāšu daudzveidībā. Latvijas dažādo pieredzi dokumentārā mantojuma saglabāšanā pārstāvēja Aldis Pūtelis, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras krātuves asistents, Meldra Usenko, Tautas frontes muzeja direktore, Inta Rudzīte, Latvijas Valsts arhīvu Centrālās mikrofoto-kopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas vadītāja, Agrita Ozola, Tukuma muzeja direktore, Ina Lastovecka, AS „Latvenergo” Enerģētikas muzeja direktore un Anita Vaivade, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja.

Konferencē cita starpā tika diskutēti jautājumi par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nākotni, programmai veltītas starptautiskas konvencijas pieņemšanas iespēju, programmas saikni ar digitalizācijas procesiem pasaulē un digitālā mantojuma saglabāšanu, kā arī dokumentārā mantojuma kultūras un emocionālo nozīmību. Konferences diskusiju panelī „Jaunas emocijas, seni dokumenti” tika nolasīts UNESCO LNK Komunikāciju un informācijas programmu padomes vadītāja, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora un UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Starptautiskās konsultatīvās komitejas locekļa Andra Vilka gatavotais referāts. 2012. gadā plānots izdot konferences materiālus, un Andris Vilks tika aicināts sagatavot rakstisku referātu publicēšanai.

2011. gada pavasarī tika sagatavota UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanai Latvijā veltītās izstādes angļiskā versija. Pirmo reizi tā tika parādīta UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” 4. starptautiskajā konferencē “Kultūra – atmiņa – identitātes” Varšavā, Polijā. Izstādes angļisko versiju tālāk plānots rādīt Lietuvā, sadarbībā ar UNESCO Lietuvas Nacionālo komisiju.

UNESCO Nacionālo komisiju diskusija par programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu

No 2011. gada 7. līdz 9. decembrim Rīgā norisinājās UNESCO nacionālo komisiju tikšanās, kurā cita starpā tika izskatīts jautājums par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu nacionālā līmenī un nacionālo reģistru izveidi. Latvijas pieredze šīs programmas īstenošanā UNESCO tika atzīta par labās prakses piemēru, Latvija kopumā atzīta par vienu no starptautiski aktīvām valstīm šīs programmas pilnveidē un veicināšanā.

UNESCO nacionālo komisiju sanāksmē tika pausts vispārējs atbalsts programmas nozīmībai un tās īstenošanas nepieciešamībai. Īpaši uzmanība diskusijās bija veltīta programmas īstenošanai nacionālā līmenī, tai skaitā veidojot nacionālos dokumentārā mantojuma reģistrus, kādiem nacionālā līmenī pārsvarā nepastāv citas alternatīvas. Eiropas valstu UNESCO nacionālo komisiju pārstāvji arī uzsvēra, ka programmas īstenošana, līdzās dažādu līmeņu reģistru darbībai, būtu jāvērs plašāk, rosinot sabiedrībā pievērst lielāku uzmanību dokumentārā mantojuma saglabāšanai un iepazīšanai. Komisiju pārstāvji tāpat arī vienojās par nepieciešamību turpināt programmai veltītu pieredzes apmaiņu.

Pētījums par pasaules valstu pieredzi programmas īstenošanā

2010. un 2011. gadā UNESCO LNK īstenoja UNESCO Līdzdalības programmas atbalstītu projektu „Pieredzes apmaiņa par „Pasaules atmiņas” nacionālo reģistru lomu un darbību Eiropā” („Exchange of Experiences on the Role and Functioning of National Memory of the World Registers in Europe”). UNESCO LNK iniciatīva apliecināja Latvijas interesi un aktīvo darbību programmas īstenošanā un guva ieinteresētību un atbalstu no UNESCO Sekretariāta Parīzē, Francijā. Projekta ietvaros UNESCO LNK sadarbībā ar UNESCO Zināšanu sabiedrības daļas Vispārējās pieejamības un saglabāšanas nodaļu

(UNESCO Knowledge Society Division, Section for Universal Access and Preservation) un programmas speciālisti Džoju Springeru (Joie Springer) izstrādāja anketu pasaules valstu pieredzes iepazīšanai par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu. Anketa bija vērsta uz pasaules valstu pieredzes iepazīšanu attiecībā uz programmas īstenošanu nacionālā līmenī, t.sk. programmas nacionālo komiteju darbību, nacionālo reģistru izveidi, dokumentārā mantojuma popularizēšanu, tiesisko aizsardzību, izpēti u.tml.

Pieredzes apkopojuma anketa tika sagatavota angļu un franču valodās, un UNESCO ģenerāldirektors vietnieks komunikāciju un informācijas jautājumos Jānis Kārklīšs 2011. gada 3. augustā to elektroniski izsūtīja UNESCO dalībvalstu „Pasaules atmiņas” komitejām un UNESCO nacionālajām komisijām. 2011. gada augustā UNESCO LNK pakāpeniski uzsāka anketu rezultātu apkopojumu. Līdz 2011. gada decembra beigām bija saņemtas vairāk kā 70 pasaules valstu atbildes, pārstāvot visus UNESCO reģionus. Lielākais atbilžu skaits saņemts no Eiropas valstīm, tomēr arī citu reģionu valstis devušas savu nozīmīgu ieguldījumu pieredzes iepazīšanā. UNESCO LNK sagatavotais sākotnējais ieskaits pieredzes apkopojuma rezultātos ir rosinājis UNESCO interesi par apkopoto informāciju, izdarītajiem secinājumiem, kā arī ierosinājumiem programmas attīstībai un tās nozīmes pieaugumam kā nacionālā, tā arī reģionālā un starptautiskā līmenī.

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanas nacionālā līmenī nozīmību apliecināja arī vairāki 2011. gadā pausti UNESCO viedokļi. Tā 2011. gada 29. septembrī rakstītā, pasaules valstu UNESCO nacionālajām komisijām adresētā vēstulē UNESCO ģenerāldirektors vietnieks komunikāciju un informācijas jautājumos Jānis Kārklīšs uzsvēris, ka „UNESCO dalībvalstis ir aicinātas izveidot nacionālos dokumentārā mantojuma reģistrus, kas tādējādi stiprinās arī starptautisko reģistru. Šādiem reģistriem jāattīstās pakāpeniski un paralēli starptautiskajam reģistram, pamatojoties uz pastāvīgu dokumentārā mantojuma identificēšanu, izpēti un atlasī, ko veikt „Pasaules atmiņas” nacionālajām komitejām” (Ref. CI/KSD/JS/2011/379/CL).

Tāpat arī UNESCO Ģenerālkonference tās 36. sesijā, kas noritēja Parīzē, Francijā no 2011. gada 25. oktobra līdz 10. novembrim, apstiprināja rezolūciju „UNESCO un dokumentārais mantojums” („UNESCO and the Documentary Heritage”), kuru iesniedza Polija līdz ar vēl 49 UNESCO dalībvalstu, tai skaitā Latvijas, atbalstu. Rezolūcija cita starpā uzsvēra, ka pastāv „pasaules valstu augoša interese par dokumentārā mantojuma saglabāšanu, kas atainojas aizvien lielākā „Pasaules atmiņas” reģistram pieteikto nomināciju skaitā, „Pasaules atmiņas” nacionālo reģistru izveidē un valstu dalībā šīs programmas starptautiskajās konferencēs” (Ref. 36 C/COM CI/DR.2).

UNESCO LNK veiktais valstu pieredzes apkopojums norāda uz vairākiem būtiskiem aspektiem. UNESCO dalībvalstīs novērojami daudzveidīgi risinājumi programmas īstenošanai nacionālajā līmenī, tai skaitā rodot atšķirīgas pieejas „Pasaules atmiņas” nacionālo komiteju darbībai, nacionālo un reģionālo „Pasaules atmiņas” reģistru sasaistei, tiesību normatīvā regulējuma izstrādei, programmas prioritāšu izvēlei un starptautiskās sadarbības pilnveidei. UNESCO LNK sniegtais pētījuma rezultātu apkopojums dos detalizētu ieskatu valstu pieredzes piemēros, kā arī labās prakses izvērtējumos.

Pētījuma rezultātu apkopojuma gala redakciju plānots pabeigt 2012. gada februārī. Pētījuma rezultāti tiks publiskoti starptautiski, tā secinājumus darot zināmus kā UNESCO Zināšanu sabiedrības daļas Vispārējās pieejamības un saglabāšanas nodaļai, tā arī pasaules valstu UNESCO nacionālajām komisijām un „Pasaules atmiņas” nacionālajām komitejām.

Informācijas sabiedrības attīstības veicināšana Latvijā

Iesaiste Informācijas sabiedrības padomē

2011. gadā UNESCO LNK aktīvi iesaistījās un puda viedokli jautājumā par Informācijas sabiedrības padomes darbības atjaunošanu un funkciju noteikšanu. UNESCO LNK vērsa Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas uzmanību uz Pasaules informācijas samita dokumentiem, to

starptautisko nozīmību un nepieciešamību īstenot Latvijā. Informācijas sabiedrības padomes nolikuma izstrādes gaitā UNESCO LNK aizstāvēja viedokli par šādas padomes potenciālo nozīmību informācijas sabiedrības procesu koordinācijai Latvijā, tai skaitā koordinējot valsts pārvaldes institūciju darbību, pārraugot Latvijas iekļaušanos Eiropas un globālos informācijas sabiedrības attīstības procesos.

Atsaucoties uz UNESCO LNK priekšlikumiem, Informācijas sabiedrības padomes uzdevumu klāstā tika iekļauts uzdevums novērtēt un analizēt informācijas sabiedrības attīstības procesus Latvijā, sekot informācijas sabiedrības attīstības tendencēm un iespējām, kā arī attiecīgi sniegt priekšlikumus Latvijas valsts politikas izstrādei un plānošanai un normatīvo aktu izstrādei informācijas sabiedrības jautājumos. Par UNESCO LNK pārstāvi padomē izvirzīts un apstiprināts UNESCO LNK Komunikāciju un informācijas programmu padomes vadītājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks.

E-prasmju nedēļa Latvijā

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija kā nacionālais partneris līdzdarbojas Eiropas e-prasmju nedēļas norisē, kuras koordinatori Latvijā bija Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

E-prasmju nedēļa norisinājās no 28.februāra līdz 5.martam un tās mērķis bija ieinteresēt plašāku sabiedrību par e-prasmju apgūšanas un pielietošanas iespējām, informēt, kur un kā pielietot jau esošās e-prasmes, uzlabot tās, kā arī uzzināt par valsts sniegto e-pakalpojumu saņemšanas iespējām un to ērtāku izmantošanu. Nedēļas pasākumu programma tapa, sadarbojoties vairāk nekā 200 partneriem - ministrijām, pašvaldībām, izglītības iestādēm, bibliotēkām, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju nozares uzņēmumiem, bankām un nevalstiskajām organizācijām.

E-prasmju nedēļa tika atklāta ar apaļā galda diskusijā „E-prasmju attīstības iespējas un izaicinājumi Latvijā”, kurā kopā ar vides un reģionālās attīstības ministru Raimonu Vējoni, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija prezidenti Signi Bāliņu, Izglītības un zinātnes ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Labklājības ministrijas, „Lattelecom”, „Microsoft” un u.c. organizāciju, institūciju, kā arī sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem piedalījās arī UNESCO LNK Komunikāciju un informācijas programmu padomes pārstāvis, Latvijas pārstāvis UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību padomē Andrejs Vasiljevs. Andrejs Vasiljevs diskusijas dalībniekus informēja par UNESCO aktivitātēm un ieguldījumu informācijas sabiedrības un e-prasmju attīstībā pasaulē starpvaldību programmas „Informācija visiem” ietvaros. Īpaši tika uzsvērts, ka UNESCO ir izveidojusi programmu „Informācija visiem”, lai risinātu aktuālus informācijas pieejamības, lietotprasmes un ētikas jautājumus, kas ir globāli nozīmīgi un saistīti ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju straujo attīstību. Programmas pamatuzdevums ir veicināt informācijas kā nozīmīga attīstības resursa vienlīdzīgu pieejamību pasaulē.

E-prasmju nedēļas ietvaros visā Latvijā norisinājās vairāk nekā 500 dažādas aktivitātes par e-prasmju apgūšanas un pielietošanas iespējām, un arī UNESCO LNK aicināja ikvienu – skolēnus, studentus, interešu pulciņus, bibliotēkas un citas atmiņu institūcijas, nevalstiskās organizācijas un citus interesentus – iesaistīties ar idejām, projektiem un pasākumiem, kas veltīti šiem tematiem.

UNESCO LNK iniciatīva „Stāstu bibliotēkas”

2011. gads UNESCO LNK iniciatīvas "Stāstu bibliotēkas" ietvaros bijis īpaši veiksmīgs un aktivitātēm bagāts. Pastiprināti ir strādāts, lai sasniegtu tīkla mērķi - veicinātu dažādu paaudžu vienotību un atdzīvinātu stāstīšanas tradīciju to starpā, kā arī, lai pilnveidotu ikviena valodas kompetenci un sociālās prasmes klausīšanās un stāstīšanas procesā.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” dalībbibliotēkas gada laikā ir noorganizējušas ap 150 dažādu stāstu pasākumus dažādās Latvijas vietās. Pasākumi ietvēra gan tematus par konkrētām

lietām ("Ko stāsta šujot lelles", "Sniegavīru stāsti", "Manas cepures piedzīvojumi", "Bibliomobilis pietur katrā grupiņā", "Vecmāmiņas adīto rotaļlietu stāsti"), gan personiskām izjūtām ("Sveikt katru dienu nesot mīlestību sirdī", "Mazie sarkšanas stāsti", "Mīla manā un citu dzīvē"), gan apkārtējās dabas un cilvēku apzināšanu ("Mūsu dižākie koki", "Pļāvā aiz bibliotēkas loga", "Barikāžu stāsti", "Vecmāmiņu stāsti", "Tikšanās ar viduslaiku ieroču gatavotāju"), kā arī tika organizēta spēles, konkursi un dažādi priekšnesumi, ("Spēle: Kuldīgas vēstures elpa", "Lasīšana prieka spēle", "Labo vārdu daudzciņa: mazo džentelmeņu sarunas", "Dzejas kafejnīca"). Dažviet tika stāstīts arī svešvalodā ("Deutscher Stammtisch"). Bibliotēku organizētie stāstu pasākumi ir kļuvuši ne tikai interesantāki un personiskāki, bet arī vietējās kopienās aizvien aktuālāki. Par to liecina šī gada laikā pamatīgi pieaugušais pasākumu apmeklētāju skaits. Šī gada laikā visās bibliotēkās kopumā stāstu pasākumos piedalījušies ap 4000 cilvēku.

Lielākā daļa UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” organizēto pasākumu ir dokumentēti bilžu, video vai audio formātā. Daļa no fotogrāfijām ir iesūtītas arī UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai un ir pieejamas publiski mājas lapā www.stastubibliotekas.com. Dokumentētos materiālus tīkla dalībnieces ir izmantojušas, lai pašas popularizētu savus stāstu pasākumus un tīklu kopumā. Aktīvi informējot vietējos medijus, „Stāstu bibliotēku” dalībbibliotēkas ir sekmējušas regulārus vietējos laikrakstos, novadu, pilsētu, pagastu un bibliotēku mājas lapās, kā arī pašizveidotajos blogos. UNESCO LNK iniciatīva „Stāstu bibliotēkas” popularizēta arī bibliotēku nozares Latvijas Nacionālās bibliotēkas izdevumā „Bibliotēku pasaule”, kurā ievietoti divi raksti par tīkla tikšanās reizēm. Novērtējot sociālo vietņu ietekmi, aizvien vairāk bibliotēku pārstāvju tos sāk izmantot, lai aicinātu vietējo sabiedrību uz pasākumiem, iepazīstinātu ar UNESCO LNK iniciatīvu „Stāstu bibliotēkas” un iepazīstinātu ar pasākumos notikušo, ievietojot savās galerijās bildes un video failus.

Seminārs „Iedvesmas darbnīca” tīkla bibliotēkām

Gada pirmā tikšanās UNESCO LNK iniciatīvas "Stāstu bibliotēkas" dalībbibliotēkām notika 14. aprīlī. Dubultu bērnu bibliotēkā. Uz tikšanos bija ieradušās 16 bibliotēku pārstāves, lai atskatītos uz pagājušajā gadā paveikto, iepazītos ar vienu no stāstu bibliotēkām tuvāk, kā arī kopīgi izstrādātu pirmās bibliotēku tīkla vasaras skolas konceptu. Nozīmīgu vietu seminārā ieņēma arī dalībnieču personīgo prasmju attīstīšana - stāstu stāstīšana kameras priekšā. LU LFMI Latviešu folkloras krātuves vadošais pētnieks un „Stāstu bibliotēku” eksperts Guntis Pakalns dokumentēja visus stāstus video, lai vēlāk analizētu kopējās veiksmes un radītu ieteikumus tālākai stāstīšanas attīstībai. Dubultu bērnu bibliotēkas vadītāja Inguna Radziņa seminārā noslēgumā iepazīstināja dalībnieces ar stāstu palīgīdzekļu nozīmi un to darināšanas pamatiem.

Dalība seminārā par kopienu attīstības veicināšanu Polijā

2010. gada nogalē tika aizsākta ideja par tīkla dalībnieču prasmju attīstīšanu starptautiskā līmenī. Tika sperti pirmie soļi pieredzes apmaiņā, ielūdzot uz rudens semināru mūsu kaimiņu valsts stāstnieci Piret Päär no Igaunijas. Turpinot ideju par zināšanu apguvi plašākā līmenī ārpus valsts robežām, 2011. gada martā, jaunas pieredzes iegūšanā un redzesloka paplašināšanā, uz Poliju devās Pārventas bibliotēkas direktore Igeta Gredzena un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīkla koordinatore Madara Kāne. Abas pārstāves no 13. līdz 20. martam Dobkovā piedalījās mūžizglītības programmas Grundtvig darbnīcā " Making the change happen – community development workshop", kuras mērķis bija iedvesmot dalībniekus veicināt savu vietējo kopienu attīstību. Tā rezultātā tika gūta jauna un līdz šim nedzirdēta projekta ideja- dzīvā bibliotēka-, kas atgriežoties Latvijā tika attīstīta un tiks realizēta jau 2012. gada 19. maijā Pārventas bibliotēkā. Darbnīcas ietvaros tika attīstīti arī jauni profesionālie kontakti un pārrunu rezultātā kopā ar UNESCO Iniciatīvas centru Polijā tika iesniegts jauns projekts mūžizglītības programmā GRUNDTVIG mācību partnerību aktivitātei 2012. – 2013. gadam „Grand-Treasures”

Mūžizglītības programmas Grundtvig projekts „Grand-Treasures”

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, kā atbildīgā organizācija par tīklu „Stāstu bibliotēkas”, nemitīgi rūpējas gan par tā attīstīšanu kopumā, gan katras dalībnieces individuālo prasmju un motivāciju pilnveidošanu. Mūžizglītības programma Grundtvig sniedz iespēju ikvienam pilnveidoties, neatkarīgi no viņa izglītības un vecuma. Saskatot šajā programmā potenciālu attīstīt dalībnieču individuālās prasmes, kopā ar partneriem no Grieķijas, Igaunijas, Polijas, Portugāles un Spānijas, kas arī ir ieinteresēti mutvārdu tradīciju saglabāšanā savā valstī, tika iesniegts mūžizglītības programmas Grundtvig aktivitātes mācību partnerības projekts „Grand-Treasures”. Projekta mērķis ir iepazīstināt visus vietējās sabiedrības locekļus ar aculiecinieku un zinošu cilvēku stāstiem, veicinot starppaaudžu dialogu un mutvārdu tradīciju attīstīšanu un saglabāšanu, kā arī veidojot sadarbību starp organizācijām, kas risina starppaaudžu dialoga jautājumus savās valstīs. Tas ne tikai dos iespēju vismaz septiņām tīkla dalībbibliotēku pārstāvēm pilnveidot savas iemaņas kādā no partnervalstīm, bet arī radīs motivāciju būt vēl aktīvākām un lojālākām tīkla darbībā. Protams, katrā no mobilitātēm tiks iegūtas atšķirīgas zināšanas un prasmes, tādēļ bibliotēku pārstāves pēc katra brauciena dalīsies iegūtajā pieredzē ar pārējām dalībniecēm, sagatavojot ziņojumu un atskatu par braucienu.

Vasaras skola Pilsrundālē

2011.gada 19. - 21. Pilsrundālē norisinājās pirmā UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” vasaras skola. Tās bija trīs dienu apmācības, saliedēšanās veicināšana un motivācijas sniegšana tīkla dalībniecēm ārpus ierastās vides, darba pienākumiem un grāmatu plauktiem. Vasaras skola pulcēja 21 bibliotēku pārstāvi, divus tīkla ekspertus (tradicionālās kultūras biedrības “Aprika” vadītāju Māru Mellēnu, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta (LU LFMI) Latviešu folkloras krātuves vadošo pētnieku Gunti Pakalnu), trīs UNESCO LNK pārstāvjus (Ģenerālsekretāres v.i. Sarmīti Pulsti, tīkla koordinatori Madaru Kāni, un programmu asistenti Eviju Maļkeviču), pedagogu, vairāku mācību grāmatu autoru, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri Andri Tomašūnu un Rundāles vietējos iedzīvotājus. Pirmās dienas atvērtajā atklāšanas ceremonijā UNESCO LNK pārstāvji iepazīstināja vasaras skolas dalībniekus un Rundāles iedzīvotājus ar UNESCO programmām, UNESCO LNK darbību un aktivitātēm Latvijā. Rundāles domes jaunajā zālē, kur notika atklāšanas pasākums, bija apskatāma ar UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” ceļojošā izstāde. Trīs dienu laikā tīkla dalībnieces veidoja ciešākas savstarpējās attiecības, stiprinot tīklu kopumā, mācījās jaunas nianšes darbā ar stāstiem, pilnveidoja savas stāstnieku prasmes, apguva aktiermeistarības pamatus, izmēģināja roku stāstīšanas palīgīdzekļu darināšanā un izstrādāja pirmā Zemgales Stāstnieku festivāla konceptu 2012. gada oktobrim. Vasaras skolā UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” dalībbibliotēkas arī aktīvi veicināja stāstīšanas tradīciju saglabāšanu, gan pašas daloties neparastos stāstos, gan iesaistot vietējās kopienas pārstāvjus. Atskats par vasaras skolu publicēts arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas izdevumā „Bibliotēku Pasaule” Nr. 54/55 99. lpp.

Starptautisko dienu un pasākumu atzīmēšana bibliotēkās

UNESCO LNK iniciatīvas "Stāstu bibliotēkas" dalībbibliotēkas, kā UNESCO LNK darbības daļa Latvijā, ir visa gada garumā aktīvi darbojušās UNESCO jautājumu popularizēšanā. Atzīmējot Starptautisko ķīmijas gadu, daudzas bibliotēkas pievērsa jauniešu uzmanību šai zinātnei, uzsverot tā nozīmību un interesantumu. Savukārt par godu Starptautiskajai Dzimtās valodas dienai 21. februārī bibliotēkās organizēja pasākumus "Šūpuļdziesma dzimtajā valodā". Gada pirmajā pusē tika aizsākts arī UNESCO LNK veidotās ceļojošās izstādes „UNESCO programma „Pasaules atmiņa”” ceļojums. Tā laikā izstāde tika eksponēta 15 UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” dalībbibliotēkās.

Visas UNESCO LNK iniciatīvas "Stāstu bibliotēkas" dalībbibliotēkas piedalījās un arī organizēja pasākumus par godu 20. gadadienai kopš Latvijas pievienošanās UNESCO. Deviņas bibliotēkas iesaistījās akcijā "UNESCO pieskārieni Latvijai", sniedzot bibliotēku, apmeklētājiem tika prezentācijas un organizējot izstādes par UNESCO un UNESCO LNK darbību Latvijā. 10. oktobrī, izmantojot mūsdienu jaunākās tehnoloģijas, tika rīkotas trīs Skype videokonferences. Alūksnes bērnu bibliotēka,

Dubultu bērnu bibliotēka un Iecavas bērnu bibliotēka, deva iespēju bibliotēku apmeklētājiem „klātienē” caur datoru sarunāties ar UNESCO LNK ģenerāļsekretāri Dagniju Baltiņu un uzdot jebkādas, viņiem interesējošus jautājumus par UNESCO un ģenerāļsekretāres darbu. Svinību ietvaros vairākas bibliotēkas arī piedalījās UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas svinīgajā pieņemšanā 2011. gada 8.decembrī Latvijas Mākslas muzejā.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” mājas lapa

2011. gada maijā tika izveidota www.stastubibliotekas.com mājas lapa ar mērķi sniegt tīkla dalībniecēm vienotu virtuālo vidi, kur savstarpēji apmainīties ar idejām, dalīties iegūtajā pieredzē un informēt citus par aktualitātēm savās bibliotēkās. Tā ir arī vietne, kurā interesentiem iespējams atrast informāciju par UNESCO LNK iniciatīvu „Stāstu bibliotēkas” iepazīties ar jaunumiem, kas saistīti ar tīkla darbību un UNESCO LNK darbību. Mājas lapa tiek izmantota arī kā informācijas avots akcijai „Pasaulē t@vā bibliotēkā – UNESCO mantojumu vietu izzināšana”. Nedaudz vairāk kā pus gada laikā mājas lapa ir skatīta 7987 reizes (1735 unikālie skatījumi). Ar katru mēnesi apmeklējumu skaits pieaug, tāpat pieaug arī apmeklētāju skaits no ārvalstīm. Šobrīd mājas lapa ir skatīta no 34 valstīm.

Latvijas pievienošanās UNESCO 20. gadadienai veltītie pasākumi

2011.gads – Latvijas darbības UNESCO divdesmitās gadadienas gads, kura ietvaros galvenie uzdevumi bija turpināt stiprināt izglītības, zinātnes, kultūras, informācijas un komunikācijas jomu aizstāvību, kā arī izvērtēt padarīto, turpinot izkopt un veicināt sabiedrībā izpratni par UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas lomu un piensumu Latvijas ilgtspējīgas attīstības veicināšanai un dzīves kvalitātes celšanai.

Visi 2011.gada UNESCO LNK īstenotie un iniciētie pasākumi notika 20.gadadienas zīmē, īpaši pievēršot uzmanību un spilgtinot UNESCO lomu un piensumu, kā arī apkopojot informāciju par jau paveikto. 20.gadadienas svinības tika īstenotas un koordinētas sadarbībā ar visām UNESCO LNK dalībinstūcijām un citiem UNESCO LNK sadarbības partneriem, uzsverot UNESCO LNK lomu kā platformu sadarbībai, domu apmaiņai un kopīgām, jaunām iniciatīvām.

20.gadadienas svinības ietvaros visa gada garumā notika informatīvo materiālu sagatavošana par UNESCO un UNESCO Latvijā, tika atjaunota un pilnveidota UNESCO LNK mājas lapa, kas papildināta ar informāciju latviešu valodā par UNESCO programmām, u.c. informatīvām darbībām. Izvērtējot esošos informācijas materiālus, īpaša uzmanība tika pievērsta UNESCO mērķu un darbības skaidrošanai, kā arī reālu rezultātu un iespauda atspoguļošanai.

20.gadadienas atzīmēšana tika noslēgta 2011.gada 8.decembrī ar svinīgu pasākumu visām UNESCO LNK dalībinstūcijām un partneriem nacionālā un starptautiskā līmenī. No 7.– 10.decembrim norisinājās nozīmīga starptautiska Eiropas reģiona UNESCO nacionālo komisiju tikšanās, kuras laikā tika diskutēts par UNESCO darbības virzieniem un izcelts to būtiskais piensums nacionālā līmenī un nacionālo politikas dokumentu un sadarbības modeļu pilnveidē, kā arī par to, kāda ir UNESCO nacionālo komisiju nozīme nacionālās attīstības un labklājības veicināšanā, īstenojot un iedzīvinot UNESCO izglītības, zinātnes, kultūras un komunikācijas un informāciju programmas.

Atmiņu pēcpusdienu.

Neformāla savstarpēja tikšanās par Latvijas pievienošanos UNESCO un UNESCO darbību Latvija 20 gadu garumā ar mērķi – kopīgi atcerēties un atgādināt dažādus notikumus, vienam otru atmiņās papildināt, veidojot stāstu par Latvijas dalību UNESCO.

20.gadadienas atzīmēšanā tika jo īpaši izcelts, ka līdz ar reālo guvumu izcēlumu ir nepieciešams pievērsties un izcelt arī cilvēku atmiņas un piedzīvoto, līdzdarbojoties UNESCO – fiksēt tās, stāstīt par tām saviem kolēģiem, uzklaut citu atmiņas un visiem kopā rakstīt kopīgo UNESCO atmiņu. Risinot jautājumu, vai 20 gadi ir daudz vai maz, atmiņu pēcpusdienu izgaismoja, kādas pārmaiņas ir piedzīvojuši Latvijas sabiedrība pēdējos 20 gados UNESCO mandāta jautājumos, kā tos ir ietekmējusi Latvijas dalība UNESCO, ko mēs esam no šīs dalības mācījušies un guvuši, kā arī ko varam darīt tālāk.

Tikšanās laikā notika intervijas, kuru ieraksti tika izmantoti UNESCO LNK video sižetu sagatavošanā, kas šobrīd apskatāmi <http://www.youtube.com/unescovideo>.

UNESCO nedēļa Latvijā (10. – 14.oktobris)

Atzīmējot 20.gadadienu kopš Latvija pievienojās Apvienoto Nāciju Izglītības zinātnes un kultūras organizācijai (UNESCO), no 2011.gada 10. – 14.oktobrim UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (LNK) rīkoja UNESCO nedēļu Latvijā, kurā sadarbībā ar visām dalībinstūcijām un partneriem sabiedrībai tika piedāvātas dažādas aktivitātēs, lai izzinātu un iepazīstu UNESCO mērķus, darbību, redzamākās programmas un īstenotos projektus Latvijā.

UNESCO nedēļas mērķis bija aktualizēt organizācijas lomu un ieguldījumu sabiedrībā, izcelt vērtības un veicināt to izkopšanu, informēt par UNESCO darbību, pievērst uzmanību un izskaidrot UNESCO ieguldījumu nacionālo jautājumu attīstībā, sniegt informāciju par jau paveikto un atspoguļot īstenoto programmu rezultātus un sasniegumus Latvijā, kā arī piedāvāt platformu viedokļiem un jaunām iniciatīvām.

Nedēļas viens no uzdevumiem bija maksimāli pievērst sabiedrības uzmanību UNESCO jautājumiem, informēt sabiedrību, skaidrot par Latvijas nepieciešamību darboties UNESCO, skaidrot Latvijas devumu un ieguvumus, līdzdarbojoties izglītības, zinātnes, kultūras, informācijas un komunikācijas jomās.

Visu nedēļu notika gan pasākumi, gan semināri un diskusijas, gan arī koncerti un izstādes, kā arī konkursi, mācību stundas, lekcijas un tikšanās. UNESCO nedēļa tika atzīmēta gandrīz 100 mācību iestādēs, t.sk. 10 mūzikas un mākslas skolās, 10 bibliotēkās un 8 muzejos. Īpaši aktīvi UNESCO nedēļas pasākumu rīkošanā iesaistījās UNESCO LNK partneri un dalīborganizācijas Kuldīgā, Krustpilī, Jēkabpilī, Aucē, Zaķumuižā, Alūksnē, Dubultos, Suntažos, Baldonē, Talsos, Daugavpilī, Limbažos, Salaspilī, Ogrē, Valmierā, Ventspilī, Vecumniekos, Mežotnē, Rīgā, Apes, Grobiņas, Madonas, Rēzeknes, Iecavas un citos novados.

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” muzeji UNESCO nedēļā rīkoja dažādas aktivitātes un atsevišķās dienās nomināciju glabātāji piedāvāja apmeklētājiem UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālajā reģistrā iekļautos objektus un ar to saistītās ekspozīcijas apmeklēt bezmaksas, kā arī piedāvājot īpašas programmas, lai izceltu dokumentāro mantojumu un veicinātu tā saglabāšanu.

10. oktobris – videokonference, kurā piedalījās UNESCO projekta „Stāstu bibliotēkas” dalībnieces – Alūksnes, Dubultu un Iecavas bibliotēkas un UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

11. oktobris – Baldonē tika atklāta Baldones mākslas skolas audzēkņu izstāde, kas veltīta 20.gadadienai kopš Latvijas dalības UNESCO. Izstādes autori – mākslas skolas audzēkņi, kas vairākkārt piedalījušies starptautiskajā UNESCO mākslas konkursā Francijā un Truā. Izstādes atklāšanā piedalījās UNESCO LNK pārstāve Sarmīte Pulste.

12. oktobris – UNESCO nedēļas ietvaros, viesnīcā „Maritim Park Hotel Rīga” norisinājās UNESCO Asociēto skolu projekta tīkla ietvaros rīkotā konference „Skolu ieguldījums, veidojot ilgtspējīgu sabiedrību Latvijā” un vienlaikus tika rīkota arī Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme. Konferencē viesi tika iepazīstināti ar UNESCO Asociēto skolu projektu un tā darbību ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” ietvaros, izstrādājot un realizējot projektus. Skolas prezentēja labās prakses piemērus, aicinot ikvienu iesaistīties diskusijā – kā īstenot ilgtspējīgās attīstības principus izglītībā. Konferencē ietvaros notika arī Konsultatīvās Padomes „Izglītība visiem” sanāksme, kurā tika diskutēts par ieteicamajiem darbības virzieniem skolu ilgtspējīgai attīstībai pašvaldībās un izvērtēts UNESCO LNK ekspertu grupas sagatavotais materiāls: ”Pašu skolas pašu valdībā”.

12. oktobris – Iecavā tika noslēgts Jaunatnes forums un konkurss ”Pieskaries Latvijas mantojumam”, kas bija veltīts 20.gadadienai, kopš Latvijas pievienošanās UNESCO, un norisinājās Iecavas novada skolās. Pasākumā piedalījās UNESCO LNK pārstāve Evija Maļkeviča un pasniedza balvas veiksmīgāko darbu autoriem.

13. oktobris – Daugavpils novada domē norisinājās seminārs, kurā Krāslavas un Daugavpils novada domju un skolu pārstāvji diskutēja par Daugavas loku aizsardzību un tās īpašo nozīmi, mantojuma universālo vērtību, kā arī pašvaldību, augstskolu un skolu sadarbības iespējas vides izzināšanā. Diskusijā piedalījās UNESCO LNK pārstāve Sarmīte Pulste.

13. oktobris – Enerģētikas muzejā, Ķegumā, 13.oktobrī, par godu UNESCO darbības Latvijā 20.gadadienai, piedaloties, pārstāvjiem no UNESCO LNK, Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes

ministrijas, kā arī no AS „Latvenergo”, tika atklāta izglītības programma „Ķeguma spēkstacijas būvgaita caur Eduarda Krauca fotoobjektīvu.”

14. oktobris – Tikšanās ar NVO, kurām ir oficiālas attiecības ar UNESCO un kurām ir pārstāvniecības Latvijā. Tikšanās mērķis bija iepazīties un savstarpēji apzināt Latvijas institūcijas un organizācijas, kuras starptautiski ir noslēgušas oficiālu sadarbību ar UNESCO, un informēt tikšanās dalībniekus par UNESCO darbību, Latvijas devumiem un guvumiem no UNESCO, kā arī redzamākajām programmām un īstenotajiem projektiem Latvijā.

14. oktobris – UNESCO jauniešu salidojums „UNESCO un Es”, kurā tikās jaunieši, kas reiz darbojušies UNESCO projektos, jaunatnes programmās, palīdzējuši pasākumu organizēšanā un piedalījušies UNESCO LNK darbā.

Aina Nagobads – Ābola Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda locekle

2011.gada 24. novembrī Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulcē par tās Goda locekli tika ievēlēta Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO padomniece Aina Nagobads-Ābola, kura no 1991. līdz 2000. gadam bija Latvijas vēstniece UNESCO. Pirms 20 gadiem tieši viņa vadīja visu nepieciešamo dokumentu sagatavošanu Latvijas pieteikumam dalībai UNESCO un 1991. gada 14. oktobrī svinīgi ienesa Latvijas karogu UNESCO galvenajā mītnē Parīzē, un novietoja blakus pārējo dalībvalstu karogiem.

Šobrīd Aina Nagobads-Ābola joprojām turpina aktīvi darboties kā Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības padomniece UNESCO. Viņa ir sekmējusi Latvijas zinātnieku iesaisti UNESCO programmās un sekmējusi Latvijas Zinātņu akadēmijas un UNESCO sadarbības līguma noslēgšanu 1997. gadā. Tāpat viņas veikums Latvijas vērtību izcelšanā pasaulē ir vainagojies ar Rīgas vēsturiskā centra iekļaušanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā 1997. gadā, kā arī ar UNESCO atbalstu Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta attīstībai 1999. gadā.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asamblejas svinīgā sēde

30.novembrī notika UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asamblejas svinīgā sēde, kas veltīta Latvijas pievienošanās UNESCO 20.gadadienai. Sēdes laikā UNESCO LNK locekļi diskutēja par Latvijas dalības UNESCO nākamajiem 20 gadiem un iespējamiem Latvijas prioritārajiem virzieniem. Diskusijā tika izcelta UNESCO LNK loma izcelt un aizstāvēt nacionālās vērtības, veicināt starpnozaru sadarbību, būt par atbalstu dažādu iniciatīvu īstenošanā, kā arī platformu, kur attīstīt dažādas inovatīvas idejas un risinājumus, gan arī mudināt pārmaiņas sabiedrībā, arvien vairāk izceļot Latvijas vērtību – cilvēkus un dažādās personības.

Starptautiska Nacionālo komisiju sanāksme.

No 7. līdz 10.decembrim Rīgā notika UNESCO LNK rīkotā UNESCO Nacionālo komisiju sanāksme par godu Latvijas pievienošanās UNESCO 20.gadadienai. Sanāksmes mērķis bija diskutēt par UNESCO nacionālo komisiju lomu nacionālās attīstības un labklājības veicināšanā. Sanāksmē piedalījās Eiropas reģiona valstu UNESCO nacionālo komisiju pārstāvji un nozaru eksperti no 15 dalībvalstīm. Sanāksmes ietvaros tika diskutēts par valstu pieredzi saistībā ar 2005. gada Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu un tās īstenošanu valstu kultūrpolitikās, UNESCO izglītības programmu aktualitāti un īstenošanu Eiropā, kā arī savstarpējo sadarbību Eiropas nacionālo komisiju ietvaros, kā arī ar nacionālajām komisijām ārpus Eiropas. Īpaša uzmanība tika pievērsta jautājumam par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nacionālo reģistru izveidi UNESCO dalībvalstīs.

Svinības sakrīta ar to, ka tieši nacionālo komisiju attīstības jautājums šobrīd ir viens no aktuālākajiem jautājumiem arī UNESCO dienaskārtībā un UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (LNK) ir uzņēmusies iniciatīvu jautājumos par nacionālajām komisijām un to darbības sakārtošanu dalībvalstīs. Šī iniciatīva ir guvusi atzinību, un Latvijai ir piešķirta viena no vadošajām lomām UNESCO nacionālo komisiju lomas skaidrošanas procesā vispirms pašas organizācijas ietvaros. Šajā kontekstā īpaši būtiski ir veicināt izpratni un izcelt to, ka UNESCO ir ANO specializētā aģentūra ar mērķi veicināt pašu dalībvalstu attīstības jautājumu aizstāvību. UNESCO galvenie instrumenti ir programmas izglītības, zinātnes, kultūras, komunikācijas un informācijas jautājumos, starptautisku normatīvo instrumentu izstrāde un to ievērošanas veicināšana, kā arī vērtību jautājumu aktualizēšana starpdisciplināri nacionālā līmenī. Nacionālās komisijas spēj dot būtisku ieguldījumu, lai šos instrumentus atbildīgi piemērotu katras dalībvalsts problēmjautājumu risināšanā

Latvijas pievienošanās UNESCO 20.gadadienas svinīgā pieņemšana

8.decembrī UNESCO LNK rīkoja svinīgo pieņemšanu Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā, lai kopā ar visiem UNESCO darbā iesaistītajiem cilvēkiem Latvijā atzīmētu 20.gadadienu kopš Latvijas pievienošanās UNESCO. Pieņemšanā piedalījās UNESCO LNK esošie un bijušie locekļi, UNESCO eksperti Latvijā, sadarbības partneri, UNESCO tīklu – skolu, bibliotēku, muzeju, arhīvu – pārstāvji, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvji, vēstniecības, kā arī UNESCO LNK partneri no privātā un akadēmiskā sektora. Pieņemšanā piedalījās arī 15 citu UNESCO dalībvalstu nacionālo komisiju vadītāji. Pasākuma dalībniekus uzrunāja UNESCO LNK prezidente, kultūras ministre Žaneta Jauzeme-Grende un UNESCO LNK viceprezidents, izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis.

Pieņemšanas mērķis bija pulcēt kopā cilvēkus, kuri ar savu pienesumu ir veicinājuši to, ka Latvija UNESCO vidē un starptautiski ir atpazīstama un cienīta valsts, un kas pašā Latvijā savukārt ir jo īpaši veicinājuši mūsu pašu vērtību izcelšanu un aizsardzību UNESCO programmu ietvaros.